نیسانی 2018 (9)

دیدگای سۆشیالیستی

گۆڤارێکی سیاسی فیکریە، حزبی کۆمۆنیستی کرێکاریی کوردستان دەریدەکات

عەفرین، تورکیا و جەنگ لە سوریا و چەند ڕاستەیەک/ درێژەکێشانی جەنگ لە سوریا و سەرنجێک لە دۆخی ناوچەکە/ کوردستان پێویستی بە هاتنەمەیدانی بزووتنەوەیەکی سیاسی جەماوەری هەیە، گفتوگۆ لەبارەی بزووتنەوەی ئازادی و سەربەخۆیی کوردستان / دەربارە کتێبی ژنۆفۆبیای ئۆجەلان / سۆشیالیزمی داماو و هەژارپەروەر. کۆمۆنیزمی کرێکاریی مۆدێرنی کۆمەڵگای سەرمایەداری/ دەسەڵاتی پارە،/ مانای دیموکراسی، ڕای تاک و دەخاڵەتی هاووڵاتیان لە چارەنووسی کۆمەڵگادا/ بەڵگەنامەکان، بەیانی حزب سەبارەت بە هەڵبژاردنی عێراق

عوسمانی حاجی مارف،
محمد فتاحی
ئەمان کەفا
محسن کەریم،
موزەفەر موحەمەدی

دیدگای سۆشیالیستی

گۆڤارێکی سیاسی فکریە، حزبی کۆمۆنیستی کرێکاریی کوردستان دەریدەکات

ژمارە ٩ / ساڵی دووەم / نیسانی ٢٠١٨

سەرنوسەر:

جەمال موحسین

دیزاین:

خەسرەو سایە

بەشدارانی ژمارە:

عوسمانی حاجی مارف، موحەمەدی فتاحی، ئەمان کەفا،

محسن کەریم، موزەفەر موحەمەدی، ئاسۆ کەمال

پەیوەندی:

0047 47276028

didgaisocialisti@gmail.com

www.hkkurdistan.org

ناوەڕۆک:

★ **سەبارەت بە عەفرین، تورکیا و جەنگ لە سوریا**
گفتوگۆ لەگەڵ عوسمان حاجی مارف ٢

★ **جەنگ لە سوریا، چ ڕاستیەك؟**
محەمەد فەتاحی ١٥

★ **درێژەکێشانی جەنگ لە سوریا و**
سەرنجێک لە دۆخی ناوچەکە
ئەمان کەفا ٢٦

★ **کوردستان پێویستی بە هاتنەمەیدانی**
بزووتنەوەیەکی سیاسی جەماوەری هەیە،
گفتوگۆ لەگەڵ موحسین کەریم و مزەفەر محەمەدی
سەبارەت بە "بزووتنەوەی ئازادی و سەربەخۆیی
کوردستان" ٣٣

★ **دەربارە کتێبی ژنۆفۆبیای ئۆجەلان،**
گفتوگۆ لەگەڵ ئاسۆ کەمال ٥٧

★ **سۆشیالیزمی داماو و هەژارپەروەر، کۆمۆنیزمی کرێکاریی**
مۆدێرنی کۆمەڵگای سەرمایەداری،
مەنسور حکمەت ٦٩

★ **دەسەڵاتی پارە،**
کارڵ مارکس ٧٩

★ **مانای دیموکراسی، ڕای تاک و دەخاڵەتی هاووڵاتیان**
لە چارەنووسی کۆمەڵگادا،
مەنسور حکمت ٨٧

★ **بەڵگەنامەکان بەیانی حزب سەبارەت بە هەڵبژاردنی عێراق**

پێشەکی ژمارە:

تەوەرەی سەرەکی لەم ژمارەیەدا سەبارەت بە جەنگی سوریایە و هەوڵماندا‌وە بەشێکی بەرچاو لە مەسەلەکانی پەیوەند بەم جەنگەوە بپۆشین. لەو پەیوەندەدا گفتوگۆ و وتاری جۆراوجۆر خراونەتە بەردەست.
مەسەلەیەکی تری گرنگ سەبارەت بە دۆخی کوردستانە و لەمبارەیەوە گفتوگۆ لەگەڵ هەڵسوڕاوانی بزووتنەوەی ئازادی و سەربەخۆیی کوردستاندا سازکراوە.
بابەتێکی تری ئەم ژمارەیە گفتوگۆیەکە سەبارەت بە کتێبی ژنۆفۆبیای ئۆجەلان.
ئەمانە و هەندێک بابەتی فیکری و تیۆری و سیاسی وەک بەشێک لە هەر ژمارەیەکی گۆڤارەکە دێنە بەرچاو: لەوانە سەبارەت بە کۆمۆنیزمی کرێکاری لە کۆمەڵگای مۆدێرنی سەرمایەداریدا، دەسەڵاتی پارە و ڕۆڵی تاک لە دیموکراسی و هەڵبژاردندا.
دواجاریش بەیانی حزب سەبارەت بە هەڵبژاردنی عێراق دێتە بەرچاو.

جەمال موحسین
سەرنووسەر
٢٢ ی نیسانی ٢٠١٨

عوسمانی حاجی مارف

عەفرین: تورکیا و جەنگ و کوشتاری خەڵک، جیهانی دیموکراسی و مافی مرۆڤ نارەزایەتی وبەرگری جەماوەری

گفتوگۆ لەگەڵ عوسمانی حاجی مارف

دیدگای سۆشیالیستی: سەرئەنجام عەفرین دوای ٥٨ ڕۆژ لە بەرگری خەڵکەکەی و بۆردومانی سوپای تورکیا، لە ڕۆژی ١٨ ی مارتدا داگیرکرا. سەرەتا ئەمانەوێ تیشکێک بخەنە سەر ئەوەی کە هێرش و پەلامارە سەربازیەکەی دەولەتی تورکیا بۆسەر عەفرین لە چوارچێوەی چ دۆخێکی سیاسیدا بەکردەوە دەرهات؟، بەتایبەتی لەپەیوەند بەدوخی جەنگ لە سوریا و ناوچەکە و دەخاڵەتی هێزە جیهانی و ناوچەیەکانەوە؟.

عەفرین: تورکیا و جەنگ و ..

عوسمانی حاجی مارف؛

بەگشتی ئەوە باش ئاگادارین کە هەلومەرجی سیاسی سوریا و ناوچەکە لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست و باکوری ئەفریقادا بەدوای شۆڕشەکانی تونس و میسر بە چ ئاقار و ئاراستەیەکدا شکایەوە و چ جۆرە وەرچەرخانێک ژیانی سیاسی بە شێوەی جەنگ و کارەسات و ماڵ وێرانی و کوشتار و ئاوارەیی بەسەر خەڵکدا سەپاند، بەتایبەتی دەورو دەخالەتی وولاتانی زلهێزی دنیا بەدەوری نەرێنیان و کارکردنیان لەسەر ڕوداوەکان مایەی خولقاندن و فراوان بوونەوەی زیاتری گێژاو و ناجێگیری سیاسی و سیناریۆی شەڕی ناوخۆ بون. ئاکامەکەی بینیمان کە چ جۆرە تراژیدیا و کارەسات و نەهامەتی گەورە لە یەمەن و لیبیا و سوریادا بڵاوبوەوە.

پێش ئەوەی بێمە سەر باسکردنی تایبەتمەندیەتی دۆخی عەفرین بەشێوەیەکی گشتی ئەتوانم بڵێم عەفرینیش قوربانی درێژەی هەمان فەزای سیاسییە، بە ئاڵوگۆڕێکەوە کە لە پێکهاتەی هێزەکان و جێگاو ڕێگای جەمسەرە ئیمپریالیەکان و دۆخێکی دژوارتر بەدوای شەڕی داعش پێشهاتووە. واتە بۆئەوەی زیاتر بچینە ناو بابەتەکەوە، پێویست دەکات دەورو دەخالەت وکاریگەری وولاتانی زلهێزی دنیا وجەمسەرە ئیمپریالیەکان لە هەلومەرجی سیاسی ئێستادا باشتر ڕۆشن بکەینەوە.

ئەگەر کەمێک بگەڕێینەوە دواوە سەرنجێک لە دەورانی باڵادەستی و دەوری ئەمریکا بدەین لەدنیادا، وە ستراتیجێک کە لەسەر بنەمای ئەو باڵادەستیە نەخشەی بۆ کێشرابوو بەدەست پێکردنی شەڕی ئەمریکا و هاوپەیمانانی لەئەفغانستان، پاشان شەڕی کەنداو بە دەور و پێشڕەوی ئەمریکا لەسەرەتای نەوەدەکانی سەدەی پێشودا، تا دەگات بە ڕوخانی حکومەتی بەعس لە سەرەتای سەدەی بیستویەکدا، هاوکات هەوڵدانی ئەمریکا بۆ درێژەدان و بەردەوامی بە نەخشەکانی لە بەرامبەر سوریا و ئێران و کۆریادا بۆ زیاتر سەلماندن و جێگیر کردنی باڵادەستی دەوڵەتی ئەمریکا وەک تاک جەمسەر لە بەرامبەر جیهان و وولاتانی زلهێزی دنیادا. بەڵام ڕەوتی ڕوداوەکان بە شکستەکانی ئەمریکا لە عێراق و نەتوانینی چونە پێشەوەی نەخشەکانی لەبەرامبەر ئێراندا، دواتر تێکچونی باری ناوچەکە بە گشتی بە گەورەبونەوەی پێکدادان و شەڕی ناوخۆ لەنێوان هێزە ئیسلامی و کۆنەپەرستەکاندا بە تایبەتی بە دوای شۆڕشەکانی تونس و میسردا، لەوانەش گرنگتر

گفتوگۆ لەگەڵ عوسمانی حاجی مارف

کاڵبونەوەی جێگاو ڕێگای دەوری ئەمریکایە وەک تەنها هێزی باڵادەست و یەک جەمسەر و تا گەیشتن بەوەی وولاتانی زلهێزی تر لە دنیای کێشمەکێشەکانی وولاتانی سەرمایەداریدا جەمسەری تر لەبەرامبەر ئەمریکادا هاتنە پێشەوە و هاوکێشەی سیاسی جیهانیان خستە دۆخ و دەورانێکی تر لە کێشمەکێشی سیاسی و شەڕی نێوانیان. بەتایبەتی ڕوسیا و چین نمونەی بەرجەستەی ئەو دیاردەیەن. ئەم دۆخە گەیشتە ئاستێک ئەتوانین وێنای بکەین بەوەی کە کۆتایی دەورەی یەک جەمسەری و باڵادەستی ئەمریکایە، کە بەدوای خۆیدا کارەساتەکان و نەهامەتیەکان و شەڕەکان لە ئۆکرانیاوە دەست پێ دەکات و پاشان دەگوێزرێنەوە بۆ سوریا و یەمەن و لیبیا، تا دەگاتە هاتنە مەیدان و دەوری داعش، کە دەرکەوتەی هێزێکی وەک داعش بارودۆخی شەڕی نێوان جەمسەرە ئمپریالیستیەکانی زیاتر کێشایە ناو ڕکابەری و شەڕێکی گەورەوە، هەروەها بوو بە مەسەلەیەکی زۆرهەستیارو چارەنوس ساز لە نێوان وولاتانی زلهێزی دنیا و جەمسەرە ئیمپریالیەکاندا.

بەم شێوەیە ئەگەر بە پرۆسەی درێژ بونەوەی هەلومەرجی سیاسی ناوچەکەدا بچینەوە لەهەمان کاتدا دەبینین کە وولاتان و هێزە سیاسیەکانی ناوچەکەش سیاسەت و بەرژەوەندیەکانیان کەوتۆتە ناو کێشە و شەڕی وولاتانی زلهێز و جەمسەرەکانەوە، بەتایبەتی دۆخیکی سیاسی لە ناوچەکەدا کە داعش بوە ڕوخساری بارگرژی و ناجێگیری و جەنگێکی سامناک. بەڵام لە هەمان کاتدا دیمان کە وولاتانی زلهێزی دنیا چ دەورێکی بنەڕەتی و کاریگەرو چارەنوس سازیان بوو لەم شەڕەدا، یەکەم: لەسەر یەکلایی کردنەوەی هەل ومەرجی سیاسی ناوچەکە بەلاوازکرد ن و دەرپەڕاندنی داعش، دووەم: وولاتانی زلهێزی دنیا بەتایبەتی ڕوسیا و ئەمریکا لەو شەڕەدا هەریەکەیان هەوڵیاندا هاوسەنگی هێز بە قازانجی خۆیان بگۆڕن. لە چوارچێوەی ئەو واقعیەتەدا وولاتانێکی وەک تورکیا و ئێران و سعودیە، بونەتە بەشێک لە پێکهاتەی ئەم شەڕو کێشمەکێشە کە بە خۆیان و هێز و ئیمکانیات و دەخالەتیانەوە، بەشێکی تێک ئاڵاوی ناو کێشمەکێش وشەڕی جەمسەرە ئیمپریالیەکانی وەک ڕوسیاو ئەمریکا بوون.

ئەگەر لە ئێستادا بەتایبەتی بەدوای پاشکشەو شکست هێنان بە هێزی سەربازی داعش، بڕوانینە واقعیەتی ناوچەکە دەبینین هەنگاوێک کە ڕوسیا لەباری سەربازی ونفوزی سیاسییەوە کە لە ناوچەکەدا گێڕاویەتی، ئەتوانین بڵێین ڕوسیا لە ئاستێکی باڵادا

عەفرین: تورکیا و جەنگ و ..

توانیویەتی هاوسەنگی هێز بە قازانجی خۆی بگۆڕێت و پارێزگاری لەمانەوەی دەسەڵاتی بەشار ئەسەد بکات و پاشەکشە بە ئەمریکا بکات، هەرچەند ئەمریکا پێشتر خۆشی دەرگیری پاشەکشەو شکستی گەورە بوبو. هەروەها ئاڵوگۆر لە هاوکێشەی سیاسی بە قازانجی نە بوو، وە نەیتوانی لە ڕێگەی هێزەکانی ئۆپۆزسیۆنی حکومەتی بەشار ئەسەدەوە دەسەڵات لە سوریادا بگۆڕێت. لەلایەکی ترەوە ئەگەر پێشتر دەوڵەتی تورکیا لە چوارچێوەی بەرژەوەندی ستراتیجیەتی ئەمریکا دا سیاسەتەکانی خۆی داڕشتبێ، بەڵام دواتر لەدوای وەرچەرخانێک کە هاوکێشەی سیاسی و هاوسەنگی هێز بە قازانجی ڕوسیا شکایەوە، بەدوایدا دەوڵەتی تورکیا زیاتر ئاراستەی بەرژەوەندیەکانی خۆی گۆڕی، بەشێوەیەک کە بگونجێ لەگەڵ دەورو جێگاو ڕێگای ڕوسیا لە ناوچەکەدا. واتە ئەو دەورو فشارەی ڕوسیا لە ناوچەکەدا بۆ پاشەکشە بە ئەمریکا گێڕاویەتی و دەیگێڕێت، دەوڵەتی تورکیا بۆ پاراستنی مەوقعیەتی خۆی و بەرژوەندیەکانی ئەو ئاراستەیە زیاتر بە ئەرێنی دەبینێ خۆی بخاتە ناو جێبەجێکردنی سیاسەت ونەخشەکانی ڕوسیا تا پاشەکشەی زیاتر بە ئەمریکا بکرێت. بەو مانایە بە بۆچونی من هێرش و شەڕەکانی تورکیا لەسەر سنورەکانی سوریا بەهەر بەرژەوەندیەکی تایبەت بەخۆی، بنەماکەی ئەوەیە کە دەچێتە ناو چوارچێوەی نەخشەو سیاسەتەکانی ڕوسیاوە. هەر بۆیە دەکەوێتە بەرامبەر ئەو لایەنانەی کە ئەمریکا وەک ئۆپۆزسیۆنی سوریا پشتیوانی لێ کردون. جا ئەو هێزو لایەنانە هەر ڕەوتێک بن ئیسلامی یا ئازادیخواز، کۆنەپەرست بن یا پێشکەوتنخواز بن و بەرگری لە مافەکانی خەڵک بکەن یا تیرۆرست بن، لە ئەنگیزەی شەڕخوازی و بەرژەوەندیەکانی تورکیاو ڕوسیادا بایەخێکی نییە. لە چوارچێوەی شەڕ لەبەرامبەر ئەو هێزانەی ئەمریکا پشتیوانیان دەکات، بیانوی ئەو هێرش و شەڕە نابەرابەر و وێرانکاریەی لەبەرامبەر دانیشتوانی عەفرین و ناوچە سنوریەکانی سوریا و تورکیادا دەکرێت ناو دەبرێت شەڕی دژی تیرۆر.

دیدگای سۆشیالیستی: ئامانجی تورکیا لەم هیرش وداگیرکاریەیدا بۆ سەر عەفرین چیە؟ بەتایبەتی لەپروپاگاندە جەنگیەکانی ئۆردوگان و داروەستەی حکومەتەکەیدا، زیاتر باس لەبوونی هیزی تیرۆرسیت لەعەفرین دەکەن. واتە دەوڵەتی تورکیا وا نێشان دەدات

گفتوگۆ لەگەڵ عوسمانی حاجی مارف

کەبالادەست بوونی هیزە کوردیەکان لەم شارەدا مەترسی بۆسەر ئەمنیەتی تورکیا دروستکردوە؟ ئایا تورکیا ئامانجی وەلانانی هیزە کوردیەکانە لەم شارە یان ئامانجی ناوچەییترو فراوانتری هەیە؟

عوسمان حاجی مارف:

پێش هەموو شتێک پێویستە ئەوە بزانین هێرشی سەربازی تورکیا بۆ سەر ناوچە سنوریەکانی سوریا لە مەوقعیەت و دەورو دەخالەتێک وەک وولاتێکی گەورەی سەرمایەداری کە لە ڕۆژهەلاتی ناوەڕاستدا هەیەتی باسی بکەین، نەک بە شێوەیەکی دامالڕاو بچینە ناو پێناسەکردنی بەوەی تەنها دژی بەرژوەندیەکانی خەڵکی کوردزمانە و دەوڵەتێکی فاشستە و ئیسلامیە. ئاشکرایە کە تورکیا شێوازی دەسەلاتە سیاسیەکەی هەرچیەک بێت، پێش هەموو شتێک وەک وولاتێکی سەرمایەداری لە ڕۆژهەلاتی ناوەڕاستدا جەمسەرێکی گەورەیە لە بەرامبەر ئێران و سعودیەدا کە هاوشێوەی ئەوان هەوڵدەدات مەوقعیەت و دەورو دەخالەتی خۆی لە ناوچەکەدا بپارێزێ و بەرژوەندیە ئابوریەکانی و نفوزی سیاسی خۆی زیاتر برەو پێ بدات. بە مانایەک بەر لەوەی ناوچەکە لە بار گرژی و شەڕدا بێت، تورکیا لە باری ئابوری و نفوزی سیاسیەوە جێگاوڕێگایەکی تایبەت بەخۆی هەیە و جەمسەرێکی گەورەیە و بەردەوام لە ڕکابەری و کێشمەکێشدایە لەبەرامبەر جەمسەرەکانی تر لە ناوچەکەدا. واتە دەمەوێت ئەوە بڵێم ئێستا کە هەلومەرجی سیاسی ناوچەکە و ڕۆژهەلاتی ناوەڕاست لە دۆخێکی بارگرژی و گێژاوی سیاسی و شەڕی نێوان جەمسەرە ئیمپریالیەکاندایە، تورکیا زیاتر پێویستی بەوەیە ئامادەکاری و کاری زیاتر لەسەر جێگاوڕێگا و دەورو دەخالەت و ئایندەی سیاسی خۆی لە ناوچەکەدا بکات. واتە ئامانجی تورکیا پاراستنی بەرژەوەندیە ئابوری و سیاسیەکانیەتی بە وەرگرتنی مەوقعیەتێکی باڵاتر و و فراوانکردنی زیاتری نفوزی سیاسی خۆی لە ناوچەکەدا تا لە ئایندەی یەکلایی بونەوەی شەڕی ڕوسیا و ئەمریکاو هاوپەیمانەکانیان لە دوبارە داڕشتنەوەی نەخشەی ڕۆژهەلاتی ناوەڕاست و ناوچەکەدا باڵادەستێکی پەتوتر و خاوەنی دەور و نفوزێکی فراوانتر بێت. لەم نێوەندەدا یەکێک لەو مەسەلانەی کە دەبێتە ڕێگر لەبەردەم نەخشە و ئامانجە ئابوری و سیاسیەکانیدا بوونی هێزە چەکدارەکانی پەکەکە و ئەو هێزو لایەنانەیە بە دەوروبەری نفوزی پەکەکەدا هەڵدەسوڕێن. هەر بۆیە مەسەلەیەک

عەفرین: تورکیا و جەنگ و ..

کە بیکاتە هۆکار و بیانویەک بۆ هێرشەکانی سەر عەفرین و ناوچە سنوریەکانی سوریا و هەڵگیرسانی ئەم شەڕەی ئێستا دەیکات بەناوی لێدان لە تیرۆرستان لێدانە لە پەکەکە و نفوزی ئەو. هەرچەندە دەکرێ ئەمە بۆ دەسەڵاتی سیاسی ئێستا لە تورکیا مانایەک ببەخشێ و بایەخێکی هەبێت، بەڵام ئەمە ناتوانێت بنەما و ناوەڕۆکی ئەو شەڕەی ئێستا حکومەتی تورکیا لە ناوچە سنوریەکان دەیکات پێناسە بکرێت. بەڵکو یەکەم: وەک پێشتر ئاماژەمان پێدا لە پەیوەند بە نەخشە و سیاسەتەکانی ڕوسیاوەیە لە ناوچەکەدا کە تورکیا بوەتە هاوپەیمانی و بەرژەوەندیەکانی خۆی تیا دەباتە پێشەوە. دووەم: جێگیرکردن و فروانکردنی بەرژەوەندی ئابوری و نفوزی سیاسی خۆیەتی وەک جەمسەرێکی گەورە لەبەرامبەر جەمسەرەکانی هاوتای خۆی وەک ئێران و سعودیە لە ناوچەکەدا.

دیدگای سۆسیالیستی: لەپەیوەند بە ڕۆڵی جەنگخوازی و هێرشبەرانەی دەوڵەتی تورکیا وە لێکۆڵیارانی سیاسی باس لە زیندووبوونەوەی گرایشی فراوانخوازی و گەڕانەوە بۆ جیگاو ڕێگای سەڵتەنەتی عوسمانی و سەرەنجام ڕۆڵێکی زیاتر وماوەدرێژی ناوچەیی تورکیا دەکەن.. لەسەر ئەم بۆچوونانە قسەتان چییە؟

عوسمان حاجی مارف:

باس کردن لە گەڕانەوە بۆ جێگاوڕێگای سەڵتەنەتی عوسمانی لە پەیوەند بە دەسەڵاتی سیاسی لە تورکیادا بۆچونێکی تەواو سادە و نادروستە، ئەگەر لە واقعیەتی ئێستای کۆمەڵگەی سەرمایەداری جیهان و بوونی تورکیاش وەک بەشێک لەم واقعیەتە جیهانیەوە بڕوانین، ئەوە دەسەڵاتی سیاسی لە تورکیا و هەر وڵاتێکی تر لە جیهاندا ناتوانێ و ناکرێ لە چوارچێوەی ئەو پەیوەندیانەی کە خۆی پەیوەندی کار و سەرمایە و رکابەری سەرمایەدارانی جیهانە دەرکێشێ و جیاکاتەوە. دەسەڵاتی سیاسی و دەوڵەت لە تورکیا وەک پارێزەری پەیوەندیەکانی سەرمایە و سەرمایەداری دەناسم و لە دنیای واقعدا تورکیا وڵاتێکی سەرمایەداریە. بەگوێرەی مەوقعیەتی ئابوری و جێگاو ڕێگای پەیوەندیە جیهانیەکانی و بەرژەوەندیەکانی گەشەی سەرمایەیە دەوڵەت و دەسەڵاتی سیاسی دادەمەزرێنرێت کە لەو نێوەدا ڕەوت و حزب و هێزە بۆرجوزیەکان هەوڵ ئەدەن نەخشەو بەرنامەی گونجاو پیادەبکەن. ئۆردگان و ئاک پارتی بەر لەوەی ئیسلامی یا ناسیۆنالست و

فاشست بن، ڕەوت و هێزێکن نوێنەرایەتی پاراستن و گەشەی سەرمایەداری و کەڵەکەبونی زیاتری سەرمایەن. ئاک پارتی حزبێکی بۆرجوازیە و زادە و پێکهاتەی ناو کۆمەڵگەی سەرمایەداریە. ئیتر پێناسەکردنی گەڕانەوەی دەسەلات بۆ سەڵتەنەتی عوسمانی لە سایەی دەسەلاتی ئۆردگان و ئاک پارتیدا یا هەر شێوازێکی تر کە نەگونجێت لەگەڵ مەوقعیەت و پێکهاتەکانی ولاتێکی سەرمایەداریدا، دەبێتە دەستە واژەیەکی بێ مانا و نە گونجاو.

تورکیا وەک وولاتێکی سەرمایەداری پایەدار لە ناوچەکەدا دەبینین چۆن پەیوەندی و بەرژەوەندیە ئابوریەکانی دەباتە پێشەوە و لەهەمان کاتدا کێشمەکێشە سیاسیەکانی بەدەور ودەخاڵەت و پەیوەندیە سیاسیەکانی لەگەڵ وولاتان و هێزە سیاسیەکاندا چۆن ڕێک دەخات و پەیڕەوی دەکات. هەروەها پەیوەندیەکانی پێشتری لەگەڵ ئەمریکا و دواتر بادانەوە بەلای ڕوسیادا بۆ ڕاگرتنی هاوسەنگی هێزی خۆی لەناو هاوکێشە سیاسیەکاندا سیاسەتێکی دیاری ئێستای ئاک پارتی و ئەردۆگانە. ئەوەی ئەردۆگان و ئاک پارتی پیادەی دەکەن پێش هەموو شتێک نوێنەرایەتی کردنی دەسەلاتی سەرمایە و پاراستنی بەرژەوەندیەکانی سەرمایەداری و سەرمایەدارانە لە تورکیادا، نەک نوێنەرایەتی کردنی ئیسلام. بەکار هێنانی ئیسلامی سیاسی شێوازێکە لە ئێستادا دەتوانێ ئامراز و کارتێکی فشاری زۆرە ملێ بێت بۆ بەرێوەبردنی دەسەلاتی سەرمایە لە تورکیادا بۆ چەوسانەوەی زیاتری چینی کرێکار، بەلام ناتوانێ لەمە زیاتر سنوری خۆی تێپەرێنێت و سەلتەنەتی عوسمانی دامەزرێنێت. هەروەها بەئاشکرا دەبینین کە دەوڵەتی تورکیا لە ناوچوارچێوەی پەیوەندیەکانی بەسەرمایەداری جیهانەوە چۆن هاوسەنگی خۆی ڕادەگرێت. لە هەمان کاتدا چۆن لە نێوان کێشمەکێش و شەڕی جەمسەرەکاندا گەمە دەکات. بە کورتی لە هەلومەرجی ئێستای جیهاندا نە شێوازێکی لەو چەشنەی سەڵتەنەی عوسمانی بۆهیچ شوێنێکی دنیا گونجاوو مەترەحە و نە تورکیاش بەدوای شێوازێک لەو چەشنەوەیە بۆ دەسەلاتی سیاسی. بەلام هەوڵدانی دەسەلاتی بۆرجوازی بۆ پاراستنی بەرژەوەندی سەرمایە و سەرمایەداری لە بەرامبەر ئەو مەترسیانەی هێرش دەکاتە سەر بەرژەوەندیەکان و هەڵوەشاندنەوەی پەیوەندیەکانی سەرمایەداری بێبەزەیی و دڕندەن.

دیدگای سۆشیالیستی: کاردانەوەی دەوڵەتانی بەناو "جیهانی دیمکراسی ومافی مرۆڤ"، "بەرگریکارانی مافی میللەتان لەدیاریکردنی چارەنوسی خۆیاندا" چۆن لێکدەدەنەوە.

عەفرین: تورکیا و جەنگ و ..

بەدیاریکراوی کاردانەوەی ئەمریکا، ڕوسیا و دەوڵەتانی ئەوروپایی، لەبەرامبەر بەم هێرشە سەربازیانەی تورکیا بۆسەر عەفرین چۆن لێکدەدەنەوە؟

عوسمان حاجی مارف:

لە تەواوی گۆی زەوی دا یەک پەیوەندی کۆمەڵایەتی سایەی کردوە کە پەیوەندیەکانی بەرهەم هێنانی سەرمایەداریە. لەسەر ئەم بنەمایەی زاڵبونی سەرمایە و سەرمایەداری دەسەڵاتی بۆرجوازی لە تەواوی جیهاندا هەوڵدان و پەیگیریە بۆ پاراستنی ئەم پەیوەندیە کۆمەڵایەتیە و ڕاگرتن و پاراستنی هێزی کارە وەک کاڵا لە بازاڕی جیهاندا، تا ئەوپەڕی چەوسانەوە و مامەڵەی نائینسانی. هەرچی مانای ئینسانی و ئازادیخوازی و کەرامەتی ئینسان و چارەنوسی ملیار ئینسان دەبێتە قوربانی بەرگری لە مانەوەی ئەم پەیوەندیە. لەهەمان کاتدا دەبینین کە بەرژەوەندی وڵاتانی زلهێزی دنیا و جەمسەرە ئیمپریالیەکان بە چ شێوازێکی وێرانکاری و شەڕی سەربازی بۆ دابەشکردنی جیهان لە نێوان خۆیان دا چ بەڵایەکیان بەسەر بەشەریەتدا هێناوە و دەهێنن. مێژوی بەرگری کردن لەمانەوەی سەرمایەداری وکێشمەکێش و شەڕی نێوان جەمسەرە جیهانیەکان بۆ دابەشکردن و دوبارە دابەشکردنەوەی جیهان ئەزمونی دوو شەڕی گەورەی جیهانیە، کە چەندەها ملیۆن ئینسانی تێدا کرایە قوربانی و هیچ مانایەک بۆ مافی مرۆڤ و دیاریکردنی چارەنوسی خەڵک لە شوێنی ژیانی دا نەمایەوە. ئەوەش کە ئێستا لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست و سوریا دا دەگوزەرێ درێژەی هەمان شەڕی جیهانی و کێشمەکێش و شەڕی نێوان جەمسەرە ئیمپریالیەکانە لە ئاستێکی بەرزتر لە گەشەی ئابوری و هێزی سەربازی و نفوزی سەربازی و شێوازی نوێ لە جەنگ، کە بە شێوازێکی نائینسانیتر و دڕندانەتر مافی مرۆڤی تێدا پێشێل کراوە و بە شێوەیەکی فراوان ترسناکە و دەور و ئیرادە و دەخاڵەتی خەڵک لە چارەنوسی خۆیدا خراوەتە لاوە. ئەوەی گرنگە بۆ ڕوسیا و ئەمریکا و وڵاتانی زلهێزی تری دنیا، پاراستنی بەرژەوەندیەکانیانە لەم هەلومەرجەی ئێستای ناوچەکەدا، بە گۆڕینی هاوکێشەی سیاسی و سەربازی هاوسەنگی هێز هەر لایەک بە قازانجی خۆی، لە نەخشەو ئەجندای هیچ وڵاتێکی سەرمایەداری لە جیهاندا شتێک نیە بەناوی چارەنوسی خەڵکی کوردستان و مافی خەڵکی عەفرین. ڕوسیا بۆ بردنە پێشەوەی بەرژەوەندیەکانی لە سوریا و ناوچەکەدا و پاشەکشە بە دەوری ئەمریکا، ئامادەیە لەگەڵ دڕندەترین دەوڵەت وهێزی

سیاسی دا ڕێک بکەوێت تا نەخشەکانی بچنە پێشەوە. باشترین نمونە ڕێکەوتنە لەگەڵ ئێران. بەهەمان شێوەش دەوڵەتی ئەمریکا لەبەرامبەر ڕوسیادا هەمان پەرچەکرداری نا ئینسانی دەنوێنێ. ئەمە واقعیەتی کێشمەکێشی شەڕی نێوان جەمسەرە ئیمپریالیەکانە کە نەک هیچ پەیوەندیەکی بە مافی مرۆڤ و چارەنوسی میللەتان و دانیشتوانی ناوچەکەوە نییە، بەڵکو هۆکاری گەورەترین بەلا و کارەسات و وێرانکاری و ئاوارەیی و کوشتاری بە کۆمەڵن. کێشەکە لەوەدایە ئەو هێزە سیاسیە کوردیانەی لەهەر شوێنێکی کوردستاندا دەیانەوێت حاکمیەت بکەن یان حاکمن چارەنوسی خۆیان و خەڵکی کوردستان دەبەسستنەوە بە گەمەی سیاسی و کێشمەکێشی جەمسەرە ئیمپریالیەکان و ولاتانی ناوچەکەوە، بارودۆخی عەفرینیش بە هەر بەرەنگاریەکی مەزنی دانیشتوانەکەی بەشێکە لەو واقعیەتە تاڵ و ناهەموارە.

دیدگای سۆشیالیستی: مقاوەمەتی پەیەدەو خەڵک لەعەفرین وێڕای ئەوەی پشتیوانی فراوانی خەڵکی ئازادیخوازی دونیای بەلای خۆیدا ڕاکێشا، بەلام لەنێو ڕەوت و لایەنە چەپ و کومۆنیستەکاندا، ئەم پشتوانی کردنە لەلایەک تا ئاستی بەرگری کۆمۆنەی پاریس پیرۆز کرا و لەلایەکی تریشەوە بەدەلیلی بالادەستی هێزیکی ناسیونالسیتی وەک پەیەدە لەم مقاوەمەتەدا، بەمەرجەوە هەڵویستی پشتیوانیکردنی لەعەفرین ڕاگەیاند ڕای ئێوە چییە لەم بارەوە؟

عوسمان حاجی مارف:

هەڵبەتە هەر کەس و لایەنێک ئازادە کە چ وێنا و بۆچونێکی تایبەتی هەبێت لەسەر بەرەنگاری خەڵکی عەفرین لەبەرامبەر هێرشی نابەرابەر و دڕاندانەی تورکیادا. بەگشتی ئەوە ڕۆشنە کە بەرەنگاری خەڵکی عەفرین نمونە و هاوتای بەرەنگاری ژنان و پیاوانی کۆبانیە و وەستانەوەیەکی مەزن و شکۆدار و پێشڕەوانەیە، نیشاندانی نمونەی دەورو ئیرادەی بەرەنگاری جەماوەریە لە دیاری کردنی چارەنوس و ئایندەی خۆیاندا، هەنگاوێکی جدیە لە نیشاندانی دەورو توانایی جەماوەری خەڵک لە سەلماندنی ئەوەی ئیرادە و هێزی یەکگرتوی جەماوەری ئەتوانێ لەبەرامبەر مەترسیەکانی جەنگدا خۆی ڕاگرێت. هەروەها نمونەیەکە لە شێوازی دەخاڵەتی خەڵک لە دەسەلاتی سیاسیدا. بۆیە پێویستە بە هەموو

توانامانەوە پشتیوانی لێ بکەین و هاوکاریان بین و دەرسی لێ وەربگرین. بەڵام بە بۆچونی من دروست نییە ئەم بەرەنگاربونەوەیەی خەڵکی عەفرین بەراوردو هاوتا بکرێت لەگەڵ بەرەنگاری کۆمۆنەی پاریسدا، چونکە ئەم دوو بەرەنگاریەی عەفرین و کۆمۆنەی پاریس سەر بە دوو بزوتنەوەی چینایەتی و کۆمەلایەتی جیاوازن.
بەرەنگاری کۆمۆنەی پاریس بەهەر کەم و کوڕیەک و نائامادەییەک و ڕەخنە و سەرنجێک کە هەبێت لەسەری، بەڵام واقعیەتەکەی بەرەنگاربونەوە و شەڕی کرێکاران بوو بەرامبەر بە سیستمی سەرمایەداری و سەرمایەدارندا، شەڕی کرێکاران بوو لە بەرامبەر دەسەڵاتی بۆرجوازیدا. کۆمۆنەی پاریس خەباتی چینی کرێکار بوو بۆ دەسەڵاتی سیاسی لە لایەن شورا کرێکاریەکانەوە و لەچوارچێوەی شۆڕشی سۆشیالیستیدا پێناسە دەکرێت. بەڵام بەهیچ جۆرێک بەرەنگاری خەڵکی عەفرین نەک ناچێتە ئەو چوار چێوەیەوە بەڵکو بە هەر دەورو ئیرادەیەک کە خەڵکی عەفرین دەستپێشکەری و پێشڕەویان تێدا کرد، هەروەها بەرگریەک بوو بۆ مافی دەسەڵاتی خەڵک، بەڵام بزووتنەوە و ڕەوتێک نەبوو بە دژی سیستمی سەرمایەداری، پەیوەندی بە نارەزایەتی و خەباتی کرێکارانەوە نییە. لەدوا شیکردنەوەدا بە هەر دەور و جێگاورێگایەک بەرەنگاری خەڵکی عەفرین و کۆبانی لەخۆیان نیشان دابێت لە چوارچێوەی مانەوەی پەیوەندیەکانی سەرمایەداریدایە. لە هەمان کاتدا لە ناو جلوبەرگی ئاسۆی ناسیۆنالستیدا خۆی حەشارداوە، کەئەم ئاسۆیەش واقعیەتی خاڵی لاوازی ئەو بەرەنگاریەیە، هەر بۆیە بۆ چەپ و کۆمۆنستەکان پشتیوانی کردن لە هیزی بەرنگاری جەماوەری کەلە عەفرین و کۆ بانیدا دیمان پیویست ناکات مەرجدار بێت، بەڵام پشتیونی لە شیوازی دەسەڵاتی سیاسیەکەی و بەرێوەبردنی کۆمەڵگە ناکرێ مەرجدار نەبێت.

دیدگای سۆشیالیستی: پاشەکشەی هێزەکانی یەپەگە لەو شارە چۆن ئەبینن؟ ئایا بەڕای ئێوە ئێستا ڕێگایەک لە ئارادایە بۆ وەدەرنانی هێزەکانی دەوڵەتی فاشیستی تورکیا؟ بەڕای ئێوە مقاوەمەتی عەفرین چ دەرسێکی بەخەڵکی خەڵکی کرێکار و زەحمەتکێشی ناوچەکە بەخشی؟

گفتوگۆ لەگەڵ عوسمانی حاجی مارف

عوسمان حاجی مارف:

لەسەرەتای وەڵام بە پرسیاری یەکەمدا، ناوەڕۆکی ئەم شەڕەو هێرشەکانی تورکیا بۆ سەر سنورەکانی سوریا، ئەوەمان ڕونکردەوە کە ئەمە کێشمەکێش و شەڕی نێوان جەمسەرە ئیمپریالیەکانە، حکومەتی تورکیاش بە پشتیوانی و دەوری ئەو بەرەیەی خۆی تێدا ساخ کردۆتەوە، کە ڕوسیا دەوری سەرەکی تێدا دەگێڕێ ئەم هێرشانە دەکات. ڕوسیا بۆ پاشەکشە بە دەوری ئەمریکا لە ناوچەکەدا بەجۆرێک چرای سەوزی بۆ تورکیا هەڵکردووە کە تورکیا بە هەموو هێز و توانایەوە هەوڵدەدا سیاسەت و نەخشەکانی خۆی و ڕوسیا جێ بەجێ بکات، بۆ سەرکەوتنی ئەم شەڕەش ئامادەن گەورەترین وێرانکاری و کارەسات بخوڵقێنن.

بە بۆچونی من دوای بەرەنگاربونەوەی ی مەزنی ٥٨ ڕۆژەی خەڵکی عەفرین، پەیەدە لە باری تەکتیکیەوە دەستپێشکەریەکی ئەرێنی و دروستی پیادە کرد کە لە ناو شاری عەفریندا درێژە بە شەڕەکە نەدا و پاشەکشەی بە هێزەکان کرد چونکە شەڕێکی نابەرابەرە و هاوسەنگی هێز بە قازنجیان نییە.

لەگەل هەموو ئەمانەشدا بەرەنگاری کۆبانی وعەفرین دوو نمونەی بەرجەستە و مەزنی دەور و ئیرادەی خەڵکە لەهەلومەرجێکدا کە چەندین ساڵە دەسەڵات و حزب و هێزە ناسیۆنالست و ئیسلامیەکان بەوپەڕی توانایانەوە بە سەرکوت و ڕاگەیاندن و هێزەوە دەوریان دیوە لە بێئیرادەکردنی خەڵک و کەنارگیرکردن و وەلانانی دەوری خەڵک لەدەسەڵاتی سیاسیدا. بەڵام عەفرین و کۆبانی دوونمونەی پڕ ئەزمونی تریان نیشاندا، یەکەم: بەوەی کە جەماوەری خەڵک دەتوانێت بیسەلمێنێت کە بەدەور و ئیرادە و ڕێکخراوبونی خۆی نمونەو ئەزمونی پێشڕەو لە بەرەنگاربونەوە بەرامبەر هەر هێزێکی گەورە و دڕندەدا نیشان بدات، دوەم : جەماوەری خەڵک بە هەمان دەورو ئیرادەی بەرەنگاریەوە دەتوانێت دەسەڵاتی خۆی دابمەزرێنێ.

ئەم دوو نمونەیە لە کۆبانی و عەفرین ئەو ئەزمونەی خستە بەردەمی کرێکارو زەحمەتکێش و ئازادیخوازان، گەر ڕێکخراو بن ئیرادەبکەن و یەکگرتوبن دەتوانن ئەو دیدگا و بۆچونانە بەتاڵ و پوچەڵ بکەنەوە کە نوێنەرانی سەرمایەداران و ڕەوت و حیزبە بۆرجوازیەکان بەتایبەتی ناسوێنالست و حیزبە ئیسلامیەکان رەواجی پێ ئەدەن کە خۆیان لەسەرو دەورو

عەفرین: تورکیا و جەنگ و ..

ئیرادەی خەڵکەوە پێناسە دەکەن و خۆیان بە ڕزگارکەر و فریادڕەس دەناسێنن و هەمیشە خەڵک لە چاوەڕوانی دەورو سیاسەتەکانی خۆیاندا رادەگرن. ئەمە دەرسێکی گەورە پێشرەوانەیە لە ئەزمونی بەرەنگاری کۆبانێ و عەفریندا کە ناڕەزایەتیە جەماوەریەکان و ڕێکخراوە جەماوەریەکان پێویستە فێری بن و دەرسی لێ وەربگرن.

دیدگای سۆشیالیستی: چ هێزیک دەتوانێ بەر بەم دەستدرێژیانەی تورکیا بگرێ، بەتایبەتی ناڕەزایەتی جەماوەری بە شێوەیەکی گشتی و فراوان لە زۆرێک لە وڵاتەکانی ئەورووپا و ئەمریکا و کەنەدا دژ بە هێرشەکانی تورکیا دەستی پێکرد بەڵام نەیتوانی پێش بەم هێرش و لەشکرکێشەیانە بگرێ، هەلسەنگاندنتان بۆ ئەم ناڕەزایەتیانە چییە؟ لەمبارەوە خەڵکی کرێکارو زەحمەتکێشی تورکیا دەتوانن چ ڕۆڵێک بگێڕن؟

عوسمان حاجی مارف:

واقعیەت و ناوەرۆکی ئەم شەڕە هەر وەک لە سەرتاوە ئاماژەمان پێ کرد وێنای شەڕێکی جیهانی و شەڕی نێوان جەمسەرە ئمپریالیەکانە، کە دوبارە بە ویستی بەرژەوەندیەکانیان و هاوسەنگی هێزیان ئاڵوگۆڕێکی تر و دابەشبونێکی تر لە نەخشەی ناوچەکەدا دەکەن، وەک دەیبینین شەڕێکی دژی ئینسانی و ماڵوێرانکەرو پر کارەساتە، چارەنوسی دانیشتوانی ناوچەکەی خستۆتە ناو گێژاوێکی بەردەوام و ئایندە و چارەنوسێکی نادیارەوە.

بەڵام لەگەڵ هەموو ئەم فەزای جەنگ و ماڵوێرانی و ئاوارەییەدا بەرەیەکی تری بەرفراوانی ئینسانی و ئازادیخوازو نارازیش واقعیەتێکی ترو هێزێکی ترە لە ناو جەرگەی کۆمەڵگەدا سەربەرزدەکاتەوە و شەپۆل ئەدات، کە تەنها ڕێگا بۆ کۆتایی هێنان بەم بارودۆخە پر جەنجاڵ و کارەساتاویە، ئامادەیی و هاتنە مەیدان و بەهێز بونی بەرەی جەماوەری کرێکاران و زەحمەتکێشان و ئازادیخوزانە کە ئیرادە بکەن و دەور و دەخاڵەتی راستەوخۆیان هەبێت لە بەرێوەبردنی کۆمەڵگە و دەسەلاتی سیاسیدا، ئەم شەرانەی وولاتانی سەرمایەداری و جەمسەرە ئیمپریالیەکان بە هیج شێوەیەک کۆتایی نایەت گەر سیستمی ئابوری و دەوڵەت ودەسەلاتەکانیان هەڵنەوەشیتەوە.

شەرو پێکدادان و ناجێگیری سیاسی و گێژاوێک کە چەند ساڵێکە ناوچەی ڕۆژهەلاتی ناوەراستی گرتووە و ئارامی وئاسودەیی لێ بڕیوە، واقعیەتی بەردەوامیەکەی لاوازی و

گفتوگۆ لەگەڵ عوسمانی حاجی مارف

ناڕێکخراوبونی بەرەی جەماوەری نارازیە کە هاوسەنگی هێزی لەو ئاستەدا نییە تا بتوانێ بەر بەو شەڕانە بگرێت. لە دنیای سەرمایەداری ئەمڕۆدا توانا و باڵادەستی ووڵاتانی زلهێزی دنیا بە جۆرێک لەباری ئابوری و سەربازی و هوشیاریەوە هەژمونی خۆیان زاڵ کردووە و پەلوپۆیان هاویشتووە کە بەرە و ئیرادەی جەماوەری خەڵک لە ناوچەکە و دنیادا بەبونی هەر ئاستێک لە کێشمەکێش و ناڕەزایەتی و بەرەنگاری و ڕێکخراوبونەوە هاوسەنگی هێزی لە ئێستادا لەو توانایەدا نەبوو کە بتوانێ بەر بە هێرشی تورکیا بۆ سەر عەفرین و ناوچە سنوریەکانی سوریا و عێراق بگرێت. واتە ڕێگای واقعی ئەوەیە کە پێویستە بەرەی جەماوەری خەڵک لە ئاستی ناوچەیی دنیادا فراوان و ڕێکخراو و بە هێزتر بکرێت. لە هەمان کاتدا دەرس لە ئەزمونی کۆبانێ و عەفرین لە ناڕەزایەتی وبەرەنگاری جەماوەری وەربگیرێت و گشتگیر بکرێت.

گەر جەماوەری نارازی تورکیا لە ئاستێکی باڵاتر و بە هێزێکی گەورەتر و ڕێکخراوترەوە لە بەرامبەر ئەردۆگان و دەسەڵاتی سیاسی لە تورکیادا بوەستانایەتەوە و پشتیوانیان لە هێزی جەماوەری بەرەنگاری عەفرین بکردایە نەک هیزە سەربازیەکانی تورکیا شەڕیان پێ نەدەکرا بەڵکو تەواوی نەخشە و سیاسەتەکانی تورکیا و ووڵاتانی زلهێزی دنیایان دەخستە ژێر پرسیارەوە.

ئەوەی جێگای باسە سەرەتای ناڕەزایەتی و بزوتنەوەیەکی جەماوەری لە ئێران و عێراق و تورکیا و کوردستان و ناوچەکەدا سەری بەرزکردۆتەوە جێگای ئومێدێکی گەورەریە کە بە ڕێکخستن و فراوانکردنەوەی و پاراستن و سەربەخۆکردنی لە ئاسۆی ناسیۆنالیستی و ئیسلامی سیاسی ئاڵوگۆڕێکی جدی لە ناوچەکەدا بەرێ بخات. هەر ئەمەو بەهێز کردنی خەباتی چینی کرێکار ڕێگای رزگاری بەشەریەتە.

محمد فتاحی

جەنگ لە کوردستانی سوریا، چ ڕاستیەک؟

لەگەڵ جەنگی عەفریندا پیاهەڵدان بەسەر ئەو هێزانەی ئەم ناوچەیەیان ئەپاراست لە دوو لاوە گەیشتە لوتکە. یەکەکانی پاراستنی گەل وەک پارێزەری ئەم ناوچەیە لەلایەکەوە لەپاڵ ئەو هێزانەدا ناوئەبرێ کە ئامانجیان هەموو شتێک بووە جگە لە گیانی ئینسان. لەلایەکی ترەوە، هەمان ئەو هێزە بەراورد ئەکرێ بە کۆمۆنارەکانی پاریس. ڕاستی لەم نێوەدا ون بووە. نەک تەنها هەر ئەمە بەڵکو لەم نێوەدا ناوەڕۆکی جەنگ لە سوریاش هەمان ئەو ناونیشانەی هەیە کە ژۆرنالیزمی ڕۆژئاوا هەر لە یەکەمین ڕۆژەوە لەسەر ئەم جەنگە بەدەستیانەوە داوە، واتە جەنگی ناوخۆیی لە سوریا! لە هەشت ساڵەی جەنگی سوریادا تێڕوانینێکی نوێ و پوخت ئەخەینە بەردەم سەبارەت بە جەنگ و ڕووداوەکانی کوردستانی ئەم وڵاتە بەوجۆرەی کە هەیە نەک بەوجۆرەی کە لەبارەیەوە چی ئەووترێ.

هۆکارەکانی دەستپێکردنی جەنگ لە سوریا

بە پێی شێوازی ناساندنی ژۆرنالیزمی لایەنگری هێزەکانی ڕۆژئاوا کە لە سەرەتاوە

جەنگ لە کوردستانی سوریا، چ ڕاستیەک؟

بەدەستیانەوە داوە و لەلایەن زۆربەی زۆری قەڵەمبەدەستان و ''شارەزایان''ەوە دووبارە ئەکرێتەوە، داستانی ئەم جەنگە بە سادەیی ئەوەیە کە هاوکات لەگەڵ ئەو وڵاتانەی ناوچەکە کە لەبەهاری عەرەبیدا دەستیان بە شۆڕش کرد، خەڵکی سوریاش هاتنەمەیدان و ڕووبەڕووی سەرکوتی دەوڵەت بوونەوە. لە درێژەی ناڕەزایەتی خەڵک و سەرکوتی خوێناوی لەلایەن دەوڵەتەوە، چەند گروپێکی چەکداری دژە دەوڵەتیش بەرەنگاربوونەوەی چەکدارانەیان بەڕێخست و شەڕی ناوخۆ دەستی کرد.

بەپێی ئەم داستانە، دەخاڵەتی دەوڵەتە زلهێزەکان دوای ئەم قۆناغە دێت. ئەو کەسانەی کە بەدوای دەستپێکردنی ''شەڕی ناوخۆ'' ی لیبیادا چووبن ئەو ڕاستیە تێئەگەن کە وێناکردنی میدیای ڕۆژئاوا تەقریبەن هەمان شتە. لەوێش بە دوای ناڕەزایەتیەکانی خەڵکدا کوشتاری فراوان لەلایەن دەوڵەتەوە ڕوودەدات و سەرەنجام هێزە نەیارەکانی دەوڵەت دەست ئەدەنە چەک و ئیتر ئەبێتە جەنگی دوولایەنە!

ژۆرنالیزمی ڕەسمی ڕۆژئاوا بەشێوەیەکی ئۆتۆماتیکی بەشوێن سیاسەتی هێزە سەرکەوتووەکانی ڕۆژئاواوەن و ئەوە نیشان ئەدەن. بەڵام خۆ پێویست بەوە ناکات ڕەخنە لە کاری ئەوان بگیردرێ چونکە ئەوان هەر بۆ ئەم کارە پێکهاتوون و بەکارئەهێنرێن.ئەوەی کە گوایە تەنها لە ئێرانی ئیسلامیدا دەنگ و سیمای دەوڵەتی ویلایەتی فەقێ هەیە نواندنی دڵنەرمیەکی زۆرە لەچاو باقی دەنگ و سیما جیهانیەکان و لەنێو ئەوانیشدا هی ''جیهانی ئازاد'' کە گوایە نەک تەنها ویلایەتی فەقێی نین بگرە دەنگ و سیمای ڕاستیەکانی جیهانن.

شتێک کە هەموو ئەم میدیا ڕەسمیانە ئەیشارنەوە، ڕاستیەکی گەورەیە نەک بە تەنها لە سوریا بگرە لە سەراسەری جیهانی ئەمڕۆدا.

دەستپێکردنی ناڕەزایەتیەکانی خەڵکی سوریا و لیبیا و زۆر وڵاتی تر، لە هەموو شوێنێک بەبێ چەند و چوون ڕووبەڕووی سەرکوت ئەبێتەوە. لە تەواوی مێژوودا بەمجۆرە بووە و هەموو ناڕەزایەتیەکی خەڵکی بۆ سەرنگونکردنی دەسەڵاتەکان بە سەرکوتی خوێناوی وەڵامی وەرگرتۆتەوە. جیاوازی نێوان تەقریبەن هەموو ئەوانە لەگەڵ ناڕەزایەتی و شۆڕشەکانی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست ئەوە بووە و ئەوەیە کە ئەمانە لە قۆناغی دابەشکردنەوەی سەرلەنوێی جیهاندا لەلایەن هێزە مڵهوڕەکانی جیهانەوە ڕووئەدەن. ئەو هێزانە هەمان ڕۆژ و بەدوای ناڕەزایەتیەکاندا لەلایەن داروودەستەی لە چەشنی توخمی

خۆیان ئامادەی مەیدانەکەن. ڕۆژئاوا و ناتۆ لە کاتی شۆڕشی هاوکاتی میسر و تونسدا غافڵگیر بوون، بەڵام فرسەتیان هێنا و لە لیبیا و سوریادا نەخشیان گێڕا و پارەیان بۆ خەرج کرد. لە سوریا هەتا بەپێی ئەو زانیاریانەی کە لە ویکیپیدیادا دەست ئەکەوێ پێشنیاری گۆڕینی ڕژێمی سوریا لە ساڵی ٢٠٠٥ دا لەلایەن ئەمریکاوە بووبوو بە نەخشەکاری ڕۆژ. ئەمە بەو مانایەیە کە دەوڵە و دەزگا سیخوڕیەکانی ئەمریکا هەر لە سەرەتاوە سیاسەتی گۆڕینی ڕژێمی گرتەبەر و کەوتە سۆراغی گەمەکانی و دروستکردنی ئەو گروپ و باندە تاوانکارانەی لە توخمی خۆین و هەنگاوە پێویستەکانی گرتۆتەبەر. هیچ سەیر نییە لە شارێکی کۆنەپارێز و ئاینی سەرسنووری وەک دەرعادا کە بە سەنتەری شۆڕش لە سوریا نیشان ئەدرێ، بەپێی ڕاپۆرتە بەڵگەنامەییەکانی میدیا ناوخۆییەکان ژمارەی کوژراوانی پۆلیس هەر لە خۆپیشاندانەکانی سەرەتادا زیاترە لە ژمارەی کوژراوانی خەڵکی بەشدار لە خۆپیشاندانەکاندا. قەشەی کڵێسای حومس گەواهی ئەدات کە تاقمە ئیسلامیەکان هەر لە سەرەتای دەستپێکردنی نارەزایەتیەکانی خەڵکەوە بە مەبەستی خوێناویکردنی ڕووداوەکان و جەمسەربەندیکردنی کۆمەڵگا لە دەوری ئامانجەکانی خۆیان، لە دەرونی خۆپیشاندانەکاندا خەڵک و سەرباز و پۆلیسیان بە لێشاو کوشتار کردووە. تەقریبەن شتێک لە وێنەی ئاگربەردان لە سینەمای ڕێکسی ئابادان لەلایەن تاوانکارانی ئیسلامیەوە.

دەسەڵاتەکانی ڕۆژئاوا لە هەردوو وڵاتی لیبیا و سوریادا ڕێک بەدوای خوێنخۆرترین بەش لە ئۆپۆزسیۆنی ئەو وڵاتانەوە بوون و لەڕێی ئەوانەوە کارەکانی خۆیان بردۆتەپێشەوە. لە لیبیا کە سەرکەوتووانە تێیانپەڕاند، ئیتر لە سوریاش ئامادەتر و بەپلانی زیاترەوە دەستیان پێکرد. ئەو شتەی کە سیناریۆی سوریای جیاوازتر کرد ڕۆڵی ڕووسیا و ڕاوەستانەوەیە ئەو بەرامبەر بە ئەمریکا و ناتۆ بوو، کە خاڵی دەستپێکردنی دەرکەوتنی ڕووسیا بوو وەک جەمسەرێکی ڕکابەری ئەو قۆناغە.

لە دنیای واقعیدا بارودۆخی ئەم دوو وڵاتەی دوایی بە پێچەوانەی میسر و تونسەوە، ئەنجامی هێزهاوسەنگی هێزە ناوخۆییەکانی ئەو وڵاتانە نییە بەڵکو ئەنجامی دەخاڵەتی وێرانکارانەی هەمان ئەو هێزانەیە کە لە جەرگەی قەیرانی جیهانی ئەمڕۆدا سەرقاڵی دابەشکردنەوەی جیهانن. سەرئەنجام جەنگ لە سوریا جەنگێکی ناوخۆیی نییە، بگرە جەنگی

جەنگ لە کوردستانی سوریا، چ ڕاستیەک؟

هێزە ڕکابەرە جیهانیەکانە لە ناو خاکی سوریادا. هەر بەم بەڵگەیەش ناوهێنانی ڕووداوەکانی ئەم وڵاتە بە جەنگی ناوخۆیی زۆر فریودەرانەیە.

ڕاستیەکانی جەنگ لە کوردستانی سوریا

پێکهاتنی پارتی یەکێتی دیموکراتیک و حکومەتی کوردستانی سوریا

بە دوای هێرشی فراوانی هێزەکانی سیناریۆی ڕەشی سەر بە ڕۆژئاوا لە سوریا ڕژێمی بەشار ئەسەد دڵنیا بوو کە توانای ڕووبەڕووبوونەوەی هێرشێکی لەوجۆرەی نییە. لەبەرئەوە بە ڕاوێژکردن لەگەڵ هاوپەیمانەکانی یەکەمجاری، واتە ڕووسیا و کۆماری ئیسلامی، کەوتە دانانی پلانی سەنگەربەندی لەبەرامبەر بارودۆخی قەیراناویدا. دانی ناوچەی کوردستانی ئەو وڵاتە بە پەکەکە یەکێک بوو لەو ڕێگایانەی تا بتوانێ هێزەکەی خۆی لەو ناوچانە ئازاد بکات و لە ناوچە ستراتیژیە سیاسی و سەربازیەکانی ڕژێمدا کۆیان بکاتەوە. پەکەکە کە پێشتر چەندین ساڵ لە سوریا جێگیر بوو وە جەنگی خۆی لەگەڵ تورکیادا لەوێوە ئەنجام ئەدا بەهۆی پەیوەندیەکی نزیکەوە لەگەڵ خێزانی ئەسەددا، بووببوە هێزێکی خاوەن متمانە بۆ ڕژێمی سوریا. مەرجی ئەم ڕێککەوتنە دوورخستنەوەی ئەو بەشەی سوریا بوو لە پەیوەست بوون بە هێزەکانی سەر بە ڕۆژئاوا لە دژی ڕژێمی دەسەڵاتدار.

پەکەکە بەهەمان ئەو جۆرەی کە لەوکاتەدا بەشێوەیەکی ئاشکرا و یاسایی لە شارەکانی ئێران حزوری پەیدا کردبوو، زەمینەکانی پێکهێنانی لایەنێکی لایەنگر لە خۆی بۆ پەیدا بووبوو لە کوردستانی ئێراندا، کە دواتر بە ناوی پژاکەوە خۆی ڕاگەیاند، لە کاتی حزوریدا لە سوریاش هەمان زەمینەی فەراهەم کردبوو کە دواتر بەرهەمی ڕێکخستی ئەوە بوو بە پێکهێنانی پارتی یەکێتی دیموکرات (پەیەدە) لە سوریا.

ڕژێمی سوریا لەو کاتەدا بە سیاسەتی دەستئاوەڵاکردنی پەکەکە بۆ هێزراکێشان لە کوردستانی ئەو وڵاتە بە شوێن سێ ئامانجەوە بوو. لەلایەکەوە، پەکەکە هێزێکی فشار بوو بۆ سوریا لە دژی تورکیا لە جەرگەی ململانێی نێوان ئەو دوو وڵاتەدا. لەلایەکی ترەوە، هێزێکیش بوو کە لە بازنەی بلۆکی ڕۆژهەلات کە سوریە بەشێک بوو لێی، لە دژی دەوڵەتێکی بلۆکی ڕۆژئاوا واتە تورکیا چالاکی سەربازی ئەکرد. ڕۆڵێکی تری پەکەکە بۆ

محمد فتاحی

ڕژێمی سوریا بریتی بوو لە ئامنکردنی کوردستانی ئەو وڵاتە بۆ ڕژێمی دەسەڵاتدار. بوونی پەکەکە و جەنگ لەگەڵ تورکیا، بە دروشمی کوردستانی گەورە لەو قۆناغەدا، هەر لاوێکی ناسیۆنالیستی کوردی سوری بەرەو یەکە سەربازیەکانی خۆی ڕائەکێشا بۆ شەڕکردن لەگەڵ تورکیادا. هەر بە هەمان ئەو بەڵگەیە، لە کوردستانی سوریادا سەرباری بێمافیەکان و ستەمەکانی ڕژێمە باڵادەستەکان و هەتا ڕەتکردنەوەی تۆمارکردنی بەشێکی زۆر خەڵکی کوردستان وەک هاوڵاتیانی سوری و هەتا ڕەتکردنەوەی بوونی ناسنامە، هیچ جۆرە جموجۆڵ و جوڵانەوەیەکی سیاسی دژ بە ڕژێمی حافز ئەسەد پێکنەهات. بە پێچەوانەوە، هەرکەسێک هەوای کوردایەتی و پەیوەست بوونی بە بزووتنەوەی ناسیۆنالیستی کوردەوە هەبوو، ڕاستەوخۆبەرەو هێزەکانی پەکەکە و یەکە سەربازیەکانی پەکەکە کێش بوون لە پێناو خزمەتکردن بە جەنگی ئەو ڕێکخراوە و سازکردنی کردەوەی سەربازی لە دەرەوەی وڵاتی سوریا لە دژی تورکیا.

سەرئەنجام پەکەکە لە قۆناغی وەرگرتنی کوردستانی سوریادا لە بەشار ئەسەد، هەوێن و پەیکەری پێویستی بۆ ڕێکخستنی بەڕێوەبردنی کاروباری لە هەموو شارە کوردنشینەکانی ئەو وڵاتەدا هەبوو. ئەگەر کەسێک بە شوێن سۆراغی خاڵێکی ئەرێنیەوە بێ لە مێژووی پەکەکەدا، ئەوا ئەو خاڵە بڕیاری دوورخستنەوەی خەڵکی کوردستانی سوریایە لە جەنگی دڕندە هاوپەیمانەکانی ڕۆژئاوا لەدژی ڕژێمی دەسەڵاتدار و زامنکردنی ئاسایشی ئەو بەشەیە لەو وڵاتە. عەیبێکی ئەم بڕیارە ئەوە نییە کە ئەم ڕێکخراوە وەک هێزێکی دەرەکی دەرکەوت بگرە ئەوەیە وەک پەیەدەی سوریا و <u>لە جێگاوڕێگای نوێنەری چینی دەسەڵاتدار لەو ناوچەیە</u> دەرکەوت. لە هیچ شوێنێکی ئەم جیهانەدا ناکرێ دەوڵەت و دامودەزگای دەسەڵاتدار بەسەر وڵاتێکدا بدۆزیتەوە کە لەگەڵ سیناریۆی ڕەش لەو وڵاتەدا ڕێک بکەوێ. هەر بەم بەڵگە سادەیەیە کە بۆ چینی سەرمایەداریش پێویستە کۆمەڵگایەک هەبێ تاکو بتوانێ بەسەریەوە دەسەڵاتدار بێ.

ئەگەر پەکەکە فریوی بەڵێنەکانی حکومەتی ئەردۆگان لە جەرگەی گفتوگۆکانی ئەو کاتەدا بخوات و لە کوردستانی سوریا وەک هاوپەیمانێکی ڕۆژئاوا و ناتۆ دەربکەوێ و ئەو ناوچانەش هەمان چارەنووسی ناوچەکانی تری ئەو وڵاتەیان ببێ. خۆشبەختانە پەکەکە ناوچەی کوردستانی سوریای نەخستە تەرازووی سەفقەوە بە بەڵێنەکانی حکومەتی

جەنگ لە کوردستانی سوریا، چ ڕاستیەک؟

تورکیاوە. بڕیار لەسەر بەرگریکردن لە ئاسایش و ژیان لە کوردستانی سوریا لە جەرگەی سیناریۆیەکی ڕەش لە وڵاتێکدا کە خاڵێکی ئاسایشی تیا دەستناکەوێ سیاسەتێکە بەوێنەی مرواریەک کە لە قوڵایی ئەم زەلکاوەدا ئەدرەوشێتەوە. چەکدارکردنی گشتی و بەرەنگاری دژ بە داعش و باقی دڕەندەکانی سەر بە ڕۆژئاوا، کە بەرهەمی ئەم سیاسەتە درەخشانەیە، بە ڕاستی مایەی پشتیوانی مرۆڤایەتی ئازادە لە هەر چوار گۆشەی جیهاندا. ئەم سیاسەتە توانایی ئەوەی دا بە مرۆڤایەتی کە لە جەرگەی وێرانە و کوشتاری ملیۆنی وڵاتێکدا خاڵێکی درەوشاوە لە دوورەوە ببینێت و بۆ پاراستنیشی تێبکۆشێ.

ڕەخنە لە پەکەکە

یەکەمین ڕەخنە کاتێک دەستی پێکرد کە ئەم ڕێکخراوە ناوچەی کوردستانی سوریای لە ڕێی"ڕاپەڕینەوە" نەخستە ژێر ڕکێفی خۆیەوە، بگرە لەڕێی پێشنیاری دەوڵەتی مەرکەزی و نەیاران و ناڕازیانەوە، وەک ئەو کاتە وا ناویان ئەبردن و لەڕێی ڕێککەوتن لەگەڵ ڕژێمی بەشار ئەسەددا ئەو کارەی کرد. گەشەکردنی خێرا لە چەکدارکردنی گشتی و بەرگری لە ئاسایش و ژیان لەو ناوچەیە بواری دەرکەوتنی عەلەنی زیاتری بەم ڕەخنە ناکۆمەڵایەتی و پرۆ_ناتۆییە نەدا.

ئەمە ڕەخنەی لایەنگرانی ڕۆژئاوا و هاوپەیمانەکانی و بەتایبەتی مەسعود بارزانی و بەشێک لە ناسیۆنالیستە کوردەکانی ئێران بوو کە لە بنەڕەتدا بە دەلیلی پەیوەست نەبوونی پەکەکە بە بەرەی دڕندەکانی لایەنگر لە ناتۆ و ئەمریکاوە لە سوریا بەرپابوو. ڕەخنەی دوای ئەوەی ئەم بەرەیە ئەوە بوو کە پەکەکە سەرکوتگەری کردووە لەبەرامبەر ئەو نەیارانەی خۆیدا لە سوریا کە لایەنگری پەیوەست بوون بە بەرەی ناتۆ و ڕۆژئاوا بووە و لەلایەن مەسعود بارزانیەوە چەکدار بوون. پەکەکە مۆڵەتی خۆنیشاندانی چەکدارانەی ئەوانەی لە سوریا نەدا و لە بنەڕەتدا بەو دەلیلە بوو کە سیاسەتی ئەوانە کێشانی جەنگە بۆ کوردستانی سوریا و لەسەروو ئەوەشەوە حزبەکەی بارزانی لە بزووتنەوەی ناسیۆنالیزمی کورددا و ڕەقیبی پەکەکەیە.

دوا ڕەخنە لە پەکەکە و پەیەدە لە ڕووکەشدا ئەوەیە کە ئەوان لەبەرامبەر کۆماری ئیسلامیدا بێدەنگن یان پەکەکە لەکەنار کۆماری ناوبراودایە لە ناوچەکە. ئەم قسانە تەواو

محمد فتاحی

ڕاستن کە پەکەکە جێگاوڕێگای خۆی هاوشانی هیلالی شیعە دیاریکردووە، بەڵام خودی خاوەنانی ئەم ڕەخنەیە بەشێکن لە بازنەی تورکیا و سعودیە و ئەمریکا لە ناوچەکە و ئەوە فەرامۆش ئەکەن کە تەواوی بەرەی ناسیۆنالیزمی کورد بەسەر جەمسەرە دەرگیرەکانی دیکەدا لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست دابەش بوون لە دڵەوە ئارەزووی سەرکەوتنی تورکیا لە کوردستانی سوریا و تیاچوونی هێزەکانی یەکەکانی پاراستنی گەل لە کوردستانی سوریا ئەکەن.

بۆ ئێمە کۆمۆنیستەکان بەهای کاری پەکەکە و پەیەدە لە سوریا لە گرتنەبەری سیاسەتی کارتی سپیدایە لە جەرگەی سیناریۆی سپی سوریادا، کە ئەوەش لە خزمەتی پاراستنی ئاسایش و مەدەنیەت و ژێرخانی کۆمەڵگادایە لە ناوچەی ژێر کۆنترۆڵی ئەواندا. هەڵبەتە لەپاڵ گرتنەپێشی سیاسەتێکی لەو بابەتەدا ئەوانیش سیاسەتی خۆیان بۆ چۆنێتی بەڕێوەبردنی کۆمەڵگا بردۆتەپێشەوە و لەگەڵ دەوڵەتی جیاجیاشدا پەیوەندی و هاوئاهەنگییان هەیە. ئەمە شتێکە پەیوەندی بە خۆیانەوە هەیە و ئەکرێ جێی ڕەخنەی هەر لایەنێک بێ. سیاسەتی ئێمە سەبارەت بە ڕۆڵی پەکەکە و پەیەدە لە سوریا لە دەرەوەی ناوەڕۆکی ئایدۆلۆژی یا سیاسەتی بەند و بەستی ئەوانە لەگەڵ ئەم و ئەودا وەک ئەحزابی ناسیۆنالیستی لەو ناوچەیەدا. بۆ ئێمە لەم قۆناغەدا کە سوریا لە جەرگەی سیناریۆیەکی ڕەشدا بە تەواوەتی وێران بووە و ئیمکانی ژیانی لە تەواوی تاکەکانی کۆمەڵگا سەندۆتەوە، مەسەلەی گرنگ پاراستنی ئاسایش و مەدەنیەت و ئیمکانی ژیان کردنە بۆ خەڵک لە هەر جێگایەکی ئەو جەهەنەمەدا. هەر بەو بەڵگەیە، بە جیا لە کرۆکی سیاسی چینایەتی ئەوان و بە جیا لە وابەستەیی ئەوان بەم یان بەو جەمسەری ئیمپریالیستی لە ناوچەکەدا مادام پارێزەری ئاسایش و مەدەنیەتن لەو ناوچانەی ژێر کۆنترۆڵی خۆیاندا، ئێمە لەم سیاسەتە بەرپرسانەیەی ئەوان داکۆکی ئەکەین و بەرگری ئەوان دژ بە دڕندە ئیسلامیەکان و تاوانکارانی تورکیا بە ئینسانی و لەسەر حەق و شایانی داکۆکی لەلایەن تەواوی مرۆڤایەتی ئازادەوە ئەزانین.

ڕەخنە لە ئێمە!

لە مەسەلەیەکدا ڕەخنە لە ئێمە گیراوە کە داکۆکی بێ مەرج و بەندی ئێمە لە سیاسەتی

جەنگ لە کوردستانی سوریا، چ ڕاستیەک؟

حزبێکی ناسیۆنالیست و ساتوسەوداگەر کە سەر بە جەمسەرێکی کۆنەپەرستی ناوچەکەیە لەپاڵ کۆماری ئیسلامیدا خۆشخەیاڵییە سەبارەت بە ناوەڕۆکی سیاسی و ئایدۆلۆژی باڵێک لە ناسیۆنالیزمی کورد.

لە ڕاستیدا ئەم جۆرە ڕەخنەیە لە هەمان ئەو جۆرە ڕەخنەیەیە کە لە سیاسەتی ئێمە بۆ داکۆکی لە ڕیفراندۆمی کوردستانی عێراق گیرا بە بیانوی ئەوەی کەسایەتیەکی کۆنەپەرستی وەک مەسعود بارزانی لە سەریەوە بوو. ئەگەر بەردەوامی بەم ڕەخنەیە بدەین، بێگومان پشتیوانی ئێمە لە دەوڵەتی سەربەخۆی فەلەستین بەهەمان ئەو بەڵگەیەی کە بە دەسەلاتداری دەوڵەت و دەزگای ئیداری ئۆتۆنۆمی گەندەڵی ناسیۆنالیست و ئیسلامیە فەلەستینیەکان بەئەنجام ئەگەیەنرێ قابیلی سەرکۆنەکردنە. بە سیاسەتێکی لەمجۆرەوە چۆن ئەبێ کۆمۆنیستەکان پشتیوانی لە بزووتنەوەی بۆرژوازی ئەفریقای باشور لە دژی ئاپارتایدی ڕەگەزی بکەن؟ ئەی ئەوە نییە بە دوای سەرکەوتنی ئەو بزووتنەوەیە ئەمڕۆ کرێکارێکی پێست ڕەشی ئەفریقی بە دەستی پۆلیسی بۆرژوازی ڕەش پێستی ولات ئەکوژرێ؟ ڕەخنەیەکی لەمجۆرە لەسەری ئایدۆلۆژیەوە، ڕێگرە لەبەردەم بینینی ڕۆڵی سیاسی هێزێکی دیاریکراو لە هەلومەرجێکی سیاسی کۆمەلایەتی دیاریکراودا. لە کوردستانی سوریا سیاسەتی ئێمە داکۆکیە لە سیاسەتێکی دیاریکراوە کە بەرگریە لە مەدەنیەت و ئاسایش، نەک بەرگری لە هێزێکی سیاسی. ڕەخنەیەک کە تێڕوانینەکەی نە لە گۆشەی بەرژەوەندیە هەنوکەیی و داهاتووەکانی کۆمەڵگایەکی چەند ملیۆنیەوە بەڵکو لە سۆراغی ئایدۆلۆژی خۆیەوە تێپەڕێ، بە جیا لەوەی چ ناوەڕۆک و نیەتێکی هەیە، ناتوانێ بەرپرسانە و کۆمەلایەتی بێ.

ڕەخنەیەکی لەم بابەتە لە کاتی باسی ئەگەری سیناریۆی ڕەش لە ئێراندا ڕووبەڕووی مەنسور حکەمتیش بۆوە چونکە ووترا لە جەرگەی سیناریۆی ڕەشی کۆمەڵگایەکدا ئەوەی پێش هەر شتێکی تر گرنگە پاراستنی کۆمەڵگا و مەدەنیەت و ئاسایشە کە بۆ زامنکردنی ئەوانەش کۆمۆنیستەکان و بۆرژوازیش ئەتوانن هاوشانی یەک ڕۆڵ بگێڕن. لە نەبوونی ئەوانەدا کۆمەڵگایەک وجودی نییە تاکو تێیدا چینە کۆمەلایەتیەکان خەبات و کێشمەکێشی چینایەتی خۆیان یەکلایی بکەنەوە. ئەو کاتەش بووینە جێی ڕەخنەی کۆمۆنیست و چەپە سێکتی و نابەرپرسەکان کە چۆن لە جەرگەی سیناریۆی ڕەشدا بیرێکمان لە ''خەباتی

چینایەتی‘‘ نەکردۆتەوە و ’’قڵشتی چینایەتی‘‘ مان فەرامۆش کردووە!
لە عێراقی دوێنێدا لە نەبوونی هێزێکی بەرپرس کە ئاسایش بپارێزێ خەڵک ناچار بوون پەنا بۆ نزیکترین باند و تاوانبارانی ناوخۆیی ببەن. ئەمڕۆ سوریا خەبەرێک نە لە گەڕەکەکان و نە لە ئاسایش و نە لە ژیان نییە، بست بە بستی ئەو وڵاتە لەلایەن باندە تاوانبارەکانەوە وێران کراوە. لە جەرگەی بارودۆخێکی لەم جۆرەدا هێزێک کە سیاسەتی پاراستنی ئاسایش و گیانی خەڵک و ژێرخانی ئەو کۆمەڵگایەی گرتۆتەبەر تەنها هێزێکە کە لەو جەهەنەمەدا چەترێکی ئاسایشی بۆ ئینسانە بێبەشەکان دابین کردووە. بەجیا لە ناوەڕۆکی سیاسی و ئایدۆلۆژی ئەو هێزەی ئەم سیاسەتەی گرتۆتەبەر، ئێمە هەر لە یەکەمین ڕۆژەوە پشتیوانی بێ بەند و مەرجی خۆمان بۆ ئەو چەترە دەربڕیوە. وە هەر لە ڕۆژی یەکەمیشەوە تەواوی هێزە ناسیۆنالیستە چەپ و ڕاستە ئێرانیەکان و کوردە لایەنگرەکانی ئەمریکا و ناتۆ خوازیاری پەیوەست بوونی هێزەکانی کوردستانی سوریا بوون بە ’’سوپای ئازادی سوریا‘‘ وە و بۆ دەستپێکردنی ئەو سیناریۆیە لە ئێرانیش ڕۆژیان ئەژمارد. هەر بە هەمان بەڵگەش تەواوی ناسیۆنالیستە کوردەکان کە ئەمڕۆ ’’ڕۆژاڤا‘‘ یان بە قیبلەی خۆیان داناوە و گوایە لە پشتیوانی کردندا لێی لە ڕیزی پێش ئێمەوەن، ئەو ڕۆژگارانەی سەرەتا شەرمەزاری بەردەم بارەگای سوپای دڕندەی دنیای دیموکراسی و ’’جیهانی ئازاد‘‘ بوون.

پێناسەی ناواقعی دەربارەی پەکەکە و یەپەگە

وەسفکردنی هێزەکانی یەپەگە وەک هێزی ئازادیخواز و یەکسانیخواز و بەراوردکردنیان بە کۆمۆنارەکانی پاریس و پێوەلکاندنی پێشگر و پاشگری پیاهەڵدانی زیادە بە ڕۆڵ و چالاکیەکان و شوناسی سیاسییان بریتین لە وەسفکردنی هێزە چەپە ناسیۆنالیستەکان بۆ ئەم ڕێکخراوە. لە کاتێکدا هیچ یەکێک لەم دوو هێزە، واتە نە پەکەکە و نە یەپەگە لە سوریا تەنانەت لە تەبلیغاتە دەنگی و ڕەنگیەکانیاندا لافی سۆشیالیست و کۆمۆنیست و چەپ بوونیان لێنەداوە. لکاندنی ئەو پێناسانە بەوانەوە پێش ئەوەی شتێک دەربارەی ئەوان لە سوریا بڵێ، دەرخەری شوناسی ناسیۆنالیستی خودی بانگەشەکەرانی ئەو وەسفکردنانەیە. لەڕووی سیاسیەوە پەکەکە هێزێکە کە بۆ قبوڵکردنی لەناو هەمان پەیکەرەی سیاسی ژێر

جەنگ لە کوردستانی سوریا، چ ڕاستیەک؟

ڕابەری هەر ئەو ئەدۆگانە ناسیۆنالیستە فاشیستەی تورکدا هەوڵ ئەدات. لە کاتی گفتوگۆی پەکەکە و ئەردۆگاندا سەرتاسەری تورکیا ناڕەزایەتی دایگرتبووەوە کەچی لە ناوچەکانی ژێر نفوزی پەکەکە لە کوردستانی تورکیا بێدەنگیەکی تەسەورنەکراو هەبوو بە قازانجی هەر ئەو دەسەڵاتە تاوانبارە. ئەگەر ئەو کاتە حکومەتی تورکیا ئەو ڕێکخراوەی قبوڵ بوایە ئەمڕۆ پەکەکە بەشێک بوو لە دەسەڵاتی هەمان ئەو حکومەتە. تەواوی ئەو ساڵانەش کە پەکەکە لە سوریای کاتی حافز ئەسەددا بوونی هەبوو ڕۆڵە سیاسیەکەی ئارام ڕاگرتنی کوردستانی ئەو وڵاتە بوو، لە کاتێکدا حکومەتی سوریا تەنانەت شوناسنامەی بە خەڵکی ئەو ناوچە کوردنشینانەش نەئەدا. هەتا لە کاتی بوونی ڕەسمی و عەلەنی پەکەکە لە ئێرانیشدا ئەو خەڵکانەی بە قیمەتی دانی گیان و خوێنی خۆیان بۆ ناڕەزایەتی دەربڕین لە دژی ڕفاندنی عەبدوڵڵا ئۆجەلان هاتبوونە سەر شەقامەکان بە ناوی بەکرێگیراوی زانیۆنیزمەوە کارەکەیان لەلایەن پەکەکەوە سەرکۆنە کرا. بەجیا لەوانەش سیاسەتی ڕەسمی ئەم حزبە لە هەموو ناوچە کوردنشینەکانی ئەم چوار وڵاتەی ناوچەکە ئەوە بووە لە کەنار دەسەڵات و دەوڵەتەکانی ئەو وڵاتانەدا بووە. لەکاتێکدا کە یەک بە یەکی ئەم دەسەڵاتانە بەشێک بوون لە تاوانبارترین دەسەڵاتەکانی ناوچەی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست. مانیفێستی ئۆجەلان تەسلیمکردنی تەواوی ئۆپۆزسیۆنی کوردستانی ئەو ولاتانەیە بە دەستبەستراوی بە دەسەڵات. ناوبردنی حزبێکی لەم جۆرە و خاوەنی ئەم جۆرە بەرنامە و ڕۆڵە سیاسیە بە لایەنی توندڕەوی موسبەت نەک هەر ناواقعییە بگرە لە ڕاستیدا نیشاندەری ناسیۆنالیست بوونی عەیارە ٢٤ ی ئەوانەیە ئەو لافە لێ ئەدەن.

ئەوانە بەرگری سەرسەختانەی ئەم هێزە بەرامبەر داعش و تورکیا لە سوریا نیشانی کەسانی پاڵەدەستیان ئەدەن و گەواهی ئەوە ئەدەن کە ئیتر ئەوان ئازادیخوازترین هێزی ئەم سەردەمەن. هیچ کەسێکی بە ویژدان ئینکاری ڕۆڵی گرنگی یەپەگە ناکات لە بەرەنگاربوونەوە و بەرگری لە ناوچەکانی خۆیاندا. هەر بەم دەلیلەشە کە ئەم بەرەنگاربوونەوەیە مایەی پشتیوانی مرۆڤایەتی ئازادە. بەڵام کەسێک کە جێگاوڕێگای ئایدۆلۆژی و چیانەیتی ئەم هێزە سەربازیە بەهۆی جۆری جەنگێکەوە کە ئەیکات دیاری بکات، ئەوەی لەبیرکردووە کە مێژوو پڕە لە هێزی فاشیست و ناسیۆنالیست و سۆشیالیست و کۆمۆنیست و ئاینی و ئیسلامی و مەسیحی کە ڕۆڵێکی سەربازی گرنگیان

گێڕاوه و نهبهردیهکانیان توانایی و لێهاتوویهکی زۆری ههبووه. ئایا مهگهر ههر ئهو داعشیانه بۆ بزووتنهوهکهی خۆیان کهم بهرگریکار و فیداکار و گیانباز و کۆڵنهدهرن؟ فڕۆکهوانه فیداییه یابانیهکان له جهنگی جیهانیدا فیداکاری و کردهوهی خۆکوژی کهمیان کردووه لهپێناو پاراستنی دهسهڵاتی ئهو کاتی یاباندا؟ سهربازهکانی سوپای سوور و ئهمریکا و بهریتانیا بهرامبهر ئهڵمانیای هیتلهر خراپ ئهجهنگان؟ ههر لهو ئێرانهدا مهگهر مهیدانی مینهکانی سوپای عێراق به گیانی هێزهکانی ئیمانی بهسیجی و پاسدارانی خومهینی پاک نهکرانهوه؟ ئهو هێزانه ههموویان ئایدۆلۆژیک و فیداکار بوون بهڵام فیداکاری و قارهمانێتی یهک به یهکیان لهپێناو بهرژهوهندی دهوڵهت و حزب و دهسهڵات و بزووتنهوهکانی خۆیاندا بووه. مهگهر پێشمهرگهکانی حزبی دیموکراتی ئێران یهک یهک فیداکارانه بۆ پیادهکردنی پرۆژهی سعودیه له جهنگی به وهکالهتدا له دژی ئێران له نهچوونه ئۆپهراسیۆنهوه له ناوچهکانی کوردستان و گیانیان فیدای ئهو سیاسهته نهکرد؟ ئایا ئهوانه له نێو هاوسهفهرهکانیاندا کهمتر قارهمان و فیداکار بوون؟ ئێستا کێ ئهتوانێ پلهی فیداکاری ئهم قوربانیانه به وێنهی ئایدۆلۆژی و باوهڕی ئهرێنی و ئینسانی ئهوان لهقهڵهم بدات؟ کهسێک فیداکاری ناسیۆنالیست و ئیسلامی فهلهستینی لهبهرامبهر دڕندهکانی ئیسرائیلدا به دهلیلی میلیتانتی بوونیان وهک سۆشیالیستی و کۆمۆنیستی ههڵیانئهسهنگێنێ؟ مهعلومه که نا، وا ناکهن! بهڵام وادیاره که کاتێکی مهسهلهکه ئهگهڕێتهوه به فیداکاری و میلیتانتی له جۆره کوردیهکهی، ئیتر مهسهلهکه جیاواز ئهبێ! ئایا لهم پێوانه دوو فاقیهدا جگه له بهڵگهی قهومی و میللی بوون یان ''هاوخوێنی'' بوون هیچ پێوانهیهکی تر ههیه؟

ئەمان کەفا

درێژەکێشانی جەنگ لە سوریا و سەرنجێک لە دۆخی ناوچەکە

وێنەکانی جەنگی سوریا، هەواڵ و پێچەوانەی هەواڵەکان لەبارەی بەکارهێنانی گازی کیمیایی لەو ناوچانەدا کە لەژێردەستی حکومەتی سوریادا نییە، لەلایەک و پەلامارە موشەکیەکان بۆسەر هێزە هاوپەیمانەکانی سوپای سوریا، لەلایەکیترەوە، هێشتا درێژەیان هەیە. ئەمرۆ ئیتر بێ بەها بوونی ئەو فرمیسکە تیمساح ئاسایانەی کە بۆ بەرگری لە خەڵکی سوریا هەڵدەڕێژرا و دواتریش باسی جەنگ لەدژی دیکتاتۆری بەشارئەسەد وجەنگ لەدژی داعش ودەیان هێلی سوری تر، کە باسیان لێوە دەکرا، ناوەڕۆکی خۆی بۆ هەموان ئاشکراکردووە. ئەمرۆ کەسێک نییە کە نەزانێ ئەم جەنگە بە ئامادەگی راستەوخۆی هێزە ئیمپریالیستیەکان و لەلایەن هێزە جۆراوجۆرە لۆکاڵی و ناوچەییە هاوپەیمانەکانیانەوە، درێژەی پێدراوە و هەموو ئەمەش بچوکترین پەیوەندی بە خەڵکی سوریا و ژیانی ئایندەیانەوە نییە. جەنگێک کە کۆشتارێکی فراوان و داسەپاندنی وێرانی و ئاوارەیی

درێژەکێشانی جەنگ لە سوریا و سەرنجێک لە دۆخی ناوچەکە

چەندین جار فراوانتر و زیاتر لە جەنگی کەنداو کە لەدژی خەڵکی عێراق بەڕێخرا، شیرازەی کۆمەڵگای سوریا ی داڕماندووە.

دادو بێداد و تانە و تەشەرەکانی ئەمڕۆی ترامپ لەدژی بەشارئەسەد و هێزەکانی ئێران و هەندێ جاریش لەدژی ڕوسیا، بەهەمان شێوە دەبێ هەروەک دەربڕینەکانی کەمێک پێش ئەم ڕۆژانە، سەبارەت بە کشانەوەی هێزەکانی ئەمریکا لەسوریا، لەدرێژەی هەمان پرۆسەی جەنگی ئێستای سوریادا سەرنج بدرێ.

بە پێچەوانەی پێداگریەکانی ئەمڕۆی ترامپ سەبارەت بە تەمێکردنی بەشارئەسەد و هێزەکانی ئێران، لەچەند ڕۆژی پێشوتردا، هەرخۆشی داوای کشانەوەی هێزەکانی ئەمریکا و ڕاگرتنی مەسروفاتی 7 ترلیۆن دولاری لە خەزێنەی دەوڵەت کرد! ترامپ هەوڵیدا کە مەسروفاتی زەبەلاحی ئەم جەنگە بۆ ئەمریکا وەک بەرئەنجامی سیاسەتگەلێک بناسێنی کە لەسەرەتاوە هیچ پەیوەندی بەشەخسی ئەو ودەستەی فەرمانڕەوای ئێستای ئەمریکاوە نییە و نەبووە. بە تایبەتیش سیاسەتگەلێک کە ترامپی بە ئاڵای دڵسۆزی بۆ خەڵکی ئەمریکا و ڕزگاربونیان لە جەنگ هێنایە مەیدانەوە، تا بەر بە فیڕۆدانی بودجەی دەوڵەت بگرێ! گوایا ترامپ خۆی لەڕیزی ئەوکەسانەیە کە ناڕازین بە سیاسەتی لەشکرکێشی و ستراتیژی ڕۆڵی سەرکردەبوونی ئەمریکا!

بەڵام نابێ ئەم دەربڕینانەی ترامپ بە جدی وەربگیرێت. ناکۆکی و دژە ناکۆکی هونەرێکە لە دەربڕینەکانی ئەم کەسەدا و بە گشتیش لەلایەن بەرپرسیارانی جۆراوجۆری دەستەی فەرمانڕەوای ئەمریکاوە دەستی بەسەردا هێنراوە و ڕێکوپێک کراوەتەوە، بەو جۆرەی کە ببێتە جێگای قبوڵی هەموو سەرانی دوڵەتی ئەمریکا. پشتیوانیکردن لەگەماڕۆدانی قەتەر، ڕاگەیاندنی کشانەوەی یەکجاری و دەخاڵەتنەکردن لە ئەفغانساتاندا، درێژکردنی دەستی دۆستایەتی و نزیکبوونەوە لە پۆتین .. و ئەمانە نمونەگەلێکن لەودەربڕینانەی بوونە جێگای پێداچوونەوە و گۆڕانکاری لە هەڵوێستەکانی ئەمریکادا. ترامپ گرفتی سەرەکی نییە، تەنانەت کێشەی گشت دەستەی فەرمانڕەوای ئەمڕۆی ئەمریکا لەوەدا نییە کەدەربڕینەکانی ترامپ بەشێوەیەکی گشتی لەژێر کاریگەری و پێویستی وەڵامدانەوە بەدۆخی ناوخۆی ئەمریکاوە سەرچاوەی گرتووە، بەڵکو کێشەکە لەوەدایە کە چۆن بتوانن هەمان سیاسەتی هەژمونگەرایی تاقانەی ئەمریکا و دەسەڵاتی ئیمپریالیستانەی بەسەر جیهاندا

ئەمان کەفا

بەرەوپێشببرێت. بەومەرجەوە کە تێچوون و مەسروفاتی ئەم سیاسەتە خودی ئەمریکا لەئەستۆی نەگرێ، بەڵکو وڵاتانێکی تر و ڕەقیبە جیهانیەکانی تر دابینی بکەن. سیاسەتێک کە لەخودی خۆیدا پێویستی بە نائەمنکردنی جیهانە. مانۆڕی هێزی سەربازی کۆریای باکور و نائارامکردنی جێگەی خەوی چین، گۆشەیەکە لەم سیناریۆیە کە ئەمریکا شکستی تیا خوارد و تەنانەت نەیتوانی لەگەڵ یاباندا ڕێکەوتن لەسەریان مسۆگەر بکات. (داسەپاندنی باج بەسەر کاڵای هاوردە دا، بۆنمونە پۆڵا و ئەو کاڵایانەی پەیوەندیان بە چینەوەیە بەرئەنجامی ئەم شکستەیە. هەڵبەتە هێشتا ئەمریکا پاشەکشەی لەم سیاسەتە نەکردووە و بۆ ماوەیەکی کورتیش لەم پرۆسەیەدا لەدەوڵەتانی ئەوروپا، خۆشبووە). دانی وێنایەکی مەترسیدار لە هێزی سەرمایەداری ڕوسیا دیسانەوە بەشێکی تری هەمان سیناریۆیە. کەوایە نابێ فشاربهێنرێ بۆ وڵاتانی ئەندام لەناتۆدا، ئەم دەوڵەتانە دەبێ ناچاربکرێن بە دانی بودجە و مەدفوعاتی خۆیان بەناتۆ، بەشێوەیەکی بەردەوام وساڵانەش زیاتری بکەن، ئەمانەش لەپەیوەندێکدا کە ئەگەر ڕوسیا بە فاکتۆرێکی "نائارامکردن" نەناسرێ. تەواوی ئەو هاتوهاوارانەی کە بە سودوەرگرتن لە لەبەکارهێنانی ژەهری بایۆلۆژی و مێشک کە لەپەیوەند بە جاسوسە دوسەرەکەی بەریتانیاوە هاتەکایەوە و هەموو میدیای بەخۆیەوە خەریک کرد، خۆی دیسانەوە بەشێکە لەم سیناریۆیە و بۆ ڕاکێشانی رای گشتی بووە. سەیر لەوەشدایە کە سەرجەم چەک وهێزە سەربازیەکانی ڕوسیا، لە چاو هێزە سەربازیەکانی ئێستای بەشی ئەوروپای ڕێکخراوی ناتۆدا زۆر کەمترە!

بەدڵنیاییەوە ئەوە ڕوسیا و چین و ئەروپا و ئەمریکان، یانی بەکورتی هیچ یەکێک لەهەموو جەمسەرە جیهانیەکانی سەرمایە، لەوانی تر کەمتری نەکردووە لە دەستبردن بۆ کوشتار و توندوتیژی لەدژی خەڵک، ئەمڕۆ هاوشێوەی ڕابردوو دەستبردن بۆ جەنگی جیهانی و وێرانکاری ڕێگایەکە بۆ بەلاداخستنی ململانێی نێوان ئەم هێزانە، بەڵام لەئێستادا ئەم کارە لەتوانادا نییە. چونکە جەنگ لە سوریا مەیدانێکی تری هەر ئەم ململانێیەی نیوان جەمسەرە جیهانیەکانە. مەیدانێک کە هاوکاتە لەگەڵ لەئارادابوونی ناڕۆشنی سەبارەت بە مۆدێلێکی ئابوری و سیاسی جێگای پەسەندی جەمسەرە جیهانیەکانی سەرمایە و هەروەها هاوکاتە لەگەڵ نەبوونی هاوسەنگی و بڕیاری هاوبەش و یەکلاکەرەوەی نێوان ئەم جەمسەرانە،

درێژەکێشانی جەنگ لە سوریا و سەرنجێک لە دۆخی ناوچەکە

هەموو ئەمانەش لەم دەورەیەدا، بەتایبەتی لە ڕۆژهەلاتی ناوەراستدا، لە سوریا، خۆی دەرخستوە. جەنگی ئەمڕۆ، لەدرێژەی هەمان سیاسەت و ململانێی نێوان جەمسەرە جیهانیەکانی سەرمایەدا، بەشێوەی زەبروزەنگ، خۆی دەنوێنێ. ململانێیەک کە بڕیاری کۆتایی پێهاتنەکەی وەک هەر جەنگێکی تری نێوان سەرمایەداران، بە کوشتار و ویرانکردنی ژیانی ملیۆنەها کەس تەواو دەبێ. لەراستیدا هەر ئەو نارۆشنیانەی ئەم دەورەیەیە کە توانای بە هێزە بۆرژوازیە لۆکاڵیەکان و دوڵەتانی ناوچەکە داوە تا ڕۆڵی دەخاڵتگەرانە بگێڕن. بەڵام ئەم سەردەمە، بەهەمان شێوە سەردەمی ئیمپریالیزمە، ئەمە بەو مانایەی کە ئەنجامدانی ئەم دەخالەتکردنانە، پێچەوانەیە لەگەڵ ئەو بانگەشە عامیانەیەدا کە پێی وایە تەنهاوتەنها لە ئەنجامی بڕیاری بۆرژوازی ولاتانی ڕۆژهەلاتی ناوەراستەوە (بەدیاریکراوی ئێران و تورکیا و سعودیە) سەری هەڵداوە. بەڵکو دەخالەتی ئەم وڵاتانە وهێزە بۆرژوا لۆکالیەکان لە رەوتی ڕێکەوتن وململانێی نێوان جەمسەرەکانی سەرمایەداری جیهانیدا، سەرهەڵدەدەن و دێنەئاراوە. بۆنمونە پەلاماری تورکیا بۆسەر عەفرین، بەبێ مۆڵەت وەرگرتن لە روسیا، بەهەمان ئاست پوچ و بێ مانایە بە بەراورد لەگەڵ ئەوەدا کە بوتریت پەلاماری سەدام بۆسەر کوەیت، بەبێ ئاگاداربوونی خودی ئەمریکا، دەکرا ئەنجامبدرێ.

لە هەلومەرجێکی ئاوادایە کە نزیککەوتنەوە و دانوسانەکانی ئێستای نێوان ئێران و تورکیا و روسیا مومکین بووە. یەکگرتنی ئەم لایەنانە بۆ ماوەیەکی درێژ نییە، بەڵکو پشتبەستووە بە هەلومەرجی ماوەکورتی ئەمڕۆ. تورکیا و ئێران هەردووکیان لەگەڵ ئەوەدا ململانێیەکی کۆن لە نێوانیاندا هەیە، بەڵام ئەمڕۆ پێویستییان بە یەکە. پێویستیەک کە لەبەرامبەر سعودیە و بۆرژوازی عەرەبیدا، وای کردووە هەردووکیان بەپشت بەستن بە توانای سەربازی وحیمایەتی ڕوسیا لێک نزیکبکاتەوە.

ئەمەش هەر هەمان ئەو ڕێچکەیەیە کە پێویستی پەمپکردنی ئەگەری جەنگ وهێرشە سەربازیەکانی سعودیەی هێناوەتە ئاراوە. لەهەمان کاتدا ئەوەی کە بە تەواوی جێگای دڵنیاییە ئەوەیە کە هەر جۆرە گۆرانکاریەک و هەرجۆرە ئیمتیاز پێدانێک و ئیمتیاز وەرگرتنێک کە لەنێوان ئەمریکا و ڕوسیادا، وەیا ئەمریکا و تورکیادا بێتەکایەوە، ئەم یەکگرتنە سێ لایەنەی نێوان تورکیا و ئێران و روسیا، بەهەمان خێرایی هەڵدەوەشێنێتەوە. ئەمە خوی بەشێکە لەو گریمانەیەی کە جمهوری ئیسلامی بەتەواوی لەسەری راوەستاوە.

ئەمان کەفا

لەراستیدا، درێژەکێشانی ئەم دۆخە و هەوڵی جمهوری ئیسلامی لە مەیدانە جۆربەجۆرەکاندا، لەپێناو بەکردەوە دەرهێنانی ڕێگا چارەیەک، وەیا پێشڕەوی لەپێناو وەرگرتنی ئیمتیازاتدا، هەمیشە بنەمای جوڵەی هەنگاوبەهەنگاوی دەسەڵات بووە لە ئێران. لە قۆناغیکدا پشتی بە چین بەستووە، لە قۆناغیکی تردا بە روسیا، بە ئەوروپا، دوبارە بە روسیا و...ئەمانە هەمیشە بەشێک لە خەسڵەتی پراگماتیزمی قۆناغبەندی و ڕۆژانەیی جمهوری ئیسلامی بووە. بەڵام ئەم پرۆسەیە هەرجارە لەگەڵ کێشەیەک بەرەورووبۆتەوە، چونکە ئەورووپاش وەک جەمسەرەکانی تری سەرمایەی جیهانی، لەدوا ئاکامدا بەپێی ڕێکەوتن و بەندوبەستە سەراسەریترەکان (ماکرۆ) بڕیار دەدات، نەک لەسەر بنەمای رێکەوتنی وڵاتی و تەنانەت ناوچەیی...

بەم پێیە، پروپاگەندەکانی نێو میدیا و کاردانەوەکان لەپەیوەند بە وتارەکانی ترامپەوە کەلەسەر ئێران دەیان خاتەڕوو، وە کردنیان بەبنەمایەک بۆ هەڵوێستگرتن لەلایەن بەشێک لەڕیزەکانی ئۆپۆزسیۆنەوە، بەڕاستی یەکجار پوچ وبێمانایە. لەلایەکیترەوە ئەوە بەشێک لە بەرپرسیارانی جمهوری ئیسلامیە، بۆ نمونە بەرامبەر بە پروپاگەندەی کشانەوەی ئەمریکا، حەماسەت دەیانگرێ و بەشێکی تریشیان ئەم کشانەوەیە بە سەرشۆڕی ئەمریکا لەبەرامبەر پێشرەوی هێزەکانی جمهوری ئیسلامی لەسوریا دەیناسێنن. لە کاتێکدا پێشڕەوی و سەرکەوتنێک کە توانای جمهوری ئیسلامی دەردەخات، دەبێ لەبەرامبەر ئەمریکادا و فراوانتریش لەمە لەبەرامبەر مونافیسە ناوچەییکەنی ئێراندا حسابی بۆ بکرێ.

بەڵام ڕاستیەکانی پشتی ئەم ڕەوەندە قوڵتر و چەندلایەنەیە، هەروەک لەسەرەوە ئاماژەمان پێدا، ماوەیەکە کێشەی سوریا وەڵامی خۆی بەپلەیەکی زۆر وەرگرتۆتەوە و هەموانیش هۆکاری درێژەکێشانی جەنگ و پرۆسەی کۆتایی هاتنەکەی دەزانن...

بنەمای گرفتە ناوچەییەکانی جمهوری ئیسلامی، بە پێوانەیەکی زۆر بۆ تورکیا وسعودیەش یەک شتە. بۆ نمونە سعودیە دوای ئەمریکا کەوتووە بۆ ئەوەی لەپاڵیدا خۆی ڕاگرێ، بۆ ئەمەش ڕازیە بەبەخشینی کات و شوێن، بەڵام سعودیە ئەوە باش دەزانێت کە دەبێ خۆی لەپاڵ چین و ئەورپاشدا ببینێ، سەفەر و ڕێکەتنەکانی ئەم دواییانەی شا سەلمان بۆ ئەوروپا، بەشێکە لەم پێویستیە. زیاتر لەمەش هەلومەرجی ئەمرۆی جیهان بەو جۆرەیە کە هاوکات لەگەڵ جێگاوڕێگای ئابوری هەم سعودیە و هەم ئێران و پێویستی هەردولایان

درێژەکێشانی جەنگ لە سوریا و سەرنجێک لە دۆخی ناوچەکە

بەداهاتی نەوت، زیاتر لە قۆناغەکانی رابردوو، هەردولایانی وادارکردوە و دەیکات، بەهاوکاری کردنی یەکدی. لەم بارەوە نمونەی ئەم دوایانەی هاوکاری هەردوو لابوو لە پەیوەند بە بەرگرتن بە بەرزبوونەوەی نرخی نەوتەوە لەئۆپێکدا. هەردوو ولات لەگەڵ ئەوەدا پێویستیان بە بردنەسەرەوەی داهاتی نەوتی خۆیان هەیە، بەڵام خوازیاری بەرگرتن بوون بە بەرزبوونەوەی نرخی نەوت، تا توانای فراوانبوونەوە و بەدەستهێنانی نەوتی زیاتر لە ئەمریکا سنوورداربکەنەوە! قۆناغێک تورکیا و سعودیە لە پەیوەند بەداعشەوە، هاوتەریبوون، لەکاتێکدا دواتر شا سەلمان لەسەروبەندی بایکۆتکردنی قەتەردا، ئۆردوگانی بەمیحوەری شەڕ ناوزەد کرد. ناڕۆشنی لەدۆخی ئەمڕۆدا، هەمولایەکی بە توندی و خێرایی گۆڕیوە بۆ پراگماتیزم. بێ هۆ نییە کە هاوکات لەگەڵ ڕاگەیاندنی کشانەوەی هێزە سەربازیەکانی ئەمریکا لە سوریا، شا سەلمان رایگەیاند ئەگەری ڕووبەرووبونەوەی سەربازی و جەنگ لەگەڵ ئێراندا، بۆ ماوەی دە بۆ پانزە ساڵی داهاتوو بەدی ناکرێ! وەیا ئێران لەگەڵ ئەوەدا پرۆپاگەندەکانی خۆی لە دژی سعودیە درێژە پێداوە، بەڵام لە پەیوەند بە هاوکاریە ناوچەییەکانەوە، پەیوەندی و دیدارەکانی خۆی لەگەڵ ئەم وڵاتەدا هەر راگرتووە.

بە لەبەرچاوگرتنی ئەم چوارچێوەیە، پێشڕەویە ناوچەییەکانی جمهوری ئیسلامی، هاوشێوەی مونافیسەکانی لەڕۆژهەڵاتی ناوەراستدا، زۆر ماوە کورتترە لەوەی کە خۆشیان ئاماژەی بۆ دەکەن. سەرەرای ناڕۆشن بوون و نامەعلوم بوونی دۆخەکە، دیسانەوە هەلومەرجەکان لەدرێژەی قەیرانەکانی ئێستای گشت سەرمایەی جیهانیدایە و درێژەکێشانی ئەم دۆخەش بۆ جمهوری ئیسلامی ئێران بە مانای پێلەهەوا مانەوەی ڕێکەوتنێەکە کە لەسەر چەکی ئەتۆمی بەستوویەتی. بەدەربرینێکی تر، ئەکرێ بڵێین کە جمهوری ئیسلامی تەنانەتە لەئاست ناوچەکەدا ریگای دەربازبوونی لەم دۆخەدا نییە. هەر پێشڕەویەکی جمهوری ئیسلامی لەئاست ناوچەکەدا بەهەمان ئەندازە دەبیتە مایەی سەرگێژە و ڕاوەستان لەمەیدانێکی تردا (بۆنمونە لەڕێکەوتنی ئەتۆمیدا) . وەیا بۆ نمونە هەر پەرەسەندنێکی پەیوەندیەکانی جمهوری ئیسلامی لەگەڵ لوبناندا، بەخێرایی دەگۆرردرێ بۆ روبەروبونەوە لەگەڵ ئیسرائیلدا و ئەمەش دەگۆڕدرێ بۆ لەدەستدانی بەشێک لەئیمتیازاتەکانی نەک تەنها لە پەیوەند بە وڵاتانی ئەوروپاوە بەڵکو لەگەڵ خودی روسیاشدا. سەرتاپای ڕۆژهەڵاتی

ئەمان کەفا

ناوەراست خۆی بەشێکە لەوبنبەستەی کە جمهوری ئیسلامی تێیدا چەقیوە.

ئەگەرچی بناغەی ئەم بنبەستە بە مانای لە دەستدانی توانای گەشە و پەرەسەندنی سەرمایەگوزاریە، نەک تەنها بۆ جمهوری ئیسلامی لە ئێران، بەڵکو بەهەمان شێوەشە بۆ وڵاتانی تری ڕۆژهەڵات، بەڵام بۆ جمهوری ئیسلامی بەتایبەتی بە دوای نارەزایەتەیەکانی مانگی رابردوودا، لەوڵاتێکدا کە بیرەوەریەکانی شۆڕشی ساڵی 79 لەگەڵ خۆیدا هەڵگرتبێ، شکستهێنانی جێگاوڕێگای ئەمڕۆی جمهوری ئیسلامی هەرچی زیاتر هەڵکشاندووە و لەچاو رابردوودا زیاتر بۆتە ئەگەرێک. ئەمە ئەو جێگاوڕێگایەیە کە هەڕەشە لەسەرتاپای جمهوری ئیسلامی دەکات. جێگاوڕێگایەک کە بۆرژوازی ئێران و بەش و باڵەکانی خستۆتە جوڵەوە. بەم هۆیەشەوە سنوری نێوان ڕیزی نەیاران و ئۆپۆزسیۆنی بۆرژوازی و دەسەڵاتی سڕیوەتەوە. تەنانەت ناسیونالیزمی ئێرانی بە خواستە مەزنخوازیەکانیەوە، لەئاست ناوچەکەدا، گیرۆدەی گۆرانکاری و دووبارە سەرنجدانەوەیە لە جمهوری ئیسلامی. نارەزایەتیەکانی ئەم دوایانە و سەرهەڵدانی بزوتنەوەیەک کە خاڵیە لەهەرجۆرە خۆشباوەڕیەک بەوەی کە باڵیک لەباڵەکانی جمهوری ئیسلامی دەتوانێ لەم بنبەستە دەسەڵات ڕزگارکات، وەک ئەوەی کە لە رابردوودا لەنێو خەڵکدا بوونی هەبوو. ئەمرۆ هەلومەرجێکی تر لەئاست گشت کۆمەڵگا و لەهاوکێشەی هێزەکاندا بەوجود هاتووە، هاوسەنگیەک کە تێگەیشتن لێی و ناسینەوەی بۆ کۆمۆنیستەکان و چینی کرێکار کە خوازیاری کۆتایی هێنان بە جمهوری ئیسلامی و سیستەمی کاری بەکرێن نەک هەر گرنگە بەڵکو خاڵێکی بڕیاردەریشە.

موحسین کەریم

کوردستان پێویستی بە هاتنەمەیدانی بزووتنەوەیەکی سیاسی جەماوەری هەیە. گفتوگۆ لەگەڵ هەڵسووڕاوانی بزووتنەوەی ئازادی و سەربەخۆیی کوردستاندا.

ڕووداوەکانی دوای 16 ئۆکتۆبەر، کومەڵگای کوردستانی بەرەو قۆناغێکی نوێ راپێچدا، شکست و بنبەستی ناسیونالیزمی کورد و دەسەڵاتەکەی، هێرش و داگیرکردنەوەی کەرکوک و ناوچە کێشە لەسەرەکان، گەمارۆدان و فشارەکانی حکومەتی عێراق بۆ سەر کوردستان، ناجێگری دەسەڵات لە کوردستان و توند بوونەوەی ململانێی نێوان حزبەکان، سەرهەڵدانی نارەزایەتی خەڵک و بێئاسۆیی لە بەرێوەچوونی ژیانیاندا، گەڕانەوە بۆ بەغدا و مەسەلەی دانوسان و ڕێکەوتنی نێوان هەولێر و بەغدا،

کوردستان وپێویستی هاتنەمەیدانی بزووتنەوەیەکی سیاسی ..

سەرەنجام چەقبەستنی دۆخی سیاسی کوردستان و هەوڵدانی حزبەکان بەدەسەڵاتدار و دەرەوەی دەسەڵاتەوە، بە ئاڕاستەی وابەستە کردنی کوردستان بەزۆر بە ناوەندەوە، هەموو ئەمانەش ئایندەی ئەم کۆمەڵگایەی لێڵتر کردووە.

بزووتنەوەی ئازادی و سەربەخۆیی کوردستان بەم دواییانە لەپەیوەند بەم بارودۆخەوە هاتنە مەیدانی خۆی ڕاگەیاند. لێرەدا بۆ ناساندنی ئامانج و ئەرکەکانی، ئەم بزوتنەوەیە و شێوازی کار وهەڵسورانی بە پێویستمان زانی لەگەڵ ئەندامانی لیژنەی ئامادەکاری بزوتنەوەکەدا ئەم گفتوگۆیە سازبدەین.

دیدگای سۆشیالیستی: سەرەتا دەپرسین بزووتنەوەی ئازادی و سەربەخۆیی کوردستان بۆ؟ پێویستی ئەم بزووتنەوەیە لە چییەوە سەرچاوە دەگرێ و ئەو بنەمایانە چین کە بڕیاری پێکهێنانی ئەم بزووتنەوەیەی لەسەر دراوە؟

موحسین کەریم:

هەلومەرجی سیاسی کوردستان لە دوای ڕوداوەکانی ١٦ ی ئۆکتۆبەرەوە پێی ناوەتە قۆناغێکی سیاسی تازەوە. لەڕوانگەی هێزی سەرکەوتوەوە لە ناوەند، مانەوەی حکومەتی هەرێم لەژێر پرسیاردایە. فشارەکان هەموویان بەو ئاقارەدان. بارودۆخی سیاسی ناوچەکە و کوردستانی عێراقیش ڕووی لە ناجێگری و ناروونییە و ئەگەری دەستێوەردانی سیاسی و سەربازی دەوڵەتانی ناوچەکە لە کاوربارى کوردستاندا ڕۆژ دوای ڕۆژ زیاتر دەبێ و چارەنوسی سیاسی کوردستان ئاسۆیەکی ڕوناکی لەبەردەمدا نییە. لەناو هێزە پێکنەرەکانی حکومەت و هێزە نەیارەکانی حکومەتیشدا جۆرێک لە تێکەولێکەو لێکترازان و بێئاسۆیی بەرامبەر بە ئایندەی سیاسی کوردستان و دەسەڵات و حکومەت پەرەی سەندوە. حکومەتی هەرێم و هێزە سەرەکیەکانی کە تا ئێستا بوونی خۆیان بە ئەجندای سیاسی ئەمریکاوە لەناوچەکەدا گرێدابوەوە، دوای ڕوداوی ١٦ی ئۆکتۆبەر، ئەو ئاسۆیەیان لەبەردەمدا داخرا. تورکیا وئێران دەستیان بەتەواوەتی کراوەیە لەناو هەرێمی کوردستاندا. ئێستا هێزە دەسەڵاتدارەکانی هەرێم و حکومەتەکەیان لەناو گێژاوێکی سیاسی–دیپلۆماسی و بگرە سەربازیدا دەخولێنەوە! قەیرانێکی حکومەتی و ئیداری فراوان لەئارادیە و حکومەتی هەرێم

و هێزە پێکهێنەرەکانی رۆژ دەژمێرن و چاوەڕێی موعجیزەیەکن بخولقێ و پایەکانی دەسەڵاتیان پتەوبکەنەوە!
لە روانگەی خەڵکیشەوە، حکومەت هیچ پێگە و جێگەیەکی نەماوە. نە دەتوانێ مووچەی فەرمانبەرانی دابین بکات، نە خزمەتگوزاریە گشتی و هەستیار و پێویستەکانی خەڵک! رۆژ دوای رۆژ شیرازەی کۆمەڵگا و خزمەتگوزاریەکان و بنەماکانی ژیانی کۆمەڵایەتی خراپتر و وێرانتر دەبێ. بەمانایەکی دیکە، حکومەتی هەرێم ناتوانێ و نایەوێ چاکسازی ئابوری بکات، تا باری سەختی ژیان و گوزەرانی خەڵکی بێبەش و کەمدەرامەتی کوردستان باشتر بکات. سەردەمی چاکسازی ئابوریی حکومەت کۆتایی پێهاتووە و دەورەیەکی درێژەماوە لە سیاسەتی سکهەڵگوشین و برسێتی بۆ خەڵکی هەژارو کەمدەرامەت و زەحمەتکێش دەستی پێکردوە. نە حکومەتی هەرێم و نە گەڕانەوە بۆ لای حکومەتی ناوەندی کە هەندێ حزب و لایەن بانگەشەی دەکەن، ناتوانێ ئەم ئاراستەیە پێچەوانە بکاتەوە.
خەڵکی کوردستان نەک هەر لە پەیوەند بە ژیان و گوزەرانییەوە، بەڵکو لە پەیوەند بە ملهوڕی و پیلانەکانی حکومەتی ناوەندی بۆ زاڵکردنەوەی دەسەڵاتی خۆی بەسەر خەڵکی کوردستاندا باجی دەسەڵات و سیاسەتی قازانجپەرستانەی ئەم هێزانە دەدات، بە دەسەڵاتدار و ئۆپۆزیسیۆنەوە. خەڵکی کوردستان پێویستی بە بەدیلێکی سیاسی هەیە کە بتوانێ وەڵام بەو بارودۆخە سیاسیە بێسەرەوبەرەیە بداتەوە و لە روانگەی بەرژەوەندی زۆربەی هەرە زۆری کۆمەڵگای کوردستانەوە، ئاسۆیەکی سیاسی دیکە بخاتە پێشچاو. ئەم بەدیلە سیاسیە دەبێ لە ئاستی بزووتنەوەیەکی سیاسی- جەماوەری فراواندا خۆی نیشان بدات. بزووتنەوەیەک کە بتوانێ چوارچێوەیەک بێت بۆ هەموو ئەو دەنگ و رەوت و مەیلانەی دەیانەوێ رێگایەکی نوێ و جیاواز لە بەدیلە تەقلیدیەکانی تائێستا بگرنەپێش! بەدیلێکی سیاسی کە هاوکات بەرامبەر بە دەسەڵاتی ئێستا، بەدیلێکی دیکەی دەسەڵات بخاتەڕوو، کە گەڕانەوەیە بۆ دەنگ و رای ئازادی هاوڵاتیانی کوردستان و دامەزراندنی بنەماکانی دەسەڵاتداریێتی جەماوەری و خەڵکی لە خوارەوە بۆسەرەوە، لەرێگای دیموکراسی راستەوخۆ و کۆبونەوە جەماوەریەکانی خەڵک لە ناوەندەکانی کار و فەرمانگە و دامەزراوەکان و لە گەڕەکەکاندا. هاوکات مەسەلەی پەیوەندی سیاسی نێوان هەرێمی کوردستان و حکومەتی ناوەندی لەسەر بنەمای دەنگدانی خەڵکی کوردستان لە ریفراندۆمی

کوردستان وپێویستی هاتنەمەیدانی بزووتنەوەیەکی سیاسی ..

٢٩ی ئەیلولی ٢٠١٧دا یەکلا بکاتەوە. لاوازیی بزووتنەوەی کرێکاری و هوشیاری سۆشیالیستی و کۆمۆنیستی لە کۆمەڵگای کوردستاندا لەلایەک و بوونی مەیلێکی گشتی بۆ ئاڵوگۆڕی سیاسی و ئابوری، بەناچاری بزووتنەوەیەکی گشتی لەمجۆرە دەکاتە یەکێک لە ئەولەویەتە سیاسیەکانی کۆمەڵگای کوردستان.

دیدگای سۆشیالیستی: کەوایە ئامانجی ئەم بزووتنەوەیە چییە و دەیەوێت وەڵام بە چ گیروگرفتێکی سیاسی و کۆمەڵایەتی بداتەوە کە حزب و ڕێکخراوەکانی تر لەبەرنامەیاندا نییە وەیا نایانەوێ و ناتوانن کاری بۆ بکەن؟

موحسین کەریم:

ئەم بزووتنەوەیە دەیەوێ وەڵام بە دوو مەسەلە و دوو گرفتی سیاسی سەرەکی بداتەوە؛ یەکەم، مەسەلەی پەیوەندی نێوان دەسەڵاتی هەرێم و خەڵک و دووەم، پەیوەندی نێوان خەڵکی کوردستان و حکومەتی ناوەندی!

وەکو وتمان خەڵک لەگەڵ ئەم دەسەڵاتەی ئێستا کێشەی جدی هەیە. دەسەلات و حکومەت ناتوانێ نان و ئازادی بۆ دەستەبەر بکات. دوای نزیکەی سێ ساڵ لە ناڕەزایەتی و خۆپیشاندان و مانگرتن و بایکۆت، حکومەتی هەرێم، ئامادە نییە سیاسەتی قەرەقوشیانەی پاشەکەوتی زۆرەملێی مووچەی مامۆستایان و کارمەندان و کرێکارانی کەرتی حکومی هەڵوەشێنێتەوە. چارەنوسی ملیارەها دینار پارەی زەوتکراوی مووچەخۆران دیارنییە. ژیانی بەشێکی فراوانی کارمەندان و مامۆستایان و مووچەخۆرانی حکومەت، بەتایبەتی توێژە کەمدەرامەتەکانی وەکو کرێکاران و خانەنشینان و خاوەن پێداویستی تایبەت و... تاد. بەشێوەیەکی سامناک بەرەو خراپی چووە. ئەمە سەرەڕای دەیان هەزار لاوی بێکار و ژنی ماڵەوە، کە هیچ سەرچاوەیەکی داهاتیان نییە و لە هەژاری موتڵەقدا دەژین! بەردەوام لەپاڵ ناڕەزایەتی مامۆستایان و کارمەندانی حکومی و مووچەخۆراندا سەدان و بگرە هەزاران هاوڵاتی زەحمەتکێش و بێکار بەشدارییان کردووە، بەئومیدی ئەوەی فشار بۆ حکومەت بهێنن و کەمێک باری سەرشانیان سووک بێت، بەڵام سەرەنجام ئەم ناڕەزایەتیانە بێجگە لە چەند دەسکەوتێکی کەموکورت، تا ئێستا بەشوێنێک نەگەیشتوون.

گفتوگۆ لەگەڵ موحسن کەریم، موزەفەر محەمەدی

بێجگە لە هەندێ گرفت و کەموکوڕی ناڕەزایەتیەکانی خەڵک کە ئێرە جێگای نییە ئاماژەی پێبکەم، خودی چاوەڕوانکردنی چاکسازی لەم حکومەتە هەڵەیەکی گەورەیە. ئەم چاوەڕوانیە ناڕەزایەتیەکان و خواستەکانی کرێکاران و فەرمانبەرانی حکومی و مووچەخۆران و خەڵکیش بەگشتی، دەپێچێتە ناو گێژاوێک کە ئەوسەری دیار نییە. بزووتنەوەی ئازادی و سەربەخۆیی کوردستان دەیەوێ ئەوە بە خەڵکی نارازی بڵێ کە تەنانەت چارەسەری جدی کێشەی مووچە و نان و گوزەران و خزمەتگوزاری پزیشکی و ئاو کارەبا و ... هەمو ئەوانە بەستراوەتەوە بە چارەسەری سیاسی بارودۆخی کوردستان و مەسەلەی دەسەڵات و حکومەتکردنەوە. چارەسەری گرفتی نان و ئازادی وکارەبا و نەوت و.... وەڵامی سیاسی دەخوازێ. دەبێ مەسەلەی دەسەڵات بەلایەکدا بخرێ. دەبێ خەڵک خۆیان دەست بەرن بۆ بەڕێوەبردنی ژیانی سیاسی و ئابوری و کۆمەڵایەتی خۆیان. ئۆرگانەکانی دەسەڵاتداریێتی خەڵک؛ شوراکان و ئەنجومەکان و کۆمۆنەکان و... جێگای دەسەڵاتی میلیشیایی و سەرووخەڵکی و بنەماڵەیی ئێستا بگرێتەوە.

خاڵێکی دیکە، مەسەلەی پەیوەندی نێوان کوردستان و حکومەتی ناوەندیە. خەڵکی کوردستان لە ریفراندۆمی ٢٥ی ئەیلولی ٢٠١٧دا بەزۆرینەی دەنگ، دەنگیان دا بە سەربەخۆیی کوردستان. پێویستە ئەم بڕیارەی خەڵکی کوردستان جێبەجێ بکرێ. حکومەتی ناوەندی، دەسەڵاتێکی کۆنەپەرستی ئیسلامی- نەتەوەپەرستی عەرەبیە کە سەرەتاییترین مافی یەکسانی هاوڵاتی بۆ خەڵکی کوردزمان بەڕەسمی ناناسێت، بەڵکو وەکو کەمایەتی تەماشای هاوڵاتیانی کوردزمان دەکات و هەر بەوپێیەش مافەکانیان دیاریدەکات. بەتایبەتی لە مەسەلەی ریفراندۆمدا کە هاوڵاتیانی کوردستان بەشێوازی دیموکراتی و دەنگدان بڕیاریان لەسەر شێوازی پەیوەندی نێوان خۆیان و حکومەتی ناوەندی دا، ئەوان لولەی چەک و تانک و تۆپیان کردە خەڵک و بە هێرشی سەربازی و لەڕێگای حەشدی شەعبی، کە هێزێکی مەزهەبی دڕندە و میلیشیاییە، پەلاماری خەڵکی ناوچە کێشە لەسەرەکانیان دا و ئێستاش دانیان لە خەڵکی کوردستان جیڕ دەکەنەوە. دەبێ ئەم پەیوەندیەی نێوان خەڵکی کوردستان و حکومەتی ناوەندی بە قازانجی سەربەخۆیی و ڕاگەیاندنی دەوڵەتێکی غەیرە قەومی و سیکولار کۆتایی پێبهێنرێ. تەنانەت ئەگەر لە کوردستان خەڵک بتوانن ئۆرگانەکانی دەسەڵاتداریێتی خۆیان دابمەزرێنن، ناتوانن بەرامبەر

بە حکومەتی ناوەندی بێدەنگ بن و دەبێ چارەنوسی خۆیان لەگەڵ ئەو حکومەتە کۆنەپەرستە ئیسلامی-عروبیەدا بە ئاراستەی جیابونەوە یەکلا بکەنەوە، دەنا بایەخێک بۆ دەسەلاتی ئەوان نامێنێ و چارەنوسی شکست و هەلوەشانەوە دەبێ!

هەڵبەتە بە پێویستی دەزانم ئاماژە بەوە بکەم کە پرسی سەربەخۆیی کوردستان، بەندە بەم هەلومەرجەی ئێستاوە کە دەسەلاتێکی نەتەوەپەرست و مەزهەبی لە عێراقدا فەرمانڕەوایە، دەنا ئەگەر پێش لەوەی سەربەخۆیی و دەوڵەتی سەربەخۆی کوردستان بە کردەوە بێتەدی، لە عێرقدا دەوڵەتێکی لانی کەم سیکولار و غەیرە قەومی هاتە سەر حوکم و جڵەوی دەسەلاتی عێراقی گرتە دەستەوە کە لەسەر بنەمای مافی هاولاتی یەکسان مامەڵەی هاولاتیانی کوردستان بکات، لەوبارەدا مەسەلەی جیابونەوە لە روانگەی منەوە زەرورەتی خۆی لەدەست دەدات.

بەلام ئێستا ئەم دوو پرسە ئێستا دوو مەسەلەی بنەڕەتی کۆمەڵگای کوردستانن، بزووتنەوەی ئازادی و سەربەخۆیی کوردستانیش دەیەوێ وەلامیان پێ بداتەوە لە ڕێگای هێنانەمەیدان و هاندان و ئامادەکردن و هوشیارکردنەوەی جەماوەری خەڵکی کوردستانەوە. لەڕێگای ریکخستن و دامەزراندنی ناوکۆکەکانی بزووتنەوەی ئۆرگانە جەماوەریەکانی خەڵک لە سەرجەم شار و شارۆچکەکانی کوردستاندا.

دیدگای سۆشیالیستی: حزبی کۆمۆنیستی کرێکاری پێشتر کەمپینی داکۆکی لەخواستی سەربەخۆیی کوردستانی هەبووە و لەسەرو بەندی ڕیفرندۆمی ٢٥ ی سێپتەمبەریشدا، حزب پشتیوانی لە "ناوەندی سەربەخۆیی کوردستان" دەکرد، جیاوازی ئەم بزووتنەوەیە لەگەڵ ئەم کەمپین وسەنتەرەدا چیە؟ ئایا باشتر نەبوو ڕێکخراوێکی تر بۆ سەر لیستی ناوی لایەنەکان زیاد نەکرێ و لەراستای کارکردن بۆ سەربەخۆیی، هەر دەست بەم کەمپین و سەنتەرانەوە بگیرێ؟

موحسین کەریم:

وەکو لە وەلامی پێشودا ئاماژەم پێکردوە، ئامانجی ئەم بزووتنەوەیە دوو مەسەلەیە، یەکەم؛ مەسەلەی پەیوەندی نێوان خەڵک و دەسەلاتی هەرێم، کە ئەمە تایبەتە بەوەلامدانەوە بە خەباتی خەڵکی کوردستان بۆ ئالوگۆڕ لە ژیانی ئابوری و سیاسی خۆیدا کە سالانێکە بەرێ

کەوتوە و ناتوانێ لە چوارچێوەی دەسەڵاتی سیاسی میلیشیایی ئێستادا بێتەدی و بگرە بە دژی ئەو بەرێ کەوتوە. ئەم پرسە وەڵامی دەوێ و بزووتنەوەکەی ئێمە دەیەوێ وەڵام بەم پرسە بداتەوە. مەسەلەی دوەم، پەیوەندی نێوان خەڵکی کوردستان و حکومەتی ناوەندی عێراقە کە لەچوارچێوەی فیدرالیزمێکی نەتەوەیی لەقولۆقدا رێکخراوە، ئەویش پرسێکی سیاسی کۆمەڵگای کوردستانە و دەبێ وەڵامی خۆی وەربگرێ. دوای ئەنجامدانی ریفراندۆم و دەنگدانی زۆربەی خەڵکی کوردستان بەجیابونەوە، ئەم پرسە وەڵامی خۆی وەرگرتۆتەوە و ئەوەی ماوەتەوە جێبەجێکردنییەتی. ئەمە بێجگە لەوەی کە تەنانەت ئەگەر خەڵکی کوردستان چارەنوسی خۆیان لەگەڵ حکومەتی میلیشیایی هەرێمدا یەکلایی بکەنەوە، دیسانەوە دەبێ لەگەڵ دەوڵەتی ناوەندیشدا ئەو کارە بکەن.. ناکرێ لە کوردستان دەسەڵاتێکی سیاسی لەسەر کاربێت کە لەبەرژەوەندی خەڵکی کوردستان کاربکات و ئیرادەی سیاسی ئەوان بەرجەستە بکات، بەڵام بەشێک بێت لە دەوڵەتێکی نەتەوەیی ئیسلامی کە یاسا و دەستورەکەی لەسەر پێشێلکردنی بنەماکانی مافی هاوڵاتی دامەزرابێت و پێناسەی نەتەوەیی و ئیسلامی بدات بە عێراق و بە دانیشتوانەکەی!

بەڵام ئامانجی سیاسی هەریەکە لە "کەمپینی داکۆکی لە خواستی سەربەخۆیی کوردستان" و "ناوەندی سەربەخۆیی کوردستان" لەگەڵ ئامانجی بزووتنەوەی ئازادی و سەربەخۆیی کوردستان جیاوازی هەیە، یان باشتر بڵێم ئامانجی ئەم بزووتنەوە تازەیە لە چوارچێوەی هیچ کام لەو دوو رێکخراوەدا جێگای نابێتەوە. "کەمپینی داکۆکی لە خواستی سەربەخۆیی کوردستان" هەوڵ و چالاکیەکی ئێمە بوە بۆ بەرگریکردن لە خواستی سەربەخۆیی کوردستان و خستنەرووی ئەم پێشنیارە سیاسیە وەکو رێگاچارەیەکی عادیلانە و مرۆیی بۆ چارەسەری کێشەیەکی سیاسی کە لەکۆمەڵگای کوردستاندا هەبووە و کاریگەری لەسەر سەرجەم رەوتی گەشەی فکری و سیاسی و ئابوری و بگرە فەرهەنگی و کۆمەڵایەتیش کردوە. "ناوەندی سەربەخۆیی کوردستان"یش بەهەمان شێوە کاری ئەوە بوو کە لەجەرگەی پروپاگەندەی سیاسی بەر لە ریفراندۆم دا، سەرنجی خەڵک رابکێشێ کە لە ریفراندۆم دا بەقازانجی سەربەخۆیی دەنگ بدەن. ئێستا کاری هەردوو ئەو کەمپین و ناوەندە تەواوبووە. ئێستا خەڵکی کوردستان دەنگی بە سەربەخۆیی داوە. مەسەلەکە

چۆنییەتی جێبەجێکردنییەتی یان هەوڵدان بۆ جێبەجێکردنییەتی! ئەمە ئیتر کاری دیکەی دەوێ کە جیاوازە لەکاری ئەو دوو کەمپین و ناوەندە.
کاری ئەم ڕێکخراوە نوێیە لەم پەیوەندەدا ئەوەیە کە پشتیوانی ناوخۆیی، نێودەوڵەتی بۆ جێبەجێکردنی ئەم بڕیارەی خەڵک بەدەست بێنێ و بەرگری لەم بڕیارەی خەڵک بکات. لەئاستی ناوخۆی کوردستاندا، ئەم بڕیارە وەکو بڕیاری نزیکەی سێ ملیۆن کەس بناسێنێ نەک وەکو ئەوەی نەیارەکانی بارزانی دەیانەوێ بەناوی ئەوەوە تۆماری بکەن و مەدالیای ریفراندۆم بدەن لە بەرۆکی ئەو! ئەم بزووتنەوەیەی ئێمە هەوڵ دەدات ریفراندۆم و بڕیاری سەربەخۆیی خەڵکی کوردستان وەکو بڕیارێکی دیموکراتیکی ئەو خەڵکە لە بانگەشەکانی حزبەکانی کوردایەتی جیابکاتەوە. خەڵکی کوردستان لەبەرخاتری بەرزانی دەنگی بە جیابونەوە نەدا، بەڵکو وەکو ئاواتێکی ئینسانی خۆیان بۆ بەهرەمەندبوون لە پێگەی هاوڵاتی پلە یەک دەنگیان بۆ سەربەخۆیی دا. بەشێکی کاری بزووتنەوەکە ئەوەیە کە ئەو تەپوتۆزەی بەدەوری رەوایی ریفراندۆم و بڕیاری جیابوونەوەدا لەلایەن هێزە نەیارەکانی بارزانییەوە دروست کراوە، بەبیانوی ئەوەی کە ریفراندۆم هی بارزانییە، پاک بکاتەوە.

دیدگای سۆشیالیستی: ئاماژەتان بە پەیوەندیەکانی نێوان هەرێم وبەغدا ومەسەلەی فیدرالیم و لەئارادابوونی دەسەڵاتی ئەحزابی میلیشیای کرد وەک دوو گرێی سەرەکی ژیانی سیاسی خەڵکی کوردستان کرد. بزووتنەوەکە دەیەوێت لەکام یەک لەم گرفتانەوە دەستپێبکات، واتە کام گرفتە ڕێگای هەنگاو نانە بۆ چارەسەری ئەوی تر؟

موحسین کەریم:

بەبڕوای من هیچ دەستەبەندیەکی کات لەنێوان ئەم دوو پرسەدا نییە. کامیان پێشمەرجی ئەوی دیکەیانە!؟ مەسەلەکە بەوجۆرە نییە. بەرای من مەسەلەی ئەوەی کامیان پێش کامیان دەکەوێ، یان کامیان لە رەوتی عەمەلی سیاسیدا دەبێتە مەرجی جێبەجێبوونی ئەوی دیکە، راستەوخۆ پەیوەندی بە هاوسەنگی فکری_سیاسی لە کۆمەڵگای کوردستان و پێشرەویەکانی بزووتنەوە کۆمەڵایەتی_سیاسیەکانی کوردستانەوە هەیە. گومان لەوەدا نییە کە ئەگەر ناسیۆنالیستەکان و ئیسلامیە هاوئاوازەکانیان لەکۆمەڵگای کوردستاندا بەهێزبن، وە ئەگەر بەرژەوەندییان بخوازێ، ئەوان لەسەر بنەمای سەربەخۆیی کوردستان دەیانەوێ

دەوڵەتی خۆیان دروست بکەن. ئەوان دەیانەوێ دەوڵەتی بۆرژوازی کورد دروست بکەن و خۆشیان لەچوارچێوەی ئەو دەوڵەتەدا ململانێکانیان بۆ دەسکەوتنی ئیمتیازاتی سیاسی و ئابوری لە قاڵب بدەن! ئەوان کێشەیەکیان نەبوو لەگەڵ ئەم فیدراڵیزمە شەقوشڕە نەتەوەیی_مەزهەبیەدا، ئەگەر بەرژەوەندیە ئابوری و سیاسیەکانیانی دەستبەر بکردایە. ئەوان دەیانەوێ چاو لەدەستی بۆرژوازی عێراقی نەبن لە مەسەلەی دەسەلات و بەشیان لە داهاتی وولاتدا. دەیانەوێ خۆیان کۆنترۆڵی ئابوری و سیاسەتی کوردستان بکەن، هەربۆیە پشتیوانی سەربەخۆیی یان دروستبوونی دەوڵەتی سەربەخۆ(بەڵام ناسیۆنالیستی و ئیسلامی) دەکەن. بێگومان ئەگەر کێشمەکێشە ناوخۆییەکانیان رێگایان پێبدات، لەبەرئەوەی بەشێکیان ئێستا بە کردەوە کەوتونەتە دژایەتی ئەو دەنگەی خەڵک کە لە ریفراندۆم دا بە سەربەخۆیی دایان، بەبیانووی ئەوەی کە سیاسەتی سەرەڕۆییانەی پارتی بووە و کاتی ئەنجامانی ریفراندۆم نەبووا ئەوان ئەگەر بیانەوێ دەسەڵاتی میلیشیایی نەهێڵن، دیسانەوە ئەگەر ئەمەش مومکین بێت لەسایەی دەسەڵاتی ناسیۆنالیزمی کورددا، ئەوا دەیانەوێ دەسەڵاتێکی سەرووخەڵکی دابمەزرێنن، کە جەماوەر بێجگە لە دەنگدانێکی چوار یان پێنج ساڵ جارێک، هیچ دەرفەتێکی سیاسی ئازادنەیان نەبێ بۆ بەشداری سیاسی و رۆڵگێڕان لە بەڕێوەبردنی کاروباری کۆمەڵگادا.

بەڵام بەنیسبەت خەڵکی کوردستانەوە هەردوو پرسەکە واتە سەربەخۆیی و پێکهێنانی دەوڵەتی سەربەخۆ و رزگاربوون لە دەسەڵاتی میلیشایی کوردستان و دامەزراندنی دەسەڵاتێکی سیاسی کە بەشداری سیاسی جەماوەری خەڵک لە بڕیاری سیاسی کوردستاندا دەستەبەر بکات و زەمینەی رۆڵ و نەخشی جەماوەری کوردستان لە بەڕێوەبردنی وڵاتدا لە خوارەوە بۆسەرەوە فەراهەم بکات، دوو مەسەلەی پێکەوە گرێدراو و هاوشانی یەکترن. ئەوەی کە یەکێکیان پێش ئەوی دیکەیان دەخات، ئامادەیی سیاسی جەماوەری- رێکخراوە لە ملانێی سیاسی کۆمەڵگای کوردستاندا. بەڵام هیچ قۆناغێکی سیاسی لەنێوان ئەم دوو پرسەدا نییە. بۆنمونە پرسی سەربەخۆیی کوردستان ئێستا لەلایەن خودی بۆرژوازی کورد و هێزە سیاسیە ناسیۆنالیست و ئیسلامیەکانییەوە هەڵپەسێردراوەو چاوەڕێی ئەوە دەکەن کە کەی و بەرژەوەندی کام دەوڵەتی زلهێزو ناوچەکە، سەربەخۆیی کوردستان لە چوارچێوەی خۆیدا جێگا دەکاتەوە! ئەوەی کە دەتوانێ

کوردستان وپێویستی هاتنەمەیدانی بزووتنەوەیەکی سیاسی ..

سەربەخۆیی کوردستان بەکردەوە دەربهێنێ و بەجۆرێک کە سەرەنجام لە بەرژەوەندی خەڵکی کوردستان بگەڕێتەوە و ئاکامەکەی دەوڵەتێکی سیکولار و غەیرە نەتەوەیی بێت کە بنەمای یاسا و دەستورەکەی هاولاتی و مافی هاولاتی بێت، نەک نەتەوە و ئەتنیک و مەزهەب و...تاد. پێشڕەوی بزووتنەوەی نارەزایەتی و شۆرشگێڕانەی خەڵکی کوردستانە بەرامبەر بە دەسەلاتی میلیشیایی بۆرژوازی کورد. قورسبوونی تای هاوسەنگی سیاسی بە قازانجی خەڵک لە ناوخۆی کوردستان دا لە مەیدانی خەباتی چینایەتی کۆمەڵگای کوردستاندا، دەتوانێ هەم مەسەلەی سەربەخۆیی بە ئاکام بگەیەنێ و هەم لە بەرژەوەندی خەڵکی کوردستان بیشکێنێتەوە. کەواتە هەر ئەو هێزە سیاسیەی کە دەتوانێ کۆڵەکەکانی دەسەلاتی چینی بالادەست و دارای کوردستان لەق بکات و خۆی لە خوارەوە ئۆرگانەکانی دەسەلاتداریتی خۆی ساز بدات، دەتوانێ مەسەلەی سەربەخۆییش بەسەرەنجام بگەیەنێ. رەنگە هێشتا دەسەلات بە تەواوی لەدەستی ئەم هێزانەی ناسیۆنالیزمدا دەرنە هێنرابێت، بەلام مەسەلەی سەربەخۆیی لەلایەن خەڵکەوە یەکلایی کرابێتەوە. یان دەسەلاتی حزبەکانی کوردایەتی و ئیسلامی سیاسی لەکارخرابن و حکومەتی کاتی دامەزراو لەسەر پایەی دەخالەتی خەڵک بڕیاری سەربەخۆیی رابگەیەنێ!

دیدگای سۆشیالیستی: ئەم بزووتنەوەیە بەرامبەر بە هێرش و داگیرکاریەکانی حکومەتی عەبادی چ هەڵویستێکی هەیە، بەتایبەتی چۆن کێشەی کەرکوک و ناوچەکانی تر یەکلادەکاتەوە؟

موحسین کەریم:

بزووتنەوەی ئازادی و سەربەخۆیی کوردستان دژی هێرش و پەلاماری چەکداری حکومەتی عەبادی و حەشدی شەعبی بۆسەر کوردستان و کۆنترۆڵکردنی "ناوچە کێشە لەسەرەکان" بەهێزی چەک و زۆرنواندن و کوشتاری خەڵک و تەسلیم کردنیان دەوەستێتەوە. دژی پیلانگێڕی دەوڵەتانی ناوچەکە و هەڵویستی نەتەوە یەکگرتوەکان و وولاتانی ئیمپریالیستی و رۆژاوایی دەوەستێتەوە کە یان هاوکاری راستەوخۆی حکومەتی عەبادی و حەشدی شەعبیان کرد بۆ هێرشکردنە سەر کوردستان و ناوچە کێشە لەسەرەکان یان چرای سەوزیان بۆ هەڵکردن و بێدەنگییان هەڵبژارد. لەم بارەوە چەند

گفتوگۆ لەگەڵ موحسن کەریم، موزەفەر محەمەدی

بەیاننامەی بزووتنەوەکە بۆ خەڵکی ناوچە کێشە لەسەرەکان و بۆ نەتەوە یەکگرتوەکان بڵاوکراوەتەوە و لەژمارەی یەکەی (بەدیل)، بڵاوکراوەی بزووتنەوەکەدا هەیە. هەروەکو سیاسەتی لەرزۆک و تەسلیمکارانەی حیزبە چەکدارە ناسیۆنالیستەکان بەرامبەر بە حکومەتی عەبادی و پیلانە ژێربەژێرەکانیان لەگەڵ حەشدی شەعبی دا بۆ تەسلیم کردن و بەرگری نەکردن لە خەڵکی کوردستان ریسوا دەکەین. ئێمە بڕوامان وایە کە حەشدی شەعبی و حکومەتی ناوەندی بەزۆری هێزی چەکداری دەستی بەسەر ئەوناوچانەدا گرتوە کە بەناوچەی کێشە لەسەر ناسراوە. بۆیە لەڕوانگەی ئێمەوە هیچ پاساوێکی سیاسی و هیچ شەرعیەتێکی نییە. مەسەلەی کەرکوک و ناوچە کێشەلەسەرەکان دەبێ بەشێوەیەکی سیاسی و لە پرۆسەیەکی دیموکراسیدا کە خەڵکی ئەو ناوچانە بڕیاری لێبدەن، یەکلایی بێتەوە.

دیارە ئێستا دەنگدانێکی گشتی کراوە بۆپرسی مانەوە لە عێراقدا یان جیابوونەوە و دروستکردنی دەوڵەتێکی سەربەخۆ لە کوردستانی عێراقدا. خەڵکی ئەو ناوچانە بەشدارییان تێداکردوە. واتە خەڵکی ناوچە کێشە لەسەرەکان بە "کورد و عەرەب و باقی هاوڵاتیانی دیکەوە" بەشداری ریفراندۆمیان کردووە و دەنگی خۆیان داوە بە دیاریکردنی چارەنوسی سیاسی کوردستان و پەیوەندی نێوان کوردستان ودەوڵەتی ناوەندی.. ئەوەی ماوەتەوە ئەوەیە کە لە ناوچە کێشە لەسەرەکان دەنگدانێکی گشتی دیکە بکرێ بۆئەوەی بڕیار بدەن کە ئایا دەیانەوێ لەچوارچێوەی دەوڵەتی عێراقدا بمێننەوە یان دەیانەوێ بچنە پاڵ دەوڵەتی کوردستان. دەبێت بە تەواوی هەلومەرجێکی سیاسی ئازاد و دوور لە زەخت و فشار و تۆقاندن دابین بکرێ بۆ هاوڵاتیانی ئەو ناوچانە تا بە ئازادانە دەنگی خۆیان بدەن لە ریفراندۆمێک (دەنگدانێکی گشتی) دیکەدا کە بۆ ئەو ناوچانە رێک دەخرێ. لەم بارەدا خەڵکی ئەو ناوچانە خۆیان بەشێوەیەکی دیموکراتیک و سیاسی و دوور لە شەڕ و پێکدادانی نەتەوەیی و ئەتنیکی و مەزهەبی بڕیاری چارەنوسی سیاسی خۆیان دەدەن لەنێوان کوردستان و دەوڵەتی ناوەندیدا. دەنگدانی خەڵک سەنگی مەحەک دەبێت و دەبێ هەموان چ دەوڵەتی عێراق و چ هێزە سیاسیەکانی کوردستان رێزی لێبگرن و جێبەجێی بکەن.

کوردستان وپێویستی هاتنەمەیدانی بزووتنەوەیەکی سیاسی ..

دیدگای سۆشیالیستی: ئەرکەکانی ئەم بزووتنەوەیە لەراستای ئامانجەکانیدا چییە و مەیدانەکانی کاری کامانەن هەروەها چ شێوازێکی بۆ کارکردن هەیە؟

موحسین کەریم:

ئەرکەکانی بزووتنەوەی ئازادی و سەربەخۆیی وەک لە پەیماننامەی بزووتنەوەکەدا هاتوە، بریتیە لە:

١ــ ڕێکخستنی جەماوەری و فراوانی سەرجەم خەڵکی ستەمدیدە و ئازادیخوازی کوردستان بەشێوەی جۆراوجۆر و هێنانەمەیدان و وەگەرخستنی فراوانترین ئاست لەداهێنانە جەماوەریەکان بۆ بەدەستهێنانی مافەکانیان.

٢ــ بەرگریکردن لەئازادی و ئاسایش و مەدەنیەتی کۆمەڵگا و باشبژێوی هاولاتیان. وەستانەوە بەرامبەر بەهەرجۆرە لەشکرکێشی و دەستێوەردانێکی سەربازی دەوڵەتی عێراق و ولاتانی ناوچەکە و بەرپەرچدانەوەی هەر هەوڵێک کە دەیەوێ کوردستانی عێراق دابەش بکات بەسەر زۆن و ناوچەی نفوزدا.

٣ــ بەرێخستنی بەرەنگاری جەماوەری لەبەرامبەر هەرجۆرە دەستدرێژیەکی سەربازی بۆسەر کوردستان لەلایەن جەماوەری رێکخراوو چەکدارەوە.

٤ــ پێکهێنانی هەیئەتێک بۆ دانوسان لەگەڵ دەوڵەتی ناوەندی و هەر ناوەند و دامەزراوەیەکی پەیوەندیدار بە مەبەستی چەسپاندنی بریاری خەڵکی کوردستان بۆ جیابونەوە بەشێوەیەکی سیاسی دوور لە شەڕ و کێشە.

٥ــ هەوڵدان بۆ راکێشانی پشتیوانی خەڵکی ئازادیخواز و مرۆڤدۆستی دنیا بۆ خواست و بڕیاری خەلکی کوردستان سەبارەت بە جیابونەوە و دامەزراندنی دەوڵەتی سەربەخۆ.

مەیدانەکانی کاری بزووتنەوەکە ناوخۆی کوردستان (بە ناوچە کێشە لەسەرەکانیشەوە) و دەرەوەی کوردستانە. لە ناوخۆی کوردستاندا هەوڵ دەدات کە لە هەڵسوراوانێکی کرێکاری، مەدەنی، سیاسی، رۆشنبیری.. کە لەسەر ئاستی گەرەک، ناوەندەکانی کار، زانکۆکان و فەرمانگەکان و....تاد. وەیا لەسەر ئاستی شارەکان هەڵدەسورێن.. بەدەنەی خۆی ساغ بکاتەوە. هاوکاتی ئەم کارەی، واتە خۆسازدان و خۆرێکخستن، هەڵدەستێ بە چالاکی

سیاسی جۆراوجۆر بەمەبەستی ناساندنی سیاسەت و ئامانجی بزووتنەوەکە و راکێشان و هاندانی خەڵکی لە توێژە جۆراوجۆرەکانی کۆمەڵگا بۆ ناو بزووتنەوە و رێکخراوەکە و بەشداریکردن لە بردنەپێشەوەی کار و بەرنامەی بزووتنەوەکە. بۆ ئەم مەبەستە هەرئێستا بڵاوکراوەیەکی دوو هەفتەجارێک بەناوی" بەدیل" ەوە بڵاودەکاتەوە. هەوڵ دەدات سیمینار و کۆڕ و کۆبەنەوەی جەماوەری سازبکات. لەرێگای میدیاکانی کوردستانەوە بەپێی فرسەتێک کە دێتە پێشەوە، یان لەرێگای تیمی بڵاوکردنەوەی گەڕۆک سیاسەتەکان و هەڵوێست و بۆ چوونەکانی بزووتنەوەکەوە و بڵاوکراوە و ئەدەبیانی بزووتنەوەکە بە جەماوەر دەگەیەنرێ. لەرێگای تیمی تایبەتی بزووتنەوەکەوە سەردانی شوێن و ناوەندەکانی کار و شوێنی کۆبونەوەی خەڵک دەکەین بۆئەوەی پەیوەندی لەنێوان خۆمان و ئەو خەڵکەدا دابمەزرێنین. لەئاستی شارەکانی کوردستان، هەمان ئەم کارانە ئەنجام دەدەین. هەوڵ دەدەین جەماوەری کرێکار و فەرمانبەران و توێژە ستەملێکراوەکانی کوردستان و ئازادیخوازان ئیرادەی سەربەخۆیی خۆیان بخەنەگەڕ. هاوکارییان بکەین کە چۆن کۆمیتەکان و دەستەکانی خۆیان لەناو شوێنەکانی کارو ژیانی خۆیاندا دروست بکەن و فراوانی بکەنەوە. چۆن توێژە ستەملێکراوەکانی وەکو ژنان، لاوانی بێکار خۆیان رێک بخەن و لەگەڵ بزووتنەوەکەی ئێمە و سەرجەم توێژەکانی دیکە خۆیان گرێبدەنەوە. چۆن شێوازی جۆراوجۆر رێکخراوو ناوەندی رۆشنبیری، فەرهەنگی و..... دروست بکرێن و چۆن ببنە بەشێک لە بزووتنەوەکە. بەکورتی بزووتنەوەکەی ئێمە دەیەوێ بزووتنەوەیەکی گشتی سیاسی_جەماوەری بێت کە لەهەموو شوێنێکی کوردستاندا و لەناو خەڵکدا هەڵسوڕێت، کاری هوشیاری سیاسی بکات، کاری رێکخستنی خەڵک ئەنجام بدات.... بەو هیوایەی کە بزووتنەوەیەکی بەهێزی جەماوەری_کۆمەڵایەتی پێک بێت کە بتوانێ لە خوارەوە رێکخراو و ئۆرگانە جەماوەریەکانی لە بابەتی شورا و ئەنجومەنە جەماوەریە راستەقینەکان بخاتەڕێ، کە چارەنوسی سیاسی کوردستان و مەسەلەی دەسەڵات و حاکمیەت بە قازانجی خەڵکی کوردستان و ئیرادەو دەخالەتی سیاسی ئەوان یەکلایی بکەنەوە.

بزووتنەوەکە لەکاتێکدا هەرجۆرە باشبوونێکی ژیان وگوزەرانی خەڵک و هەرجۆرە پێشکەوتنێک بە ئاراستەی بەدەستهێنانی ئازادی دەبەستێتەوە بە گۆڕانکاری لە شێوازی فەرمانڕەوایی و حکومەتداری تائێستادا، وە پێمانوایە هیچ جۆرە چاکسازیەکی سیاسی و

کوردستان وپێویستی هاتنەمەیدانی بزووتنەوەیەکی سیاسی ..

ئابوری لە چوارچێوەی هەلومەرجی سیاسی و دەسەڵاتداریتی ئێستادا لە تواناداا نییە، بەڵکو دەبێ دەسەڵاتی سیاسی و بەڕێوەبردنی کاروباری سیاسی و ئابوری کوردستان لەلایەن خەڵک و دەزگا و دامەزراوە خەڵکیەکانەوە بەڕێوە ببرێن، بەلام هەم پشتیوانی لەهەر هەوڵ و خەباتێک دەکات بۆ باشبوون و چاکسازی لە ژیان و گوزەران کە لەلایەن توێژە بێبەش و ستەملێکراوەکانی کوردستانەوە دەستی بۆ دەبرێ، و هەمیش بەشداری چالاکانەی تێدا دەکات.

مەیدانێکی دیکەی کاری بزووتنەوەکە دەرەوەی وولاتە. دەرەوەی وولات دەتوانێ پشتوپەنایەکی گرنگ بێت بۆ بزووتنەوەکە و بۆ خەڵکی کوردستان. لەم بارەوە بزووتنەوەی ئازادی و سەربەخۆیی هەوڵ دەدات کە لەناو رەوەندی کوردی و لەناو ئازادیخوازان و مرۆڤدۆستان لەئاستی جیهاندا، پشتیوانی بۆ بزووتنەوەکە و ئامانجەکانی رابکێشێ. هەوڵ دەدات کە خەڵکانێکی خۆبەخش وەکو نوێنەری بزووتنەوەکە لە وولاتەکان دەست نیشان بکات. تۆڕێکی فراوانی دۆست و لایەنگری بزووتنەوەکە دروست ببێت کە کار دەکەن بۆ راکێشانی پشتیوانی بۆ پرسی سەربەخۆیی کوردستان و بڕیاری خەڵکی کوردستان. بۆئەوەی فشار بهێنرێ بۆ دەوڵەتانی ئەوروپا و ئەمریکا و رێکخراوی نەتەوە یەکگرتوەکان کە دەنگدانی خەڵکی کوردستان لە ریفراندۆمی ٢٠١٧\٩\٢٥ بەرەسمی بناسن و فشار بخەنە سەر دەوڵەتی عێراق بۆ قبوڵکردن و جێبەجێکردنی. هەروەکو کاربکەن بۆ راکێشانی پشتیوانی بۆ خەباتی خەڵکی کوردستان بۆ باشکردنی ژیان و گوزەران و بۆ گرتنەدەستی ئیدارەی سیاسی کوردستان لەلایەن خۆیانەوەو کۆتایی هێنان بە دەسەڵاتی میلیشیایی ئێستای هەرێم!!

دیدگای سۆشیالیستی: پەیوەندی ئەم بزووتنەوەیە لەگەڵ حزب و رەوتەکانی تر چۆنە و لەسەر چ بنەمایەک مامەڵەیان لەگەڵ دەکات؟

موحسین کەریم:

بزووتنەوەی ئازادی و سەربەخۆیی کوردستان رێکخراوێکی سیاسی جەماوەری، دیموکراتی، سکولار و ناقەومی و سەربەخۆیە، ئەندامێتی تیایدا ئازادانە و دڵخوازانەیە. کەسان و رێکخراوەکان کە ئامانجەکانی ئەم بزووتنەوەیەیان لاپەسەندە دەتوانن ببنە

گفتوگۆ لەگەڵ موحسن کەریم، موزەفەر محەمەدی

ئەندامی و چالاکانە بۆ سەرخستنی ئامانجەکانی تێبکۆشن. بزووتنەوەکە لەسەر بنەمای یەکێتی ئایدیۆلۆژیا و بگرە بەرنامەی سیاسی هاوبەش دانەمەزراوە. پارتە سیاسیەکان دەتوانن پشتیوانی لە ئامانجەکانی بزووتنەوەکە بکەن و هاوکاری بکەن. ئەندام و لایەنگری خۆیان هان بدەن بەشداری تێدا بکەن. بەڵام ئەم بزووتنەوەیە، بریتی نییە لە هاوپەیمانییەکی سیاسی حزبەکان.

هەروەها بزووتنەوەکە لەسەر بنەمای پرەنسیپی رەچاوکردنی ئازادی سیاسی و جەدەلی سیاسی ئازاد و شەفاف و رێزگرتن لە ئیرادەی ئازادانەی خەڵک مامەڵە لەگەڵ هەر حزب و رێکخراو و لایەنێک دەکات. ئەو لایەن وحزبانەی کە بەهەر شێوەیەک خۆیان لەگەڵ ئامانجەکانی بزووتنەوەکەدا بە هاوبەش دەزانن و بەشێوەیەکی سەرڕاست و بێ مەرج هاوکاری دەکەن بۆ سەرکەوتنی ئامانجەکانی، لەلایەن بزووتنەوەکەوە پێشوازی لێدەکرێت.

موزەفەری موحەممەدی

دیدگای سۆشیالیستی: هەروەک بزوتنەوەکەتان ناوناوە "ئازادی و سەربەخۆیی" لە کاتێکدا ئەم چەمکانە واتای سیاسی و کۆمەلایەتی جیاجیان هەیە و خودی حزبە دەسەلاتدارەکانیش لە پروپاگەندەکانیاندا بەردەوام بەکاریان هێناوە. دەمانەوێت بزانین کە بەلای ئەم بزوتنەوەیەوە ئازادی بە چ مانایەکە و چ جێگایەکی هەیە؟ وە ئایا هێنانەوەی باسی سەربەخۆیی لە دۆخێکدا کە مەزاجی خەڵک لەگەڵ سەربەخۆیی کوردستاندا نایەتەوە، ناکاتە ئەوەی کە ئەم بزوتنەوەیە وەک جولانەوەیەکی سەربەخۆخوازی ناسیونالسیتی پێناسەکرابێ.

کوردستان وپێویستی هاتنەمەیدانی بزووتنەوەیەکی سیاسی ..

موزەفەر محەمەدی:

ئازادی لە ڕوانگەی بزووتنەوەوە، بە مانای ئازادی ئینسان بۆ دیاری کردنی چارەنووسی خۆی. ئازادی تاک و کۆمەڵایەتی، ئازادی بەیان و دەربڕینی بیروڕا، ئازادی ڕێکخراوبوون و حیزب دروست کردن بە بێ ئیجازە وەرگرتن لە کەس وە یان دەوڵەت، ئازادی نارەزایەتی دەربڕین و مانگرتن، ئازادی دیفاع کردن لە خۆ کاتێک هێرشت دەکریتە سەر، ئازادی لە هەموو قەید و بەند و دەخاڵەتێکی دەوڵەت و ئاین و کونەپەرستی لە ژیانی خەڵک و ئازادی هەڵبژاردنی هاوسەر و ... هتد.

لە وڵاتانی جۆراوجۆر و ژێر دەسەڵاتی حکومەتە بورژوازیەکانیش بەشێکی زۆر لەو ئازادیانە بە رەسمی ناسراون. بەڵام لە زۆر شوێنیش سەرەڕای ئەو بە رەسمی ناسینە، بە کردەوە پیادەناکرێت و ئەما و ئەگەری بۆ دانراوە. بۆ نموونە دەڵێن ئازادی کۆبونەوە و ئیعتراز و دەربڕینی نارەزایەتی هەیە بەڵام بە شەرتێک نەبێتە هۆی نائەمنی و شتی لەم بابەتانە. یان دەڵێن ئازادی بەیان هەیە بەڵام بە شەرتێک لە دژی قانون و شەرع و دین نەبێت. یان هێزی سەرکوتگەر تەنانەت بە چەک هێرش دەکاتە سەر خەڵکێ کە مافی خۆیان داوا ئەکەن و خەڵک مافی بەرگری کردنیان نییە...

بەڵام ئازادی واقیعی نابێ هیچ قەید و شەرتی بۆ دا بنرێت. ئینسان دەبێ لە ماوەی ژیانی کورتی دا بە بێ کۆت و بەندی چینە داراکان و دەوڵەتەکانیان ژیان بە سەر ببەن.

بەڵام دەبی ئەوەش بزانین کە ئازادی تەواو و کەمالی بەشەر کاتێک بە دی دێت کە هەموو هەڵاواردنێک و لە سەرووی هەموویانەوە هەڵاواردنی ئابووری نەمێنێت و یەکسانی لە هەموو بوارێکدا دابین بکرێت.

لە وەڵامی بەشی دووەمی پرسیارەکە دا نازانم مەبەست لە مەزاجی خەڵک چییە. کوردستان بۆ دورەیەک وەک کەمپی ئاوارەکان لە ژێر چەتری ئەمریکا ڕاگیرا. بە دوایدا وەک بەشێک لە حکومەتی فیدرالی ناسێنرا. ئەوەش ئێستا فەشەلی هێناوە. تەنانەت لە ماوەی دەوڵەتی هەرێمیشدا هیچ کاتێک ئەو دەوڵەتە سەقامگیر نەبوو وە کوردستان بە کردەوە وەک دوو بەشی سەوز و زەرد لە ژێر کۆنترۆڵی دوو حیزبی میلیشیاییدا ڕاگیرا. هەموو داهاتی کوردستان لە نێوان حیزبە دەسەڵاتدارەکاندا دابەش کرا. لە ماوەی درێژی زیاتر لە 20 ساڵدا کوردستان نەبوو بە ساحیبی کومەڵگایەکی مەدەنی و خوشگوزەرانی و تەندروستی

و تەنانەت سەرەتاییترین پێداویستی کومەڵگا وەک ئاو و کارەبای بۆ دابین نەکرا. لە ئێستاشدا کێشەی نێوان ئەحزابی میلیشیا لە نێو خۆیاندا و لە گەڵ حکومەتی ناوەندی بوو بە هۆی هێرش بۆ سەر کوردستان و بە زۆری چەک و سوپا و حەشدی شەعبی کۆماری ئیسلامی نیوەی زۆری کوردستان داگیر کراوە.

لێرەدا پرسیار ئەوەیە مەزاجی خەڵک سەبارەت بەم وەزعە چی دەڵێت؟ مەگەر هەر ئەم خەڵکە نەبوون لە مانگی سپتەمبردا سەرەڕای موخالەفەتی دەوڵەتانی دەورو بەر و بەشێک لە ئەحزابی نێوخۆیی بە زۆرینە دەنگیان بۆ سەربەخۆیی دا؟ بۆچی لە ماوەیەکی کورتدا مەزاجی خەڵک گۆڕاوە؟ ئەوە راست نییە. راستی ئەمەیە، خیانەتی بەشێک لە حیزبە قەومیەکان کە سوپای عیراق و حەشدی شەعبیان هێنایە شارەکانی کوردستانەوە و فرۆشتیان لە لایەکەوە و پشت هەڵکردنی ئەوانی تر لە دەنگی خەڵک لە لایەکی ترەوە بووە بە هۆی بێئومیدی خەڵک. خەڵکێک کە تا ئێستا هیوایان بە حیزبە قەومیەکان بووە و خۆیان رێکخراو نەبوون، وەک ئەوە وایە ژێر پێیان خاڵی بووبێت، بێ ئاسۆ و بێ دەرەتان ماون. بە پێچەوانەی نەیاران ئێستا خەڵکی کوردستان لە هەموو کاتێک زیاتر پێویستییان بە سەربەخۆیی و جیابوونەوە لە عێراقی فیدرال هەیە. پێویستی بە هێنانە بەرچاوی دەسەڵاتی سەرکوتگەری صدام حسین ناکات، ئەم کارەساتەی کە حکومەتی عەبادی و حەشدی شەعبی بە سەر خەڵکی خانەقین و دووزخورماتو و کەرکوک و شەنگال و ... یان هێناوە خەڵک دەخاتەوە بیری حکومەتی بەعس.

کەسێک هەیە بەوە رازی بێت کە دیسانەوە کوردستان بکەوێتە ژێر دەست و کۆنترۆڵی حکومەتی قەومی و دینی و عەشیرەتی بەغدا؟!

حکومەتی هەرێم هەروەک وتمان و بینیمان قەت نەبوو بە دەوڵەتێکی مەشروع و بێجگە لە تالانکردنی داهاتی وڵات کارێکی تری نەکرد...

دیسانەوە دەپرسم کەسێک ماوە دڵ بەوە خۆش بکات و بە تەمای دیسانەوە بەردەوامی ئەو جۆرە لە دەسەڵاتی حیزبە قەومی و دینی و میلیشیاکانیان دابنیشێت؟ کەسێک ئەگەر مابێت سەرەڕای ئەم هەموو تەجروبانە دوای هەندێک حیزبی دەسەڵاتداری کۆن وەک گۆڕان و بەرەکەی وە یان هاوپەیمانی بەرهەم صالح و نەوەی نوێ و لەم بابەتانە بکەوێت جێگای سەرسووڕمان و داخە.

کوردستان وپێویستی هاتنەمەیدانی بزووتنەوەیەکی سیاسی ..

کە وایە گەڕانەوە بۆ بەغدا و ملدان بە بەردەوامی حکومەتی میلیشیا لە کوردستان، بێجگە لە نەهامەتی و کارەساتی زۆرتر بۆ خەڵکی کوردستان نییە. ئەم واقیعیەتانە بە گۆرینی مەزاج و بێئومیدی خەڵک وەڵام نادرێتەوە.

تەنیا رێگای چارەسەر کردنی ئەم وەزعە کوردستانی ئازاد و سەربەخۆیە. بزووتنەوەی ئازادی و سەربەخۆیی کوردستان بەم مەبەستە هاتوەتە مەیدان. هەر کرێکار و زەحمەتکیشێک، هەموو ژنانی ستەم لێکراو، هەموو لاوانی بێ ئایندەی روونی ژیان و هەموو ئینسانێک کە بەرانبەر بە خۆی و خێزانەکەی و چارەنووسی کۆمەڵگاکەی هەست بە بەرپرسایەتی ئەکات، پێویستە ئەم بزووتنەوە و ئەم تەنیا رێگاچارەیە هەڵبژێرێت و و پێوەی پەیوەس بێت.

ئازادی و سەربەخۆیی دوو خواستی خەڵکی کوردستانە هەم لە بەرامبەر دەسەلآتی میلیشیایی تالآنکەری نێو کوردستان و هەم لە بەرامبەر حکومەتی قەومی، دینی و عەشیرەتی فاشیستی عێراق و فیدرالیەک کە خۆیان کۆتاییان پێ هێناوە. ئەوانەی ئەم بزوتنەوە لە گەڵ سەربەخویی خوازی جۆری ناسراوی لێرەو لەوێ بەراورد دەکەن، نامۆیی خۆیان لە هەلومەرجی کوردستان نیشان ئەدەن و لە بەرامبەر ئەم هەلومەرجە مەترسیدارە دەستەوەستانن.

دیدگای سۆشیالیستی: کەوایە پێناسەی ئێوە بۆ بزووتنەوەی ئازادی و سەربەخۆیی کوردستان چییە و بەکردەوە دەیەوێت لەچ بەرەیەکی کۆمەلآیەتیدا شوێن بگرێ؟

موزەفەر محەمەدی:

ئازادی و سەربەخۆیی کوردستان لە رێگای پێکهێنانی بەرە و هاوپەیمانی ئەحزابی دەسەلآتدار و شەریکەکانیان کە هەموویان لە دروست کردنی قەیرانی سیاسی و ئابووری و داسەپاندنی هەژاری و بێکاری و بێ مافی خەڵک بەشدارن بە دەست نایەت. سەربەخۆیی کوردستان ئیشی کۆمەلانی خەڵک و کرێکاران و زەحمەتکێشان و مامۆستایان و فەرمانبەرانە. ئەحزابی دەسەلآتدار دەبێ میلیشیایان هەڵبوەشێننەوە و وەک ئەحزابی سیاسی و مەدەنی و بێ پەنابردن بۆ چەک و زۆر لە پرۆسەی سەربەخۆیی بەشداری بکەن و لە ریزی خەڵکدا بۆ سەربەخۆیی هەوڵ بدەن. لە هەلومەرجی ئێستادا بە هۆی ئەوەوە کە ئەم حیزبانە هەر کامیان خۆیان بە دەوڵەت و هێزەکانی ناوچەکەوە هەڵواسیوە

و لە نێوان ئەواندا دابەش بوون، چاوەڕوانی دەورو نەقشی سالمیان لە پرۆسەی سەربەخۆیی دا لێناکرێت. یەکێتی نیشتمانی لە پەنای دەوڵەتی ناوەندی و کۆماری ئیسلامی وەستاوە، پارتی هاوپەیمانی دەوڵەتی تورکیایە، ئەحزابی تر وەک "گۆران و کۆمەڵی ئیسلامی و هاوپەیمانی بەرهەم صالح و نەوەی نوێ... قازانجی خۆیان لە بەغدا دەبینن و دەنگی خەڵکیان فیدای بەرژەوەندی حیزبی کردووە و فرۆشتویانە. هەموو ئەم حیزب و تاقمانە و بەرەو و هاوپەیمانیەکانیان لە دژی دەنگی خەڵک بە جیایە.
کوردستانی ئازاد و سەربەخۆ تەنیا بە هاتنە مەیدانی کۆمەڵانی ملیۆنی خەڵکی کرێکار و زەحمەتکێش و ڕێکخراوبوونیان و یەکگرتووبوونیان لە ڕێکخراوە مەدەنی و سیاسی و کۆمەڵایەتیەکانیان وەک ئەنجومەن و کومیتەکانی گەڕەک و شارەکان و ئەنجومەنی باڵای کوردستان بۆ دەخاڵەت لە ئیدارەی کۆمەڵگا و دیاریکردنی چارەنووسی سیاسی کۆمەڵگای کوردستان دابین دەکرێت.
بزووتنەوەی ئازادی و سەربەخۆیی کوردستان پشتی بەستووە بەم ریزە کۆمەڵایەتیە و هەستاوە بە ئامادەکاری و ڕێکخستنی دەخاڵەتی ڕاستەوخۆی خەڵک لە خوارەوە بۆ سەرەوە.

دیدگای سۆشیالیستی: لەپەیوەند بە دەسەڵاتەوە بزووتنەوەی ئازادی و سەربەخۆیی چ جۆرە ڕێکخراوێکە، ئەویش وەک لایەنەکانی تر شوێن کەوتەی چاکسازی و هەڵبژاردنە یان دەیەوێت دەسەڵاتی ئێستا وەلابنێ و شوێنی بگریتەوە؟

موزەفەر محەمەدی:

بزوتنەوەی ئازادی و سەربەخۆیی کوردستان بڕوای بە هیچ جۆرە هاوپەیمانی و بەرەی ئەحزاب و هاوپەیمانەکانیاندا نییە و بەشداری ناکات. بڕوای بە هەلبژاردن و پەرلەمانیکی تری دەستکردی ئەو حیزب و تاقمانە نییە. ئەوانە تەجروبەیەکی شکست خواردون. ئەو حیزبانە مەبەستیان لە هەلبژاردنێکی تر و پەرلەمان دیسانەوە داسەپاندنی دەسەڵاتی حیزبەکانیانە بۆ دیسانەوە یاریکردن بە چارەنووسی کۆمەڵگا و بەتاڵ کردنی سفرەی کرێکاران و زەحمەتکێشان و بێ ماف کردنیان. خەڵکی کوردستان نابێ بهێڵن ئەم کارەساتە بەردەوام بێت. ئەو حیزبانە تا ئێستا خەڵکیان بە تەمای چاکسازی و باشکردنی باری

سیاسی و کۆمەڵایەتی و ئابووری ڕاگرتوە و خەڵکیان لە نێوان خۆیاندا دابەش کردوە. ئەرکی ئێمە ئەوەیە کە حیسابی خەڵک و ئەو حیزبانە کە هیچ بەرژەوەندیەکی هاوبەشیان پێکەوە نییە لە یەکتر جیا بکەینەوە.

بزوتنەوەی ئازادی و سەربەخۆیی کوردستان بۆ چاکسازی هەلومەرجی نالەبار و کارەساتەکانی پێک نەهاتوە. ئەم وەزعەی ئێستای کوردستان چاکسازی هەڵناگرێت و بە چاکسازی باش نابێت. دەبێ لە بنەڕەتەوە بگۆردرێت. خوشبختانە ئەمڕو بەشی زۆری کۆمەڵگا لەبارە بۆ بەشداری و دەخاڵەتی ڕاستەوخۆیان بۆ دیاریکردنی چارەنووسی خۆیان و کومەڵگاکەیان. هیچ ڕێگایەکی بەیناوبەینی تر نییە.

دیدگای سۆشیالیستی: یەکێک لە بەڵگەنامەکانی ئەم بزوتنەوەیە پەیماننامەیەکە بەناوی "بەرەو سەرپێخستنی ئۆرگانەکانی دەسەڵاتدارێتی ڕاستەوخۆی جەماوەر "لەڕووی چیانیەتیەوە ئەم ئورگانانە چ جۆرە دەسەلاتێک نوینەرایەتی دەکەن؟ وەزیفە سیاسی وئابوریەکانی چین؟ ئایا دەتوانێ بەرنامەی دەربازکردنی کوردستان لەو قەیرانە ئابوریە هەبێت کە ئێستا ژیان و گوزەرانی خەڵکی هاڕیوە؟

موزەفەر محەمەدی:

لە هەلومەرجی ئێستادا بێجگە لە چینی کرێکار، خەڵکی زەحمەتکێشی کوردستان، چین و توێژەکانی تری کۆمەڵگا لە ئازادی و سەربەخۆیی بەهرەمەند دەبن. بەم مانایە بزووتنەوەکە حیزبی سیاسی چینایەتی نییە. بزووتنەوەیەکی کۆمەڵایەتی بەرینە کە کرێکاران و زەحمەتکێشان بەشی هەرە زۆریەتی. وەک پیشتریش وتمان، تەنانەت بورژوازی و گرایشاتی تری کۆمەڵگا دەتوانن لە پڕۆسەی بەدیهێنانی سەربەخۆیی و پابەند بوون بە ئازادی بی قەید و شەرتی سیاسی بەشدار بن.

بێ گومان بەدیهاتنی ئازادی و سەربەخۆیی ڕێگا بۆ خەباتی چینایەتیش خۆش دەکات. لە هەلو مەرجی ئێستادا کە، مەترسی کێشمەکێشی نێوخۆی ئەحزاب، مەترسی داگیرکاری دەوڵەتی ناوەندی، دەخاڵەتی کۆماری ئیسلامی و حەشدی شەعبی و دەوڵەتەکانی تری ناوچەکە... لە ئارادایە، چینی کرێکار و زەحمەتکێشانی کوردستان هیچ شانسێکیان بۆ وە دەستهێنانی خۆشگوزەرانی و ئازادی و بەختەوەری نییە. ئێمە دەبێ لەم ڕێگرییانە تێپەر

بین و وەلایان بنێین. لە ئەنجامدا و لە کوردستانی ئازاد و سەربەخۆ دا تەرازوی هێزی چینایەتی دەسەڵاتی سیاسی دیاری دەکات.

لە دڵی ئەم ئامانجەدا لە هەر فرسەتیکیش بۆ باشکردنی هەلومەرجی کارو ژیانی خەڵک کەڵک وەردەگرین. وەک موچەی مامۆستایان و فەرمانبەران و دابین کردنی رادەیەک لە خۆشگوزەرانی و پێداویستیە فەوری و حەیاتیەکان وەک ئاو و کارەبا و تەندروستی و دەرمان و ...

لە ژمارەکانی بڵاوکراوەی "بەدیل "هەوڵمان داوە و هەوڵ دەدەین هەتا رێگای دابین کردنی رادەیەک لەو پێداویستیە فەورییانە بە کۆمەڵگا نیشان بدەین. تا ئەو کاتە ئەحزابی میلیشیای دەسەڵاتدار داراییەکان دەگێرنەوە بۆ کۆمەڵگا و دەیسپێرنە دەستی رێکخراوە جەماوەریەکانی خەڵک و نوێنەرانی راستەوخۆ و راستەقینەیان، بزوتنەوەکە، هەوڵ ئەدات لە ڕێگای سازماندان و وەگەڕخستنی داهێنانی (ابتکاراتی) جەماوەری و هاوکاری و هەرەوەزی خەڵکەوە، هەم تا رادەیەک پێویستیە فەوریەکان وەڵام بداتەوە و هەم کرێکاران و زەحمەتکێشان فێری چۆنیەتی ئیدارە کردنی کۆمەڵگا و کارو ژیانیان بن.

بەڵام نابێ هیچ کاتێک لە بیرمان بچێ کە لە ئاکامدا کۆتایی هاتن بە قەیرانی سیاسی و ئابووری و کۆمەڵاتی و هەژاری و برسیەتی و هەرەشەی جۆراوجور و کارەساتی چاوەڕوان کراو، لە گرەوی چارەسەر کردنی دەسەڵاتی سیاسی کوردستان یانی گەڕانەوەی ئیرادە و بڕوا بە خۆبوونی کۆمەڵانی خەلک و دابین کردنی ئازادی و سەربەخۆیی کوردستانە و هیچی تر !ئامانجێک کە بزووتنەوە بۆی هاتوەتە مەیدان و کۆمەڵانی خەڵکی کوردستان بۆ بە سەرکەوتن گەیاندنی بانگەواز دەکات.

دیدگای سۆشیالیستی: هەر لەم بەڵگەنامەیەدا ئاماژە بۆ حکومەتی کاتی کراوە، مەبەست لەم حکومەتە چییە و بۆچی ناوی کاتی لێنراوە؟

موزەفەر محەمەدی:

وەک وتمان، بۆ گۆڕینی ئەم وەزعە، چین و توێژە جۆراوجۆرەکان بەشدارن و هەر بەشە بە شوێن قازانجی خۆیانەوەن. لە ئێستادا ناکرێت و ناتوانرێت دەسەڵاتی سیاسی بە قازانجی لایەنێک ببڕێتەوە. بزووتنەوە نایەوێت وەک سوننەتی ئەحزابی میلیشیا بە زۆری

چەک و پارە دەسەڵات بگێڕێتەوە بۆ خەڵک. ئێمە وتوومانە دەست بۆ چەک نابەین مەگەر مەجبوورمان بکەن دیفاع لە خۆمان بکەین. پەنا بردنی ئەو حیزبانە بۆ چەک لە دژی بزووتنەوە یان لە دژی یەکتر لە نێو خۆیاندا کارەساتێکە حەمامی خوێنی تێدایە و دووکەڵەکەشی دەچێتە چاوی خەڵک و هیچی تر.

بۆ ئەوەی نەهێڵین ئەو کارەساتە روو بدات پێویستی بە پرۆسەیەکی دیاریکراو هەیە. پرۆسەیەک کە خەڵک تێیدا ریکخراو و یەکگرتوو بن و نوینەرانی راستەوخۆ و راستەقینەیان دیاری بکەن. کوردستان پێویستی بە دەورەیەک ئازادی سیاسی هەیە هەتاوەکو خەڵک بە دوور لە هەرەشەو زۆر تێیدا نەفەسێک بکێشن و ئازادانە رێگای واقیعی بەرەو پێش چوون و سەرکەوتن هەڵبژێرن. دەوڵەتی کاتی بۆ ئەم مەبەستەیە. ئەم دەوڵەتە حکومەتی کرێکاران یان سەرمایەداران بە تەنیا نییە. نوێنەرانی چین و توێژەکانی کۆمەڵگای تێدایە کە پلاتفورم یان هەندێک)تعهدی (سیاسیان قبول کردوە و دەبێ پێی پابەند و وەفاداربن. خاڵە سەرەکیەکانی ئەو پابەندبوونە لە پەیماننامەی بزووتنەوەدا دیاری کراوە کە بریتین لە هەندێک ئازادیە سەرەتاییەکان و رادەیەک خوشگوزەرانی کۆمەڵگا.

دەوڵەتی کاتی وەزیفەی دیفاع لەو ئازادیانەیە تا لە کاتێکی دیاریکراوی بۆ نموونە 6 مانگە دا و لە فەزایەکی سیاسی ئازاد و مەدەنیدا کۆمەڵانی خەڵک بتوانن بیروڕای خۆیان دەربڕن و لە نێو رێگا حەل و شێوەی پێشنیاری ئەحزاب و گرایشاتی سیاسی جۆراوجۆر بۆ دەسەڵات و ئیدارە کردنی کۆمەڵگا هەڵبژێرن. لێرە دا، دیسانەوە ئامادە بوون و رێکخراو و یەکگرتووبوونی کرێکاران و زەحمەتکێشان دیاری دەکات کە داهاتووی کۆمەڵگا بەرەو کوێ بڕوات.

بزووتنەوەی ئازادی و سەربەخۆیی کوردستان هەر لە ئێستاوە هەوڵ ئەدات بۆ ئەوەی کۆمەڵانی کرێکار و خەڵکی زەحمەتکێش و ژنانی ستەملێچو و لاوانی بێ ئاسۆ و بێ دەرەتان...، بۆ ئەو کاتە و بۆ دابین کردنی کۆمەلگایەکی ئازاد و سەربەخۆ و بەختەوەر ئامادە بکات!

دیدگای سۆشیالیستی: پێکهاتە و هەیکەلەی ڕێکخراوەیی ئەم بزوتنەوەیە چیە وکێ دەتوانێ ببێتە ئەندامی ئەم بزوتنەوەیە و مەرجەکانی بوونە ئەندام کامانەن؟

گفتوگۆ لەگەڵ موحسن کەریم، موزەفەر محەمەدی

موزەفەر محەمەدی:

بزووتنەوە هێشتا لە سەرەتای کاری خۆیدایە. ئێستا لێژنەیەکی ئامادەکاری هەیە و خۆی بۆ کونفرانسی بزووتنەوە ئامادە دەکات. هەتا ئەو کاتە لێژنەکە زۆر ئامادەکاری ئەنجام داوە. لەوانە چەند ژمارە بڵاوکراوەی بەدیل، کاری تەبلیغاتی و ڕێکخستن و هتد. کونفرانس دوای تاووتوێکردنی پەیماننامە و هەلسووڕانی ئەو ماوەیەی لیژنە...، شورای ناوەندی بزووتنەوە هەلدەبژێریت و ڕەنگە شورا لێژنەیەک بۆ کاری ئیجرایی دیاری بکات.

ئەندامەتی لە بزووتنەوە خۆبەخشانەیە و مەرجێکی نییە بێجگە لە قبوڵ کردنی پەیماننامە و کارکردن لە پێناویدا. ئەم بزووتنەوەیە تەنیا بزووتنەوە و جێگای ئەندامان و لاینگرانی نییە. بزوتنەوە نوێنەر و وتەبێژی ملیۆنەها کرێکار و زەحمەتکێش و هەموو ئەو ئینسانانەی ئارەزومەندی ئازادی و خوشگوزەرانی و خوشبەختین. بزووتنەوە و هەڵسووراوانی دەبێ هاندەر و سازماندەری هەزاران و دەیان هەزار ئینسانی ژن و پیاو و لاوی کوردستان لە هەموو شارو شاروچکەکاندا بن و بە هیمەتی ئەوان کۆمیتە کانی گەڕەکەکان و شورا و ئەنجومەنەکان و لیژنە نوێنەرایەتیەکانی خەڵک پێک بێنن... ئەمانە بنەمای دەسەڵاتی ڕاستەوخۆ و جەماوەری خەڵکن لە داهاتوودا، داهاتوویەکی نزیک نەک دوور.

دیدگای سۆشیالیستی: ئایا ئەحزابی تر وەیا کەمپینەکان و ڕێکخراوەکانی تر دەتوانن ببن بەئەندام یان نا؟ مەرج بۆ ئەم کارە چییە؟

موزەفەر محەمەدی:

بزووتنەوە پێناسەی ڕۆشنی هەیە. ئەم بزووتنەوەیە ڕێکخراوێکی جەماوەری، سەربەخۆ، دیموکراتیک، سکولار، ناقەومی و غەیرە ئاینییە. ئایدیالۆژیای تایبەتی نییە. بزووتنەوە پێکهاتووە بۆ دابینکردنی کۆمەڵگایەک کە لانی زۆری خەڵک بۆ دیاریکردنی چارەنووسی سیاسی و دەسەڵات ڕاستەوخۆ تێیدا بەشداری دەکەن. کوردستانی ئازاد و سەربەخۆ ئەو کۆمەڵگایە کە دەبێ هەموومان خەباتی بۆ بکەین و بەدی بێنین.

بۆ ئەم مەبەستە هەموو حیزب و لایەن و کەمپەین و سەندیکا و ڕێکخراوەی کرێکاری و جەماوەری و مەحافیل و کۆڕو کۆمەڵێک کە خۆیان لە ئامانجی بزووتنەوە دا هاوبەش و بەشدار دەزانن، دەبێ بزووتنەوە بە هی خۆیان بزانن و هەڵسووراوی ئەرکەکانی بن. وەک

کوردستان وپێویستی هاتنەمەیدانی بزووتنەوەیەکی سیاسی ..

پێشتریش وتم، بزووتنەوە هیچ قەیدو شەرتی ئیدیولۆژیکی نییە و هەر ئێستا لە لیژنەی ئامادەکاری و لە نێو هەڵسووڕاوانیدا کرێکاران و روشنبیران و مامۆستایان و ژنان و پیاوانی بە بیروڕای جیاواز و جۆراوجۆر بوونیان هەیە و بەشدارن.

ئاسۆ کەمال

دەربارەی کتێبی ژنۆفۆبیای ئۆجەلان
گفتوگۆ لەگەڵ ئاسۆ کەمال

مانگی شوباتی ۲۰۱۸ کتێبی ژنۆفۆبیای ئۆجەلان کە لە نووسینی ئاسۆ کەماڵە لە کوردستان لە چاپ دەرهات. بۆ تیشکخستنە سەر کتێبەکە و هەندێ لایەنی ناوی بە پێویستمان زانی گفتوگۆیەک لەگەڵ نووسەردا ساز بدەین.

دیدگای سۆشیالیستی: با سەرەتا لە ناسینێکی کورت و خێرای کتێبەکەتەوە دەست پێ بکەین. پێمان باشە لە زمانی خۆتەوە ئەم ناساندنە بکەی. هاوکاتیش بە گشتی ئامانجی تۆ لەو کتێبەدا چییە و ئەتەوێ وەڵام بە چ مەسەلەیەک بدەیتەوە؟

ئاسۆکەمال:

کتێبی " ژنۆفۆبیای ئۆجەلان" لە حەوت بەش و پێشەکی و کۆتاییەک پێکهاتوە. لەم بەشەکانی ۱و۲ دا لە سەر گرنگی باسەکە و هەڵسەنگاندنی زانستیانەی "تێزەکانی ژنۆلۆژیا"ی ئۆجەلان قسەکراوە. دواتر لە بەشەکانی ۳و٤و٥ دا لەسەر مێژووی پەیوەندی کۆمەڵایەتی نێوان ژن و پیاو و دروستبوونی خێزان و دامەزراوەی خێڵ و ئابوری

دەربارەی کتێبی ژنۆفۆبیای ئۆجەلان

کۆمەڵگەی سەرەتایی و ئاڵوگۆڕەکانی شێوازی بەرهەمهێنانی ژیان لە ڕاوەشکاری و کشتوکاڵی و مافی دایک و دروستبوونی پیاوسالاری هەم باسی زانستی کراوە و هەم ڕەخنە لە بەناو تێزەکانی ئۆجەلان گیراوە. لە بەشی ٦و٧ یشدا لەسەر تێگەیشتن و فکری ئۆجەلان لەسەر سێکس و عەشق و ئازادی ژنان لێکدانەوە کراوە و ڕیشەی بۆچونە دینی و خێڵەکیەکانی ئۆجەلان سەبارەت بەم مافانەی ژنان دیاریکراوە و ڕەخنەیان لێگیراوە.

ئامانجیش لە نوسینی ئەم کتێبە ناساندنی ژنان و کۆمەڵگەی کوردستانە بە بۆچوونە نازانستیەکانی ئۆجەلان و خستنەڕووی واقیعی بۆچون و هەڵوێستی ئۆجەلان و پەکەکەیە سەبارەت بە ماف و ئازادیەکانی ژنان. هاوکات ئامانجم ئەوە بووە کە لە جێگای ئەم بۆچوونە دواکەوتو و خورافیانە، خوێنەر بە زانستێک ئاشنا بکەم لەسەر مێژووی پەیوەندی ژن و پیاو و خێزان و دەوری شێوازی بەرهەمهێنان و موڵکایەتی و گەشەی کۆمەڵایەتی، تاوەکو خوێنەر خۆی ببێتە دادوەر لەسەر ئەوەی کە "ژنۆلۆژی" بەرهەمێکی نازانستیە و پێچەوانەی زانست و بیروڕای پێشکەتوانەیە سەبارەت بە ژن.

ئەم هەوڵە لەبەرئەوەیە کە ئۆجەلان و بزووتنەوەکەی هەژمونیەکی سیاسیان هەیە لە کۆمەڵگەی کوردستان و ژنانێکی زۆر نمونەی ژنی گەریلا بە ڕۆڵ مۆدێلی ڕزگاری خۆیان دەزانن، بەبێ ئەوەی بزانن کە ئۆجەلان و پەکەکە ژن تەنیا وەک ئامرازێک دەبینن بۆ خزمەت بە ئامانجی سیاسی حزبەکەیان و شتێک لە فەرهەنگ و بیری "ژنۆلۆژی" ئۆجەلاندا نییە سەبارەت بە ژن وەک ئینسانێک کە خۆی خاوەن ماف و ئازادی و بڕیارە، بەڵکو ئەوە ئۆجەلانە کە بڕیاری بۆ دەدات کە مافی ئەوەی نییە ژن سێکس بکا و دەبێ تا "ئازادی کوردستان" دەستبەرداری هەموو ماف و ئازادیەکی شەخسی خۆی بێ.

من دەمێکە ئەمەم بۆ مەسەلە بوو، کە بۆ دەبێ ژنانی پەکەکە بڕیاری خۆیان سەبارەت بە ژیانی شەخسی و سێکس و ئازادییان بخەنە ژێر دەستی ئۆجەلان و حزبەکەیەوە. کاتێک پەیەدەش لە ڕۆژئاوا "ژنۆلۆژی" کردە پرۆگرامی خوێندن و لە هەرێمی کوردستانیش بانگەشەیان بۆ دەکرد، ئیتر بە پێویستم زانی پەردە لەسەر ئەم بۆچونە دواکەوتو و دینی و دژی ژنانەی ئۆجەلان لابدەم لەڕێگەی ئەم کتێبەوە و نیشانی بدەم چۆن ئەم تێز و ڕایانەی ئۆجەلان نەک زانستی نین بەڵکو بەشێکە لە فکر و سیاسەتی دروستکردنی سیستەمێکی کۆیلایەتی و تۆتالیتاری لەقاڵبدانی ژن و ئینسانە بەپێی ئایدیۆلۆژیای شەخسێک.

بەکورتی ئامانجی من ئەوەیە کە لە بەرامبەر بۆچونە نازانستی و دژی ئازادیەکانی ئۆجەلاندا، زانستی سەلمێنراو و بیری پێشکەوتنخوازی بخەمە ڕوو کە لە دوو سەدەی ڕابردودا پێشکەش کراوە. کتێبی "ژنۆفۆبیای ئۆجەلان" ئامانجی یارمەتیدانی ژنانە بۆ بەرەنگاری ئەو بیر و سیاسەتە دواکەتوانەی "ژنۆلۆژی" ئۆجەلان، وە ئاشناکردنیانە بە مافە جیهانگیریەکانی ژنان.

دیدگای سۆشیالیستی: کەوایە تۆ هەم تێزەکانی ئۆجەلانت داوەتە بەر ڕەخنە و هەمیش شتێک کە لەژێر ناوی "ژنۆلۆژی"دایە ڕەتت کردۆتەوە و وەک چەند تێزێکی نازانستی لە قەڵەمدت داوە. پشتت بە چ میتۆد و زانستێک بەستوە لە وەڵامدانەوە بەم مەسەلانەی ئۆجەلاندا؟

ئاسۆکمال:

ئۆجەلان ئیدعای ئەوەی کردوە کە ئەو یەکەم کەسە زانستێکی دۆزیوەتەوە سەبارەت بە ژن، لە بەرامبەر بەم ئیدعایە بەلای منەوە گرنگ بوو بەپشت بەستن و خستنەڕووی خودی زانست خۆی وەڵام بدەمەوە. لەم نێوەدا میتۆدێکی بەراوردکاریم بەکارهێناوە تا ئەوە بسەلمێنم کە ئیدعای ئۆجەلان لەمەڕ "ژنۆلۆژی" کە گوایە زانستی ژنناسیە بێ بناغەیە. بەراورد لە نێوان زانستێک کە بەرەنجامی لێکۆڵینەوەی مەیدانی لەبواری ژیانی ئابوری و کۆمەڵایەتی مرۆڤدا بەدەستهاتووە لەگەڵ تێز و بۆچوونەکانی "ژنۆلۆژی" ئۆجەلان کە پشت بەستوو نییە بە هیچ لێکۆڵینەوەیەک و سەرچاوەیەکی مێژوویی، کە تەنیا هەڵقوڵاوی زەینی خۆیەتی بۆ وەڵامدانەوە بە "بەڵا"ی ژن و ئازادیەکانی لە ناو پەکەکەدا.
بەم شێوەیە خوێنەر دەتوانێ بێ لایەنانە سەیری بەڵگەکانی کتێبی "ژنۆفۆبیای ئۆجەلان" بکا و بزانێ کە چۆن "ژنۆلۆژی" پێچەوانەی ئەو زانستانەیە کە سەلمێنراون و بەرهەمی کاری کەسانی شارەزا و پسپۆڕ و زاناکان بوون نەک بە تەنیا بیرو ئایدیۆلۆژیەکی دیاریکراو بێت.
ئاشکرایە کە خوێنەری کوردزمان بەو زانستە بەرفراوانەی لە بواری لێکۆڵینەوە لە هۆزە بەراییەکانی پێش شارستانی و زانستێک کە لەم بوارەدا خراوەتەڕوو ئاشنا نییە و ئەمانە

دەربارەی کتێبی ژنۆفۆبیای ئۆجەلان

لەنوسین و مناقەشە و لێکۆڵینەوە و وەرگێڕاندا نابینرێ. ئەمەش هۆکارێکی ئەوەیە کە ئەم تێزە دواکەوتوانە و نازانستیانەی "ژنۆلۆژی" تا ئێستا وەڵام نەدراونەتەوە. هەربۆیە بە پێویستم زانی کە ئەم زانیاریانە بە دوورودرێژی لەم کتێبەدا بخەمەڕوو تا خوێنەر ئاشنا ببێ بە قوڵایی ئەم باسە زانستیانە و بە بێ بنەمایی و ڕووکەشی بوونی بۆچوون و بیری ئۆجەلان لەم بوارەدا.

لەم کتێبەدا ڕیشەی تێڕوانینی ئۆجەلان لەسەر ماف و ئازادی ژنم شیکردۆتەوە، وە بەو ئەنجامە گەیشتوم کە ئەمانە ڕەگی لە تێگەیشتن و تێڕوانینی خێڵەکی و دینیدایە. بۆ ئەمەش تێز و قسەکانی ئۆجەلانم سەبارەت بە کۆنترۆڵی سێکسی ژن و دەوری دینەکانی مەسیحی و پیرۆزکردنی زەواجی محمدم بە نمونە هێناوەتەوە. ئەم تێزانەی ئۆجەلانم وەک بەشێک لە ئیدیۆلۆژی ناسیونالیستی و دینی زاڵ لە کۆمەڵگەی کوردستاندا سەلماندوە، وە ناکۆکیانم بە ژیانی سەردەم و خووڕەوشت و گۆڕانی پەیوەندیەکانی نێوان ژن و پیاو و شێوازی خێزان و ئازادی عەشق و سێکس خستۆتەڕوو. خوێنەر لێرەدا دەتوانێ بڕیار بدا کە ئایا "ژنۆلۆژی" ئۆجەلان ئیدیۆلۆژی سەردەمی مۆدێرنە یان سەدەمی خێڵەکیە؟ لێرەدا هەوڵم داوە کە ئەم پەیوەندیە لەنێوان "ژنۆلۆژی" ئۆجەلان و بەرژەوەندیە سیاسیەکانی پەکەکەدا و ڕیشەکانی گۆڕانی ئۆجەلان لە چەپەوە بۆ ڕاست سەبارەت بە مەسەلەی ئازادی ژنانیش ئاشکرابکەم.

دیدگای سۆشیالیستی: لەناو بەشێک لە بزووتنەوەی ناسیۆنالیستی کورددا ئۆجەلان سیمبولێکە کە دەستبردن بۆ ڕەخنە لێی وەک تابۆ هاتۆتە بەرچاو، ئەم کتێبەش تێز و بیروڕاکانی ئەو ئەخاتە بەر ڕەخنە و ڕەتیان ئەکاتەوە. پێتان وایە کە ئێستا کاتێکی گونجاوە بۆ ڕەخنە لە ئۆجەلان؟

ئاسۆکەمال:

ئەم هەوڵەم دەیەوێ ئەو تابۆیە بشکێنێ لە کوردستاندا کە ئۆجەلان سیمبولێکە و نابێ ڕەخنەی لێ بگیرێ. ئۆجەلان یان هەر کەسێکی تر دەکرێ و دەتوانرێ ڕەخنەی لێبگیرێ و هیچ خەتێکی سوور بۆ ئازادی ڕەخنەگرتن لە هیچ کەس و بیروڕایەک نییە. ئەم تابۆیە نیشانی دەدا کە کەسێک پیرۆزکراوە و لەسەروو هەموانەوە دانراوە. ئەمە هەژمونگەرایی

گفتوگۆ لەگەڵ ئاسۆ کەماڵ

زۆردارانەیە کە کەسانێک لە کۆمەڵگەدا لە پێوەری ئاسایی ئینسانەوە بەرزدەکاتەوە بۆ پلەی خوا و پێغەمبەر و سەرۆک و ڕیش سپی و دەیانکاتە دیکتاتۆر. ئەمە بەرهەمی کلتورێکی ستەمگەریە کە لە ڕۆژهەڵاتدا ڕیشەی مێژوویی بەهێندەی مێژووی شارستانیەت کۆنە. بێگومان پەکەکەش مۆدێلی ئەو حزبە تۆتالیتارە ڕۆژهەڵاتیانەیە کە جیاوازی ڕەنگ و دەنگی تێدا نییە، وە پراتیکی ئەم حزبە لە چەند دەیەی ڕابردودا دەسەلمێنێ و هۆکارێکی دەرنەکەوتنی هیچ جۆرە ڕەخنەیەکە لە ئۆجەلان. شایانی باسە لەگەڵ بڵاوبونەوەی کتێبی " ژنۆفۆبیای ئۆجەلان"دا نەجیبە قەرەداغی، کە بەرپرسی دەزگای ژنۆلۆژی پەکەکەیە، بەشێوەیەکی هیستریایانە دژی کتێبەکە وەستایەوە و داوای دادگایی نوسەرەکەی دەکا، کە لەزمانی خۆیەوە دەڵێ هێشتا کتێبەکەی تەواو نەخوێندۆتەوە.

سەبارەت بەوەش کە ئێستا کاتی گونجاو نییە بۆ ڕەخنە لەئۆجەلان! ئەوا من دەپرسم کە ئایا بۆ کاتی بڵاوکردنەوەی "ژنۆلۆژی" ئۆجەلانە و کاتی کردنێتی بە پرۆگرامی خوێندن لە ڕۆژئاوادا بەڵام کاتی ڕەخنەلێگرتنی نیە؟! ئەگەر لەبەرئەوەیە پەکەکە و پەیەدەیە لەشەڕدان، ئەوا شەڕی ئەم حزبە زیاتر لە سێ دەیەیە درێژەی هەیە لەگەڵ تورکیادا و ئایندەی دیار نییە. ئایا دەکرێ تا ئەم ئایندە نادیارە چارەنوسی ڕەخنەگرتن بسپێردرێ بە مەحاڵ؟ دروست ئێستا کاتی ڕەخنەگرتنە لە ئۆجەلان چونکە ئەمە ڕەخنەیەک نییە بەتەنیا لە سیاسەتی ڕۆژانەی پەکەکە، بەڵکو ڕەخنەیە لەو مۆدێلەی پەکەکە بۆ لە قاڵبدانی ئینسان لە ئێستا و لە ئایندەدا لەسایەی دەسەڵاتی خۆیدا و لەوانەش لە کۆبانی و عەفرین. ئێستا لەهەموو کات زیاتر کاتی ڕەخنەیە لەم بۆچونانەی ئۆجەلان کە دەیەوێ نەک تەنیا ژیانی چەند هەزار ژنێکی ئۆردوگاکانی پەکەکە دیاری بکا بەڵکو ژیانی تەواوی ژنان لە کۆمەڵگەی کوردستاندا لە قاڵبی دواکەوتوانەی "ژنۆلۆژی" بدا و بەم شێوەیەش ژنان و خەڵکی کوردستان سەرتاپا بکاتە سەربازی بێ ماف و بێ ئیرادەی پەکەکە و کوردستان وەک ئۆردوگایەکی سەربازی بەڕێوەبەرێ. ئەم بۆچوونە کە پێی وایە نابێ ڕەخنە لە ئۆجەلان بگیرێ هەیە دەیەوێ خەڵک تەسلیم بە سیاسەت و فکری پەکەکە بکات و تەسلیم ببێ، وە بۆی گرنگ نییە چی بەسەر ماف و ئازادی ژن و ئازادی ڕەخنەگرتندا دێت.

بۆ بزووتنەوەی کۆمۆنیستی و یەکسانیخوازی مەسەلەی ژن و ئازادیەکانی بەشێکی گرنگە لە ململانێیەکی فکری و سیاسی و کۆمەڵایەتی لەگەڵ بزوتنەوەی ناسیونالیستیدا و بەهیچ

دەربارەی کتێبی ژنۆفۆبیای ئۆجەلان

بیانویەک ئەم ڕەخنەگرتن و ڕۆشنگەریە لە کۆمەڵگەی کوردستاندا دواناخات. لەهەمان کاتدا پشتیوانی خەباتی خەڵکی ڕۆژئاوا دەکا دژی تورکیا و دژی داعش، وە پەردەش لەسەر بۆچونی ترس لە ژن و ژنۆفۆبیای ئۆجەلان هەڵدەداتەوە و بەرێگریێکی بەردەم خەباتی ژنان بۆ بەدەستهێنانی ماف و ئازادیەکانیان دەزانێ. پێویستە هەڵبژاردنی هەر بیر و کەس و لایەنێک ئاکامی ناسینی ڕاستیەکان و ڕەخنەکان بێت و پەیڕەویێکی هوشیارانە بێت لێیان.

دیدگای سۆشیالیستی: پێمان باشە بێینە سەر تێڕوانین و دیدگای ئۆجەلان و بزووتنەوەکەی لەسەر ژنان. لەلایەک وادێتە بەرچاو کە ژنانێک کە لە دەست ستەم و چەوسانەوە هەڵدێن ڕوو لەو بزووتنەوەیە ئەکەن و لەلایەکی تریشەوە وەک ئێوەش لە کتێبەکەدا ئاماژەتان پێداوە ژنان ئەبەسترێنەوە و ئەکرێن بە ڕاهیبەیەکی خۆ تەجمیدکەر و خۆتەرخانکەر بۆ ڕزگاری نیشتمان. ئێوە لەسەر ئەم دژبەیەکییە ئەڵێن چی؟

ئاسۆکمال:

لەباری مێژوییەوە ئۆجەلان و پەکەکە لە هەناوی چەپی تورکیاوە هاتونەتە دەرەوە، وە تا دەوارنێک کاریگەری ئەم چەپەی تورکیایان بەسەرەوە بوە، کە چەپێکی مۆدێرنە و لە مەسەلەی ژناندا پێشکەوتنخوازە. ئەم مێژووەی پەکەکە کاریگەری هەبووە لەسەر دەور و نەخش و ئاستی بەشداری ژنان لەپەکەکەدا. ئۆجەلان باس لەوە دەکا کە ماوەیەک پەیوەندی دەرەوەی خێزان، واتە ئازادی پەیوەندی سێکس و عەشق لەناو پەکەکەدا هەبوە و ژن و پیاو وەک بۆی فرێند و گێل فرێند پێکەوە بون. بە بڕوای ئەو ئەم ئازادیەی ژن "بەڵا" بووە بۆسەر پەکەکە، وە ئەمە لەگەڵ "فەرهەنگی چەکدارانی" پەکەکەدا نەگونجاوە. هەربۆیە ئۆجەلان بوەتە تیۆریسیۆن و پاساودەری و قەدەغەکردنی سێکس و عەشق، وە بە قوربانی کردنی ئازادی و مافەکانی ژنان، ئەمە لەجیاتی هەوڵی گۆڕینی فەرهەنگی دواکەوتوانەی نێو ڕیزەکانی پەکەکە. ئەمە بنەمای داهێنانی"ژنۆلۆژی"یە کە سیاسەتی خەساندنی ژنانی نێو پەکەکەیە، وە کردنیانە بە ڕاهیبەی ڕزگاری نیشتمان.

پەکەکە بزوتنەوەیەکی ناسیونالیستی جەماوەریە کە دژی سیاسەتی شۆڤێنیستی تورکیا بەرامبەر بە خەڵکی کوردستان، وە دەیەوێ لەهەموو هێز و تواناکانی جەماوەری کوردستانی تورکیا سود وەردەگرێ، وە ژنانیش لەم خەباتەدا کە بەشداریەکی بەرفراوانیان

هەیە. بەڵام وەک ئۆجەلان دەڵی ئەم بەشداریە بەرفراوانە "بەڵا"ی ئازادی ژنیشیان لەگەڵ خۆیان هێناوە. "ژنۆلۆژی" هەوڵێکە بۆ نەهێشتنی ئەم بەڵایە.
لێرەدا ناکۆکیەکە دەست پێ دەکا، ناکۆکی نێوان ئازادی ژن و بەشداری ژن لە پەکەکەدا. پەکەکە نایەوێ ئەم هێزە کۆمەڵایەتیەی ژنان لەدەست بدا و دەشیەوێ رێگریش لەوە بکا کە لەناو پەکەکەدا ژن ئازاد بێت. "ژنۆلۆژی" ئامرازێکی دەستی پەکەکەیە بۆ گەیشتن بە ئامانجی پەکەکە نەک بە ئامانجی ماف و ئازادیەکانی ژن، بەم پێیەش ئازادیەکانی ژن بکرێتە قوربانی ئامانجی رزگاری نیشتمانی پەکەکە. ئەمەش واتای گەیشتنی پەکەکە بە دەسەڵات و کردنی ژن بە سەربازێکی بێ هەست و سۆزی شەخسیە. لێرەوە بەدوای پیرۆزکردنی مۆدێلی ژنی راهیبەی کەنیسەکانەوەیە تا ژنانی ناو پەکەکە لە شەرمی سێکس و عەشق پاک بکاتەوە، وە بیانکاتە "فریشتە و پاکیزەیەک"، کە لەم دنیایەدا بەشوێن ژیان و ئازادی شەخسی خۆیانەوە نەبن و تەسلیمی ئەو چارەنوسە بن کە تاکە کەسێک بۆیان دیاری دەکەن.
ئۆجەلان هەروەها باس لە کایگەری نەرێنیە دەرونیەی ئەم "ژنۆلۆژی" دەکا لەسەرجەنگاوەرە ژن و پیاوەکان ، کە چۆن "وەک شێتیان" لێ هاتووە کاتێ یەکتر دەبینن و نمونەکانی لە کتێبی "ژنۆفۆبیا"دا بە دورودرێژی باسکراوە.
لەمەش خراپتر ئێستا پەکەکە دەیەوێ "ژنۆلۆژی" بکاتە پرۆگرامی خوێندنی کچانی لاو، وە هەموو کۆمەڵگە تووشی هەمان باری دەرونی داخراو و ملکەچ بکا تا ببنە سەربازێکی گوێڕایەڵ.
بەڵام لە کۆمەڵگەدا پەکەکە ناتوانێ ئەم قاڵبەی راهیبەکردنی ژنان بسەپێنێ ، هەربۆیە ناچارە خۆی بگونجێنێ لەگەڵ ئاستی گەشەی کۆمەڵایەتی کۆمەڵگەی تورکیادا، وە لەگەڵ سەنگ و قورسایی بەشداری ژنان لە خەباتی سیاسی و جەماوەریدا. ئەم ناکۆکیە بە ئاشکرا لە بەرنامەی هەڵبژاردنی هەدەپەدا دەرکەوت، کاتێک سەبارەت بە ئازادی هۆمۆسێکشوالیەتی بەپێچەوانەی سوکایەتیەکانی "ژنۆلۆژی" بەم دیاردەیە قسەیان کردوە. ئەمە یەکێک لە ناکۆکیەکانی نێوان قەندیلە لەگەڵ دیاربەکر و ئەستەنبول و کۆبانیدا.

دیدگای سۆشیالیستی: زۆر باشە، مادام باس هاتە سەر ئازادی، با بێینە سەر ئەو لایەنەی

دەربارەی کتێبی ژنۆفۆبیای ئۆجەلان

تری تێزەکانی ئۆجەلان لە ژنۆلۆژیدا کە سەبارەت بە ئازادی جنسە. ئەم لەم پەیوەندەوە ژن وەک بەڵایەک بەسەر خۆی و بزووتنەوەکەیدا لە قەڵەم ئەدات. ئەمەش ئەتوانێ پاشخانێکی فیکری و تیۆری بێ بۆ سزادانی ژنانێک کە لەو بنەمایە دەرئەچن و نمونەی ئەمەش لە ڕیزەکانی بزووتنەوەکەی ئۆجەلاندا هەیە. پێتان وا نییە ئەم بۆچوونە ڕێخۆشکەرە بۆ شەرەفپارێزی و کوشتن لەسەر شەرەف، فەرهەنگ و پاشخانێک کە لە کوردستانی عێراقدا دەیان هەزار ژنی کردۆتە قوربانی؟

ئاسۆکەمال:

کۆنترۆڵی ماف و ئازادی سێسکسی ژن دەبێ بە توندوتیژی بسەپێنرێ. لە ئۆردوگای پەکەکەدا ئۆجەلان ئەو ژنانەی باس لە ئازادی شەخسی دەکەن بە سوک و بێ شەرم و خیانەتکار لەقەڵەم دەدا ، وە لە ڕێگەی توندوتیژی و ئیرهابەوە سزایان دەدا ،جا چ بە دروستکردنی دۆخێکی دەرونی نالەبار بێ یان بڕیاری سەربازی دژی "خیانەتکاران" بێ. گواستنەوەی ئەم فەرهەنگە بۆ نێو کۆمەڵگە و خوێندنی لە قوتابخانەکاندا بەمانای کۆمەڵایەتی کردنەوەی کۆنترۆڵی سێکسی ژنانە و دروستکردنی کۆمەڵگەیەکی ڕاهیبە پاکیزەکانە. لەکاتێکدا ئەم دیاردەیە مەسیحیەتیش نەتیوانیوە بیکاتە نۆرمی کۆمەڵگە سەرەڕای هەژمونی هەزاران ساڵە، ئەوا بۆ پەکەکەش ناکرێتە نۆرمی کۆمەڵگەی کوردستان. چونکە دژی هەموو پێشکەوتنێکی کۆمەڵایەتی و گەشەی وشیاری ژنانە لە کۆمەڵگەی مۆدێرنی سەرمایەداری کوردستاندا. با لێرەدا نمونەیەکی مێژوویی باس بکەم کە زۆر لەم "ژنۆلۆژی"یەی ئۆجەلان دەچێ. لە سالی ٢٧٠ ە وە واتە ١٧٤٨ لەمەوپێش قە شە فالانتاین سە لماندی ئیمپراتوری رومانی بە قەدەغە کردنی زەواجی سەربازەکانی نەیتوانی خۆشەویستی قەدەغە بکا . هەرچەند ئیمپراتۆر ڤالانتاینی کوشت و بڕیاری قەدەغەی زەواجی سەربازەکانی لە پێناو"ڕزگاری نیشتمان"دا درێژەپێدا، بەڵام لە مێژودا ئیتر ناوی ڤالانتاین لە جێگای ناوی خۆشەویستی بە کاردەهێنن و پەیامی ڤالانتاین بەرامبەر بە بڕیاری دژی ئازادی ئیمپراتۆر سەرکەوت. ئە مە کارێکی میژوییە کە کەسێک لە پیناو خوشەویستی کەسانی تردا و بۆ زیندوو ڕاگرتنی خۆشەەیستی گیانی خوۆی بە ختکرد. بەڵام سەیر لەوەدایە ئێستا هەمان مێژووی ئەو ئیمپراتۆرە لەسەر دەستی ئۆجەلان لەژێرناوی "ژنۆلۆژی، زانستی ژنناسی" دوبارەدەبێتەوە و ئەمجارە بە قەدەغەکردنی سێکس

گفتوگۆ لەگەڵ ئاسۆ کەماڵ

لە ژنانی گەریلا و لە ژێرناوی "گەیشتن بە ئازادی و ڕزگاری کوردستان"دا.
ئەم ئایدیۆلۆژی کۆنترۆڵکردنەی سێکسی ژنان خۆی لە کۆمەڵگەی کوردستاندا باڵادەستە بەبێ ئەوەی کەس کتێبی "ژنۆلۆژی" ئۆجەلانی خوێندبێتەوە، بڵاوبونەوەی ئەم "ژنۆلۆژی"یە تەنیا ئەم قورە خەستتر دەکاتەوە کە بۆ ژنان لە کۆمەڵگەدا گیراوەتەوە. سواغکردن و جوانکردنی کۆنترۆڵی سێکسی ژنان لە ژێر ناوی ژنناسی ئۆجەلاندا جگە لە درێژەدانی ئەم فەرهەنگە دینی و خێڵەکیەی ناو کۆمەڵگەی کوردستان نەبێ هیچی تر نییە. هەربۆیە پیاوانی پیاوسالاری کوردستان زۆریان پێ خۆشە هەموو ژنانی کوردستان وەک گەریلا بن کە هیچ ئازادیەکی سێکسیان نەبێ و تەنیا سەربازێکی شەڕ لە پێناو کوردستاندا بن. ئەم "ژنۆلۆژی"یە مێنتالێتی پیاوسالاری لە بواری ماف و ئازادیە شەخسیەکانی ژناندا تیۆریزە دەکا و بەئاشکرا بانگەشەی دابونەریتی خێڵەکی دەکا، کە ژن تیایدا لە کارکردن و جەنگاوەری و بەرپرسیارێتی دایکایەتی ئازادە، بەڵام مەسەلەی سێکسی و عەشق و خۆشەویستیدا لێ قەدەغەکراوە. لە ناو خێزانی کوردستاندا ئەم ئایدیۆلۆژیە ئیسلامی و خێڵەکیە لەو پەڕی بەهێزی خۆیدایە و ئەمە پاساوی کۆمەڵایەتی و دەروونی نێو کۆمەڵگەیە بۆ کوشتنی ئەو هەزاران ژنەی لەم قاڵب و سنورە لایان داوە. ئیعجابی ئۆجەلان بە زەواجەکانی محمد و ڕاهیبەی کریستیانی، ئەم هاوبەشیە فکری و ئیدیۆلۆژیەی نێوان ناسیونالیزمی کورد و دین و بەتایبەت ئیسلام لەمەسەلەی ژندا نیشان دەدا.

دیدگای سۆشیالیستی: پێمان باشە لایەنێکی تری ئەم مەسەلانە بگرین. خۆڕاگری و وەستانەوە و قارەمانێتی ژنانی کۆبانی و دواتریش عەفرین لە ڕیزەکانی یەپەگە و یەپەژەدا دژ بە ڕەشترین هێزی ئیسلامی، ئازادی و ئازایەتیەکی بێوێنەی بۆ ژنان تۆماکرد. ئەو قارەمانێتی و جێگاوڕێگایەی ژنان لەگەڵ ئەو تێڕوانینەی باستان کرد ناکۆکن. بە واتایەکی تر ژنان دژ بە کۆنەپەرستی ئیسلامی و ئەو یاساوڕێسا کۆیلەتی هێنەرانە و بە کەنیزەک کردنی ژنان وەستانەوە و لەملاشەوە تێزەکانی ئۆجەلان بە هەمان ستانداردی ئاینی و کۆنەپەرست و دژی ئازادیەوە ئەیانبەستێتەوە. ئێوە ئەم ناکۆکیە چۆن لێکئەدەنەوە؟
ئاسۆکەماڵ:
ئەم ناکۆکیە ڕەنگدانەوەی هەمان ناکۆکی نێوان بیر و تێزەکانی ئۆجەلانە لەگەڵ واقیعی

دەربارەی کتێبی ژنۆفۆبیای ئۆجەلان

کۆمەڵایەتی کۆمەڵگەی کوردستاندا. بیر و تێزەکانی ئۆجەلان سەبارەت بە ژن و ئازادی و سێکس بۆ کۆمەڵگەیەکی داخراوی دینی و خێڵەکی دەشێ، بەڵام کۆمەڵگەی کوردستان کۆمەڵگەیەکی شارنشینی و مۆدێرنە. ئەم چوارچێوە فکریەی ئۆجەلان کە پێی وایە کۆمەڵگەی کوردستان دەبێ لە چوارچێوەی سیستەمی خێڵەکی و بەهاکانیدا ڕێک بخرێتەوە، وە ژنان بکرێنە ڕاهیبەی دێرە دورخراوەکان، کۆنەپارێزانە و گێڕانەوە دواوەی شارستانێتی و مۆدێرنیزمە.

بەڵام واقعیەتی سیاسی شەڕی دژی داعش زیاتر گرنگی دەوری ژنی لە پەیەدەدا لە ئاستێکی بەرفراوان و جیهانیدا هێناوەتە سەرشانۆ. هێزی دنیای ئازادیخواز دژ بەو وەحشیگەریەی داعش هاتە پشتی هێزی ژن و پیاوی کۆبانی. نەک هەر ژنانی کوردستانی تورکیا بەڵکو ژنانی چەپ و کۆمۆنیست و ئازادیخوازی زۆر وڵاتی تریشی هاندا بچن و لەشەڕی دژی داعشدا شانبەشانی پەیەدە و یەپەژە شەڕبکەن. هەرچۆن زۆرێک لە ئازادیخوازان لەشەڕی دژی فرانکۆی دیکتاتۆری ئیسپانی هاوشانی چەپ و کۆمۆنیستەکانی ئیسپانیا خەباتیانکرد. هەربۆیە لەم واقیعیەتە سیاسیەی شەڕ دژی داعش پەیەدە ناچار دەکا کە پشت لە ڕێنوێنیەکانی "ژنۆلۆژی" بکا لە بە پیرۆزکردنی زەواجی چەند ژنەی ئیسلام و وەک بەشێک لەو شەڕە سیاسی و سەربازیە دژی داعش پەیەدە شەریعەتی ئیسلامی لە مارەیی و میرات و زەواجدا لابرد و یاسای زەواجی مەدەنی دانا. ئەمە پێچەوانەی "ژنۆلۆژی" و بیروڕاکانی ئۆجەلانە کە فرەژنی محمد و زەواجی لەگەڵ عایشەی منالی ٩ ساڵان پیرۆزکردوە. موعجیب بوونی ئۆجەلان بە ئیسلام و مەسیحیەت و دین کە سێکسیان بەچاوی نەفرەتەوە سەیرکردوە و ڕاهیبە بوەتە سیمبولی ژن لای نیشانی دەدا کە ئەم سەرکردە سیاسیە لە پێناو مەرامی سیاسی و سەلماندنی "ژنۆلۆژی"یەکەیدا خەریکی ساتوسەدا و سود وەرگرتنە لە دین وەک ئامرازێکی کۆنترۆڵی سێکسی ژن و کردنی بە فەلسەفەی بیرکردنەوە سەبارەت بە سێکسی ژن کاتێک دەڵێ**"هەڵوێستی بەگومانی زۆربەی ئاینەکان بەرامبەر بەو پەیوەندیە (سێکسیە) مانادارە، پەیوەندی بەرێخۆشکردن بۆ کەوتن، چەپەڵی و دەرکەوتن لە حەقیقەتەوە هەیە"**.

هەربۆیە ئەگەر چی ژنان لای ئۆجەلان و پەکەکە بونەتە جەنگاوەرێک دژی داعش، بەڵام ئەم خەباتە لە پێناو ئازادی ژندا نیە بەڵکو ژن وەک پیاو جەنگاوەرێکە کە لە پێناو ڕزگاری

نەتەوە تێدەکۆشێ . ژن لێرەدا ئەم شەڕە لە پێناو ئازادی و مافەکانی خۆی ناکا و بەڵکو وەک جەنگاوەر قبوڵ بکرێ دەبێ سەرەتا ئەوە ئیمزابکا کە ئازادی و مافە شەخسیەکانی خۆی تەسلیم بە ئۆجەلان و پەکەکە بکا.

ژن لەم بزوتنەوەیەدا ئامرازێکە نەک لە پێناو ئازادیەکانی خۆیدا بەڵکو لە پێناو ئازادی "نەتەوە"یەکدا، کە ئەوی کردۆتە فریشتەیەکی بێ هەست و سۆز تاکو "نەتەوە" بە ئامانج بگا. جەنگاوەری و خەباتی ژنان بە پێچەوانەی بەرژەوەندی خۆیانەوە کاردەکا. لێرەدا ئامانجی بزوتنەوەکە و ڕزگاری نەتەوە بریتی نییە لە ئازادی تاکی ژن بەڵکو بەرژەوەندی گشتی. ئەمە ئەو ناکۆکیەیە کە بەشداری ژن لەشەڕی دژی داعشدا ناکاتە ئەوەی کە لەدەست دابونەریت و کۆنترۆڵی کەسانی تر ڕزگاری بێ و بەڵکو کۆنترۆڵی ژیان و مافەکانی ژن لە دین و داعشەوە دەگۆڕێ بە کۆنترۆڵ لەلایەن ئۆجەلان و پەکەکەوە. ژنان تەنیا لەبەرئەوەی بەشداری شەڕ دژی کۆنەپەرستی دەکەن بەمانای ئەوە نییە کە ئامانجی ئەم شەڕە بەدەستهێنانی مافەکانیان بێت. هەرچۆن بەشداری جەماوەری کرێکار و زەحمەتکێش لە شەڕی جیهانی دژی نازی و فاشیەکاندا بەمانای بەدەستهێنانی مافی ئەوان نەبوو یا خود بەشداریان لە شەڕی یەکێتی و پارتی دژی بەعسدا ئەنجامەکەی بەدەسەڵات گەیشتنی دوو حزب بوو لە کوردستاندا کە چارەکە سەدەیەکە ژن دەکوژن.

دوای نەمانی داعش دەبێ ژنان لە نێو پەکەکە و لە ڕۆژئاوادا ئەو پرسیارە بکەن کە جێگای ماف و ئازادیەکانی ئەوان لە بەرهەمی ئەو بەشداریە چی بووە؟ ئەگەر لە "ژنۆلۆژی" ئۆجەلان بپرسین دەڵێ " کاتێک ژن"**دەڵێ ئارەزوم لە پەیوەندی بەستنە!** ئاشکرایە کە ئەمە هەڵوێستێکی **بێ شەرمانەیە"**. چونکە دەبێتە مایەی سەرنەکەوتن لە ئەرکە شۆڕشگێڕییەکاندا! دیاریش نییە دوای چەند دەیەی تر پەکەکە بەم ڕزگاربونە نەتەوەیە دیموکراتەی دەگا.

بەکورتی کێشەی ئۆجەلان و بزوتنەوەی ناسیونالیستی کورد لەگەڵ خودی چەمکی سێکسی ژن دایە و هیچ بەشداریەکی ژنان لە خەباتی دژی داعش و گۆڕینی بەشێک لە یاساکانی شەریعەتی ئیسلامی لەسەر زەواج ناکاتە ئەوەی پەکەکە ئەم "ژنۆلۆژی"یەی ئۆجەلان و ئەم بیرکردنەوە داوکەوتوە دینی و خێڵەکیانەی خستۆتەلاوە. هەروەک وتم بەرژەوەندی سیاسی ئەم جۆرە کارانەی بەسەر پەکەکەدا فەرزکردوە کە هەر کات داعش

دەربارەی کتێبی ژنۆفۆبیای ئۆجەلان

نەما پەکەکە ئامادەیە هەمان تێزەکانی ژنۆلۆژی کە سێکس و ئازادی ژن قەدەغە دەکا بەناوی پاراستنی پیرۆزیە دینیەکانەوە بێنێتەوە پێشەوە. ئەم بزوتنەوە پۆپۆلیستیە هیچ کات بنەما و مەبدەئێکی ڕاوەستاوی نیە سەبارەت بە ماف و ئازادیەکانی ژنان و ئازادی سیاسی و ئازادیە گشتیەکان و بە پێی گۆڕانی هەلومەرج و هاوپەیمانەکانی ئامادەیە هەموو شتێک بگۆڕێت.

مەنسور حکمەت

سۆشیالیزمی داماو و هەژارپەروەر، کۆمۆنیزمی کرێکاریی مۆدێرنی کۆمەڵگای سەرمایەداری*

با لەبارەی فەلسەفەی مارکسەوە قسەبکەین. دەڵێین مارکس ماتریالیستە. ماتریالیست بە کەسێک دەوترێت کە پێی وایە جیهانی مادی لەپێش جیهانی هۆشەوەیە و هزر پاشکۆی بابەتە و بابەت لەخۆیدا پێچەوانە دەکاتەوە. بەم پێیە دونیای مادی واقعیە و مادە بونێکی واقعی هەیە. وە هەرکەسێکیش ئەمانە بڵێت ماتریالیستە. بەڵام ماتریالیزمەکەی مارکس بەم جۆرە نییە. تەنانەت مارکس ڕەخنە لە ماتریالیستەکانی پێش خۆی دەگرێ، بەتایبەتی لە تێزەکانیدا سەبارەت بە فیورباخ کە ماتریالیزمەکەی هەڵگری چەند تایبەتمەندیەکە و تێیدا جیهانێکی بابەتیمان (ئۆبجێکت) هەیە کە جێگیرە و لەولاشەوە جیهانی (هۆش) زهنیمان (سۆبجێکت) هەیە کە جیهانی بابەتی لەخۆیدا پێچەوانە دەکاتەوە.
مارکس دەڵیت دونیا بەمجۆرە نییە. ئەو دەڵێت دونیا بەرئەنجامی پراتیکە و ئەو توخمەی کە

خەریکە جیهانی بابەتی پێچەوانە دەکاتەوە، هەمان ئەو توخمەیە کە دەیەوێت بیگۆڕێ. ئەو کۆشک و تەلارانەی کە دەیان بینی، پێشتر ڕەزو باخی ترێ بووە و دواتر کەسانێک هاتن دروستیان کرد و ڕۆیشتن. ئەو دەڵێت جیهان لەگۆڕاندایە. بەلای مارکسەوە پراتیک بنەمای واقعیی دۆخی بابەتیە و گۆڕان لە پراتیکدا بەشێکە لە خودی بابەت خۆی، لەئاکامیشدا مارکس ئەوە پەسەند ناکات کەهۆش/زەین، واتە سەبجێکت، تەنها بابەت لەخۆیدا عەکسدەکاتەوە، بەڵکو دەشیگۆڕێ، بەمجۆرە توخمی پراتیک دێنێتە ناو ئارگیومێنتەکەوە. بەڵام بەلای مارکسەوە پراتیک، پراتیکی شتەکان نییە، بەڵکو پراتیکی ئینسانەکانە. کۆمەڵگا هەرلەسەرەتاوە و چالاکیە مرۆییەکانیش هەرلەسەرەتاوە مۆری خۆیان بەسەر جیهانی بابەتیەوە، بەجێهێشتووە. ئێمە ناتوانین شتێک عەکس بکەینەوە ئەگەر مۆری بەشەریەتی بەسەرەوە نەبینین. بەڵێ لە بۆشایی و هەسارەکاندا، جیهانێکی بابەتی هەیە، بەلام مارکس پێمان دەڵێت کاتێک قسە لەسەر بابەت وراستیە بابەتیەکان دەکەن، دەبێ ئەوە لەبەرچاوبگرن کە بەشێک لەم دیاردەیە، چالاکی مرۆیی و پراتیکی کۆمەڵایەتیە.

مارکس کۆمەڵگا چۆن پێناسەدەکات؟ ئەو بۆ ناساندنی کۆمەڵگا لەئابوری و پرۆسەی بەرهەمهێنانەوە، کە کۆمەڵگای لەسەر دامەزراوە، دەست پێدەکا و دواتر کاردابەشکردن ڕۆشن دەکاتەوە و لێرەشەوە دەگات بە پەیوەندیەکانی موڵکداریێتی و چینەکان. بەلای مارکسەوە کۆمەڵگا هەمیشە چینایەتی بووە و بەردەوامیش لەسەربنەمای میتاپۆلیزمێکی ئابوری و چینایەتی پێناسەی بۆکردووە. چین بەشێکە لەڕوانگەی مارکس بۆ کۆمەڵگا کە خۆی دونیای بابەتیە و هەروەها چین لەڕوانینی مارکسدا بەشێکە لە توخمی چالاک بۆ گۆڕانکاری. مارکس کاتێک پێناسە بۆ کاپیتالیزم دەکات لەیەکەم هەنگاودا لەوێوە دەست پێدەکات کە میکانیزمەکانی کۆمەڵگای سەرمایەداری بەشێوەیەکە، کە چینەکانی ئێستای بە وجود هێناوە. کاتێک کتێبی سەرمایە (کاپیتاڵ) دەخوێنیتەوە، پاش پەنجا بۆ شەست لاپەڕە دەگەیت بە کرێکار، هەروەها کاتێک کە کتێبی ئایدۆلۆژیای ئەڵمانی دەخوێنیتەوە پاش بیست بۆ سی لاپەرە، دیسانەوە بە کرێکار دەگەیتەوە. کاتێک تێزەکان لەبارەی فیورباخەوە دەخوێنیتەوە دوای چەند لاپەرەیەک بە توخمی چالاک دەگەیت و دواتر بە کرێکار. ئەمەش لەبەرئەوەیە کە کرێکار لەدونیای بابەتی سەردەمدا، (دونیا و سەردەمێک کە بڕیارە مارکس بیگۆڕێت)، بەشیکی دانەبڕاوی هەرئەم بابەتە و هەرئەم گۆڕانەیە.

مەنسور حكمەت

بەلای مارکسەوە کرێکار کۆمەڵە کاسانێک نین، بەڵکو بۆ ئەو کرێکار جێگا و ڕێگایەکی تایبەتە کە ئینسانەکان تێیدا چەقیون، کرێکار کەسێک نییە کە خاوەنی هۆیەکانی بەرهەمهێنانی خۆی بێت، تا بتوانێ بژێوی خۆی لە زەوی دەربهێنێ، کرێکار پاشکۆ نییە بە زەویەوە و ئازادە کە بڕوات لەک وێ کاربکات، کرێکار کاردەکا و کرێ وەردەگرێ. کرێکار کەسێکی ئازادە و ناچارە بە فرۆشتنی هێزی کارەکەی. بەر لە هەبوونی کرێکار، ئەگەر ڕەعیەت بۆ شار بڕۆیشتایە، ئەربابەکەی دەینارد بە دوایدا بۆئەوەی بیگەڕێنیتەوە، چونکە مافی ئەوەی نەبووە کە لە زەوی خۆی دابڕێنێ. تەنانەت لەم قۆناغە کۆمەڵایەتیەدا گوندنشێن بۆی نەبووە بڕوات لە شوێنێکی تر ژیان بکات، چونکە بەشێک بووە لە دەستوپێوەندی ئاغاکەی و ئەو قەڵەمڕەوە حوکمرانیە دیاریکراوە. داماڵینی ئینسانەکان لە زەوی و لەدەستدانی مافی خاوەندارێتی زەوی وئازاد بوونی ئینسانەکان تا بڕۆن لە شوێنێکی تر کاربکەن، داهێنانی سەرمایەداریە. ئەو خاڵە لای مارکس سەرنج ڕاکێشە کە دەڵێت جۆرێک لە ئینسان دێتەکایەوە کە ئیتر نابێ بڵێت زەویم دەوێ، هەروەک ئەوەی کە ڕەعیەت لە قۆناغی فیوداڵیدا ئەگەر بیویستایە ئازادبێت، دەبوایە بڵێت دەبێ زەوی و ماڵی خۆم بێت. بەڵام ئەم توخمە نوێیەی کۆمەڵگا (کرێکار)، ئەم ئینسانە تازەیە، گەر بیەوێت ئازاد بێت، دەبێ بڵێت نابێ هەلومەرجێک لەئارادابێت کە تێیدا کۆمەڵە کەسانێک موڵکدارێتی هۆیەکانی بەرهەمهێنانیان لە دەستی خۆیاندا کۆنترۆڵ کردبێ و ئەوانی تر ناچاربکەن بە کارکردن بۆیان، بۆ ئەوەی بتوانن لەم ڕێگەیەوە بژێوی خۆیان بەدەستبهێنن، ئەم هەلومەرجەیە کە دەبێ بگۆردرێ. جێگاوڕێگای بابەتی کرێکار، وا دەخوازێ کە بگەڕێتەوە بۆ ئاڵوگۆڕێکی ڕادیکاڵ و ڕیشەیی لەکۆمەڵگادا. کرێکار ئەگەر بیەوێت ڕزگاری بێت، نەک ئەوەی کە تەنها بیەوێت وەزعی خۆی باشتربکا، دەبێ بۆ گۆڕانکاریەکی ڕادیکاڵ و ڕیشەیی لە کۆمەڵگادا بگەڕێت. ڕزگاری کرێکار کاری خودی کرێکار خۆیەتی و ئەمەش پێویست دەکات ئەو هەلومەرجە هەڵوەشێنێتەوە کە لەئارادایە، واتە مولکدارێتی بۆرژوایی هەڵوەشێنێتەوە. ئەمەیە جێگاوڕێگای کرێکار لەلای مارکس. بەلای ئەوەوە کرێکار ئەو دەرکەوتە کۆمەڵایەتیەیە کە دەتوانێت، واقعیەتی بابەتی ئەمڕۆی دونیا، بەو ئاڕاستەیەدا بەرێت کە مارکس بیری لێکردۆتەوە، یانی لەڕاستای ئەنجامدانی ڕزگاری بەشەردا، ڕۆڵ بگێڕێ. مارکس پەیامی مێژوویی کرێکاری هەر بەم جۆرەش پێناسەکردووە. کرێکار ناتوانێ

لەم پەیامە ڕابکات. لە کۆمەڵگایەکدا کە مارکس پێشبینی تیاکردوە، کرێکار لە یەکەمین هەنگاودا لەڕیزی پێشەوەیە، ئەمەش نەک وەک ئەوەی کرێکارە، بەڵکو وەک دەرکەوتەیەک کە کۆمەڵگا پێوستی پێیەتی. من لەبارەی کۆمەڵگایەکەوە قسە دەکەم کەتێیدا موڵکدارێتی تایبەتی هەڵوەشاوەتەوە وئامرازەکانی بەرهەمهێنان هی هەموانە و لەدەست هەموو ئەو کەسانەدایە کە لەو کۆمەڵگایەدا دەژین، ئایا کاسبکاران ئەم جۆرە ئامانجە دەخەنە ئەستۆی خۆیان؟ ئایا جوتیاران ئامانجێکی لەم جۆرە دەخەنە ئەستۆی خۆیان؟ ئایا نەجیبزادە و ئەشرافزادەکان، پەیامێکی لەم جۆرەیان هەیە؟ ئایا ژنان لەخودی خۆیاندا بۆ ڕزگاری خۆیان ناچارن پەیوەندیەکانی موڵکدارێتی بگۆڕن؟ (تەئکید لە "خودی خۆ" دەکەمەوە، چونکە لەوانەیە بە کردەوە ژنان ناچاربن ئەم کارە بکەن). ئایا ژنان لەپێناو یەکسان بوونیان لەگەڵ پیاواندا، پێویستیان بەوەیە کە کاری بەکرێ هەڵوەشێننەوە؟ ژنان پێویستیان بەمە نییە. بەڵام لەوانەیە کۆمەڵگا ئەوەیان بەسەردا داسەپێنێ کە ئەم ڕێگایە، واتە هەڵوەشانەوەی کاری بەکرێ، وەک تەنها ڕێگایەکی بەکردەوە بۆ وەڵامدانەوە بە مەسەلەکەیان بگرنەبەر. ئایا کویلە لەخودی خۆیدا لەپێناو ئازادی خۆیدا پێویستی بەوە هەیە کە کاری بەکرێ هەڵوەشێنێتەوە؟ نا ! ئازادی ئەم چینە تازەیە (کرێکار)، ئەم دەرکەوتەیەی کە کۆمەڵگای سەرمایەداری کە لە شێوەی ملیۆنیدا بەرهەمی هێناوە، بە ڕزگاری کۆمەڵگاوە گرێی خواردووە. ئەمەش بەوهۆیەوە نییە کە خودی کرێکار تائەو ئاستە هەڵگری بۆچوونی ئازادیخوازیە و وا بیرکاتەوە کە بڵێت تامن ئازاد نەبم ئێوەش ئازاد نابن؟ کەوایە لێم گەڕێن با هەموان ئازادبکەم! مارکسیزم بەمجۆرە نییە، مارکسیزم دەڵێت کرێکار ڕێگایەکی تری نییە جگە لەم ڕێگاچارەیە. مارکسیزم دەڵێت ئەوە بەسە بۆ کرێکار کە لەژێر سایەی کاری بەکرێدایە، تا لەدژی هەر جۆرە چەوسانەوەیەک بێت. ئەوە ئەخلاقی نییە کاتێک کە دەڵێین کرێکار فڵچەی دانشتن بەکار دەهێنێت یان نا، شارەزایە لەوەی کە چ جۆرە خۆراکێک دەخوات یان نایخوات، زمانی بیانی دەزانێت یان نا، لەڕوانگەی مارکسیزمەوە هەموو ئەمانە ڕۆڵێکیان نییە لە جێگاوڕێگایەکدا، کە کرێکار هەیەتی. کرێکار بۆ ئەوەی بەواقعی ڕزگاری بێت ناچارە هەموان پێکەوە ڕزگاربکات. سەرەنجام خۆبەخۆ جووڵانەوەی ئەم چینە لەڕیزی پێشەوەی بزوتنەوەی کۆمەڵگادا جێگا دەگرێ و بە کردەوەش دەبینین کە بەم جۆرەی لێهاتووە، یانی بەکردەوە دەبینین کە بزوتنەوەی کرێکاری لەهەر وڵاتێکدا، بەدرێژایی سەدە

مەنسور حکمەت

لەگەڵ باشبوونی هەلومەرجی توێژە بندەستەکان و کاسانێکی ستەم لێچوو، کەسانێک کە زوڵمێکیان خراوەتە سەر، تێکەڵ بووە و ناودەبرێت. ئەم دۆخە و ئەم جێگاورێگا بابەتیەی چینی کرێکار بەرادەیەک جدی و بابەتی و چارهەڵنەگرە، کە تەنانەت یەکیەتیەکی کرێکاری ڕاسترەویش ناتوانێ لەبەرچاوی نەگرێ. ڕاسترەوترین یەکیەتی کرێکاری لەکۆمەڵگای بۆرژوازیدا، لەچەپێکی سەنتەردا ڕاوەستاوە. تەنانەت ئەگەر یەکیەتیەکی کرێکاری لەلایەن مارگرێت تاتچەرەوە پێک بێت، پاش سێ ڕۆژ ئەگەر بچینە سۆراغیەوە، ناچارە بەوەی کە پەیام بنێرێ بۆ بزوتنەوەی ژنان، وەیا بەرگری لە فلانە ولاتی بەشخوراو بکات. کرێکار بەهۆی پێگە بابەتیەکەیەوە ناچارە بەم جۆرەبێت، چونکە ئەگەر ئەم پیوەندیە چەوسینەرانەیەی کاری بەکرێ بمێنێ، ئەوا ئەوانیتریش لەهاوشانی کرێکاردا، دەمێننەوە. ناکرێ کاری بەکرێ ببێ، بەلام کاری ماڵداری نەمێنێ، ناکرێ سی ساڵ هەمورۆژێک لەپێناو بژێویدا کارەکەت بفرۆشی، بەڵام لەولاشەوە سیستەمێکی پەروەردە لەئارادابێت کە لەسەر بنەمای بیری ئازادی دامەزرابێت و سەرکۆنەکردنی مناڵ بەشێک نەبێت لە پەروەردە و فێرکردن. چونکە کۆمەڵگایان لەپێناو هێشتنەوە و پاراستنی کاری بەکرێدا ڕێکخستووە. لە کۆمەڵگایەکی ئاوادا ناکرێ کاری بەکرێ لەئارادابێ، بەڵام سوپا و زیندان و دادگای نەبێت. ڕاسیزم لە کۆمەڵگادا، بەبێ هەبوونی کاری بەکرێ مومکین نییە، هەموو ئەمانە بەشەکانی سیستەمێکن تا کاری بەکرێ بهێڵنەوە. سەرەنجام کرێکار و چارەنوسەکەی لەلای مارکس لەئاستێکی فەلسەفیەوە دەگات بە باسێکی تیۆری. بەوجۆرە نییە کە گوایە مارکس وەک حەکیمێک کەوتۆتە شوێن کەسانێکەوە لە کۆمەڵگادا، تا چارەسەریان پێبدات. مارکس یەکەمجار ئازادیخوازێک نەبووە ودواتر کرێکاری دۆزیبێتەوە. بەڵکو مارکس لەگەڵ ئەو ڕاستیەدا بەرەوڕووبوە کە توخمی ئازادیخوازی لەم کۆمەڵگایەدا، ئەتوانێ کرێکار بێت. مارکس کرێکاری دانەهێناوە و لە تیۆرریەکەیدا، وەک تەنها فاکتۆرێکی ڕزگاریبەخش دەردەکەوێت. ئەم مەسەلەیەش لەگەڵ بابەتی کەسانێکدا کە لە هەڵوێستی بەناو سۆشیالیزمی دڵسۆز بەخەڵکەوە، وەیا لە سۆشیالیزمی داماوانەوە، وەیا خود لە هەڵویستی ژێردەستەییەوە، پڕوپاگەندە بۆ سۆشیالیزم دەکەن، زۆر جیاوازە. بەلای مارکسیزمەوە گرنگ نییە کە کرێکار چوار سەلاجە و سێ ئۆتۆمۆبیلی هەبێت و"گەندەڵ بوبێت" و ئیوارانیش لەسەر ڕاکردنی ئەسپ پارە دابنێ.. بەم هەموو حاڵەتانەشەوە کرێکار ئەگەر

بیەویت ڕزگاری بێت، بەهەموو ئەو موڵک وماڵەوە کە هەیەتی، دەبێ کاری بەکرێ لەناوبەرێت. لە نمونەگەلێکدا کە لەگەڵ ئەم راستیانە پێچەوانەیە، سۆشیالیزمی داماوان و هەژارپەروەر دەبینین کە پێویستی بەلانەوازان وداماوانێک هەیە. لەکاتێکدا مارکسیزم پێویستی بە کرێکار نییە تا وەک کرێکار بمێنێتەوە، بەو شیوەیەی کە جۆرەکانی تری سۆشیالیزم ئاماژەی بۆ دەکەن. ئەم جۆرە سۆشیالیزمانە، تەنانەت ئەگەر حوکمەتیشان بەدەستەوە گرتبێت، دوبارە دەڵێن ئازادی بۆ خەڵک و سەرکوت بۆ دژەخەڵکی! لەبنەڕەتدا لەلای مارکس جیگای کرێکار بۆ گەیشتن بە ئازادی، بەم جۆرە نییە. لەلای ئەم جۆرە "شۆڕشگێرانە"، کرێکار تەنانەت لە کۆمەڵگای دواتری ژێر دەسەڵاتیاندا، هەر وەک کرێکار دەمێنێ، چونکە ئەگەر نەمێنێ، ئیتر ئەوان شۆڕشگێڕنین. ئەگەر لەکۆمەڵگایەکدا، کەسانێک نەبن کە بە دەستی زبرو سواویانەوە، کە تازە لە قۆناغەکانی پێشووە دەربازبووبن و لەم جۆرە شۆڕشگێرانەوە، لۆگۆیان کۆپی نەکردبێ، ئەوا ئەم کەسانە ناتوانن نیشانتان بدەن کە سۆشیالسیت بوون. گوایە کرێکار لەڕوانگەی ئەواندا ئینسانگەلێکن کە دەستیان زبر و سواوە و دەبێ هەموو ماڵوموڵکی کۆمەڵگا و هەموو خۆشبەختەوەریەکیان پیبدرێ و تۆڵەش لە باقیەکەی تر بکرێتەوە. بە بڕوای من ئەم جۆرە بۆچوونانە باوەڕی ئاینین کە لە ڕەگ و ریشەی مێژووی بەشەردا ئامادەگیان هەیە و بەداخەوە خۆشی بەسەر سۆشیالیزمدا داسەپاندووە. کۆمۆنیزم بەلای مارکسەوە هیچ ڕیشەیەکی ئایینی نییە. ئەمەیە پێگەی کرێکار بۆ ئێمە.

بەڵام ڕێگابدەن تا بزانین جێگاوڕێگای کرێکار چ شتێک نییە؟ لە باسەکەی پێشوودا ئاماژەم بەم لایەنە نەکرد. لە مارکسیزمدا کرێکار پیرۆز ناکرێ. لە باسگەلێکدا کە لەمەڕ جیابوونەوەکانی یەکساڵ، یەکساڵ ونیوی رابردوو خرانەڕوو، یەکێک لەنێو ئەوکەسانەدا کە بەسەر باسەکانی کۆمۆنیزمی کرێکاریدا هەڵی دەدا، نامەکانیم لایە کە لە تارانەوە دەینارد وتوبوی کە باسەکانی کۆمۆنیزمی کرێکاری بۆ ئێمەی کرێکاران، (ئەمە لەحاڵێکدا کە خۆی کرێکار نییە!)، شتێکی تازەی تێیدا نییە، چونکە کرێکاران بەو پێیەی کە کرێکارن هەموو شتێک دەزانن، هەربۆیە ئەم باسانە بۆ "ڕۆشنبیران" باشە! لەم ڕوانگەیەدا، کرێکار کەسێکە کە لە سەرەتاوە دەزانێت مارکس چی ووتووە، دەزانێت گرفتی خرۆشۆف چییە، دەزانێ تیۆری سۆشیالیزمی زانستی چییە، دەزانی فۆرباخ کێیە، چونکە کرێکارە.. هەموو ئەمانە

دەزانیێ! ئەمە جۆرێکە لە پیرۆزکردنی کرێکار، مادام تۆ کرێکاریت، هەموو شتێک دەزانیت و پێویستت بە هیچ نییە. وەیا کۆنە دۆستێکمان دوای دورکەوتنەوە لێمان بەم دواییانە کتێبێکی دەرکردووە کە تێیدا وتویەتی:

"دیستۆفسکی دەڵێت هەرکەسێک خودای نەبیت، هاوسەنگی ئەخلاقی نییە"

هەڵبەتە پێویست ناکات ئەم قسەیە تەنها لە دیستۆفسکی ببیستین، چونکە هەموو باوەڕدارانی ئاینی و ئەندامانی ئەنجومەنە ئاینیەکان هەروا دەڵێن کە ئەگەر تۆ خودات نەبێت ئەخلاقت نییە. دواتر ئەم ئاشنا کۆنەمان درێژەی بەقسەکانی داوە: "بەڵام من دەڵێم ئەگەر کەسێک کرێکاری نەبێت، ئەخلاقیشی نییە" ئەگەر من کرێکاری کارگەی زمزم وەیا کارگەی دروستکردنی ئۆتۆمۆبیل بم وەیان لەهەرشوێنێکی تر کاربکەم و کەمێک پارە و پولم لەسەر مێزێک بێت، وەلەولاوە کەسێک خۆی بەئۆفیسی کارگەدا بکا و بەم ن بڵێ تۆ هەموو شتێک دەزانی و پێویستت بەهیچ شتێک نییە، تەنانەت تۆ بۆ من شوێنی خودات گرتۆتەوە، ئەوا منی کرێکار یەکسەر دەستم دەخەمە سەر پارەکانم چونکە ئەزانم ئەو جۆرە کەسە دەیەوێت گیرفانم ببڕێ! چونکە تەلەکەبازێکی سیاسییە!. ئاخر ئەوە چ پەیوەندیەکی بە مارکسیزمەوە هەیە! کرێکار پێویستی بە هیچ شتێک نییە و تەنها ئەوە بەسە کە ناوی بهێنی تا هەموو شتێک بتوێتەوە! ئەمە لەکاتێکدایە کە هەر لەو کۆمەڵگایەدا، کرێ وهەقی خۆی هەر بەو کرێکارە نادەن وهیچ دەسەڵاتێکیشی نییە، ئەو کرێکارەی کە ئەم جۆرە کەسانە لەبارەیەوە دەدوێن، شەش مانگە کرێی پێنەدراوە، بەڵام لەدونیای بچوکی ئەم جۆرە کەسانەدا گۆڕدراوە بە خودایەک، گۆڕدراوە بە زانست و دوایین پێوانەی ئەخلاقی. ئەگەر لەڕستەیەکی دواتری قسەکانی ئەمجۆرە کەسانە وردبینەوە، کە زیاتر سەر بە ماویستەکانی پێشون، ئەوا دەبینین کە وێنایەکیان لە شۆڕشی کەلتوری هەیە و دەیانەوێت بە ئێوەی نیشانبدەن. لە شۆڕشی کەلتوریدا ڕۆیشتن و جوتیارانی هەژاریان هێنا تا ڕەخنە لە کاری هونەرمەندانی وێنەکێش بگرن. جوتیارانیک کە هەرگیز شارەزا نەبوون لە هونەری وێنەکێشاندا. ئەم جۆرە حوکمانە لەسەر کرێکار هەمان جۆری ئەو بۆچون و روانگەیەیە کە داماوی و هەژاری دەپەرستێ و لەبەرامبەر کرێکاریشدا درۆ و ڕیاکارە. جوڵانەوەی کرێکاری ئەو جۆرە بۆچوونەی لەسەر خۆی نییە کە گوایە هەموو شتێک دەزانێ، ئەم جوڵانەوەیە دەستی هەر مارکیستێک دەگرێ و دەڵێت کارم بەوە نییە لەکوێوە هاتووی، ئەو

قسانەی کە لەنێو شەقامەکان دەیکەیت وەرە بۆ کرێکارانیش لە کارگەکاندا بیکە. کرێکار نەک تەنها پێی وانییە کە هەموو شتێک دەزانێت، بەڵکو بەشوێن وەڵامی ئاستەنگە سیاسیەکانی خۆیدا دەگەڕێ، بەشوێن ئەوەدا دەگەڕێ کە بۆچی ناتوانێ سەندیکا سازبکات، وە چۆن وەڵامی ئاخوندەکان بداتەوە. لەم نێوەشدا مەکتەبێکی فکری هەیە کە کرێکارپەرستی (کارگرگرایی)کردووە بە خۆبردنەپێشەوە(تملق) لەچینی کرێکار و کرێکاریشی کردووە بەتوێژێکی پیشەوەر(بە سنفێک). کرێکار توێژ نییە! نەتەوە نییە، نەژاد نییە تا پیرۆزبکرێ و زمان لوسی بۆ بکرێ. کرێکار چینێکە خاوەنی پەیامێکی مێژوویە، ئەمەش لەسەر بنەمای جێگاورێگا ئابوریەکەیەتی. بەبڕوای من تێڕوانینی توێژی پیشەوەری بۆ کرێکار، یانی کەسانێک کە بەیاننامەی ئازادی بەشەریەت ڕادەگەیەنن ولەولاشەوە دەڵێن دەبێ تەنها کرێکاران ئیمزای لێبدەن، ناتوانن لە ڕیزی بۆرژوازیدا نەبن. بۆ کەسێک کە خۆی بەر لە25 سال لە ئێران کرێکار بووە و ئێستا بەلایەوە گرنگ نییە کە هەموان پێکەوە لە شوێنێکدا جۆرێک کاردەکەن، هاتووە و دەڵێت: چ کەسانێک ئیمزای خۆیان لەنوسراوەیەک دەدەن کە"ڕۆشنبیرێک" نوسیویەتی؟ یا تەنانەت چ کەسانێک مافی ئەوەیان هەیە بەشداری کۆبوونەوەی ئەم ڕۆشنبیرە بکەن؟.. کرێکارانێکی دەست زبر و سواو! ئەمانە تۆمەتگەلێکن کە خراونەتە پاڵ کۆمۆنیزمەوە، بەدیاریکراوی ئەمانە ئەو کەسانەن کە لە گەشبینترین حاڵەتی خۆیاندا بنەمای ڕستەی دووەمی ئەو قسەیەی کە کردم، یانی کرێکار ناتوانێ ڕزگار بێت مەگەر ئەوەی هەموان ڕزگارکات، پشتگوێ خستووە. بنەمای شۆڕشی کرێکاری بەشەریەتە، بنەمای ڕزگاربوونی کرێکار بەشەریەتە وە هەروەها بنەمای مارکسیزمیش ڕزگاری بەشەریەتە. کاتێک کرێکار شۆڕش دەکات، کە بەدیاریکراوی دەیەوێت ئەو دیاردەیە بگۆڕێ کە بەشێک لەخەڵک کرێکارن و بەشێکی تر کرێکار نین، یانی بەشێک ناچارن کاربکەن و بەشێکی تر ناچارنین بە کارکردن. بەڵام تازەبەتازە ئەم قسانە پاش تێپەڕبوونی 5 ساڵ بەسەر شۆڕشدا لەم جۆرە لەلایەنگرانی بۆچوونێک کە لەسەر کرێکار من لێرەدا ڕەخنەم لێگرتووە دێت و دەڵێت، ئێوە دەستان زبر و سواو نییە و مۆڵەتی بەشدرایتان لە هەڵبژاردندا نییە! هەڵبەتە ئەم دیدگایە لەکۆنەوە جێگای ڕەخنەی ئێمە بووە. لێرەدا دەمەوێت ئەوەش بڵێم کە ئەم نوێنەرایەتی کردنەی دواکەوتویی کرێکاریی، بە بڕوای من لەهەمانکاتدا پێشکەوتنی بۆرژوازی نیشاندەدات. بەوجۆرەش نییە کە ئێمە تەنها

مەنسور حکمەت

دیدگایەکی دواکەوتوانەی پرۆلیتاریا دەبینین، بەڵکو هەر دیدگایەکی دواکەوتوانەی پرۆلیتێری نوینەرەوەی پێشڕەوی دیدگایەکی بۆرژوازیە. کەسێک کە ئەگەر لە کرێکار توێژێکی پیشەوەر دروست بکات، ئەو کەسە نایەوێت کرێکار چینێک بێت. ئەگەر بڕیارە کرێکار توێژێک بێت ئەوا بۆرژوازی هەتاهەتایە درێژە بە کاری خۆی دەدات، چونکە کرێکار تا ئەوپەری ئەتوانێ سەندیکایەک دامەزرێنێ. تەنانەت ئەگەر کەسێک بێت لەکۆمەڵگایەکدا، بۆ ئازادی خۆی بکەوێتە دوای هێزیکەوە کە بە واقعی ئەتوانێ ئەم پەیامە بەسەرەنجام بگەیەنێ، بەڵام هەر ئەو هێزە بە بابەتە سینفییەکانی خۆیەوە سنوردار بکاتەوە و لەنێوان چینی کریکار و کۆمەڵگادا، کەلێن دروست بکا و لەنێوان مەیدانەکانی خەباتی چینی کرێکاردا دیواری چین(صین) بینابکات، بە بڕوای من خراپترین جۆری بۆرژوازیە. مارکس لە پەیوەند بە هەڵگرانی ئەم جۆرە دیدگا دواکەوتوانەوە کە لەسەر کرێکار دەدرێ، هێندە توند و ڕۆشن دەدوێ کە من جورئەت ناکەم دەستەواژەکانی بەکاربهێنم. بەهەرحاڵ.. بە بڕوای من دیدگای سنفی لەسەر کرێکار، وەیا کردنی کرێکار بەنەتەوەیەک و بەکەسانێک کە گروپی خوێنێکی دیاریکراویان هەیە، لەگەڵ مارکسیزمدا نایەتەوە. مارکسیزم دەڵێت پرۆلیتێری پیشەسازی..

مارکسیزم ئەوە نییە لەباتی ئەوەی کە خۆت ڕێکخراو بکەیت، بێیت و بە کرێکار بڵێیت"دەمخۆش"! وە بەمە هەنگاوێک لە پرۆلیتاریا نزیک بویتەتەوە!. پێشرەوترین و ڕاوەستاوترین کرێکارانێکی سەردەمی مارکس، ئەوانە بوون کە گۆڤارە ناودارەکانیان دەخوێندەوە، مانیفێستیان دەخوێندەوە، ئەگەر لەو سەردەمەدا بتوویستایە بڵاوکراوەیەکی مۆدێرن و تا ئەوپەر پێشرەوی فکری بڵاوبکەیتەوە، دەبوایە لە یەکەم هەنگاودا بیگەیەنیتە دەستی ئەڵقە کرێکاریەکان و تەنانەت بنەمای سەرکەوتوویی بڵاوکراوەکە و ڕادەی پەسەندبونەکەشی، هەر لە ئەڵقە کرێکاریەکانەوە بەدەستدەهێنا. ڕوانگەی مارکس بۆ کرێکار ئەمەیە. ئەم بۆچوونە دواکەوتوانەیە وئەم بەپیرۆزکردنەی کرێکار، ئەگەرچی لاواز و کەنارەگیرە، بەڵام کۆمۆنیزمی کرێکاری دەبێ هوشیار بێت، چونکە هەموو ئەم باسانە لە شۆڕشدا، لە ستراتیژ و ئەرکەکانی شۆڕشی کرێکاریدا، لە ڕێکخستنی خەباتی چینایەتیدا و لە باسی ئەرکەکانی شۆڕشی سۆشیالیستیدا دووبارە دێنەوە مەیدان و هەر کام لەم بۆچوونە دواکەوتوانەیە، بەسە بۆ شکست پێدانی کۆمەڵایەتی کرێکار. کرێکارێک کە ئامادە

سۆشیالیزمی داماو و هەژارپەروەر...

نەبێت ئاڵای ڕزگاری ژن بەدەستەوە بگرێ، کرێکارێک کە ئامادە نەبێت بەرگری لەمافی منداڵ بکا و خوازیاری هەڵوەشانەوەی سزای لەسێدارەدان نەبێت، لەبەرئەوەی ئەم خواستانە بەرادەیەکی پێویست بەلایەوە کرێکاری نین، لەم بابەتەیە. بەشی کۆتایی مانیفێست سەرنجبدەن و ببینن چ خواستگەلێکی خستۆتەڕوو، وەیا کاتێک لینین و هاوڕێکانی دەسەڵاتیان گرتەدەست لەراستیدا چ کارێکیان ئەنجامدا؟ کاتێک کە لینین بە دەسەڵات گەیشت هەموو ئەو داواکاریە ئەرزیانەی هەڵوەشاندەوە کە رووسیای تزاری لە وڵاتانی دراوسێ داوای دەکرد.

*** ئەم بابەتەی لێرەدا دەیخوێننەوە وەرگێردراوی بەشێکی کەمە لە سمیناری "بنەماکانی کۆمۆنیزمی کرێکاری" کە هاوڕێ مەنسورحکمەت لەساڵی 2000 لە لەندەن پێشکەشی کردووە.**

وەرگێرانی لەفارسیەوە: خەسرەو سایە

کارڵ مارکس

دەسەڵاتی پارە

دەستنووسە ئابوری و فەلسەفیەکان (ساڵی ١٨٤٤)، لە کۆکراوەکانی مارکس ئەنگلس، بەرگی ٣ (لاپەڕەکانی ٣٢٤_٣٢٦). بڵاوکراوەی لۆرینس و وشەرت ساڵی ٢٠١٠.
دەسنووسی ٣، بەشی: دەسەڵاتی پارە
وەرگێڕانی لە ئینگلیزیەوە: جەمال موحسین

''.... ئەو شتەی لە ڕێی پارەوە بۆ منە، یانی ئەوەی کە ئەتوانم پارەی پێ بدەم (بە واتایەکی دی، ئەوەی پارە ئەتوانێ بیکڕێ)، ئەو شتە هەر خودی خۆمم کە خاوەنی پارەکەم. مەودای دەسەڵاتی پارە مەودای دەسەڵاتی منە. تایبەتمەندییەکانی پارە هەمان تایبەتمەندییەکان و دەسەڵاتە ڕاستەقینەکەی منە، واتە خاوەنی پارەکە. بۆیە بە هیچ جۆرێک کەسێتی سەربەخۆی من دیار ناکات کە من چیم و چیم لە توانادایە. من ناشرینم، بەڵام ئەتوانم جوانترین ژن بۆ خۆم بکڕم. هەربۆیە من ناشرین نیم چونکە کاریگەریەکانی ناشرینی و توانای کۆسپدانانەکەی بە پارە پوچەڵ ئەکرێتەوە. من، بە پێی سیفاتە شەخسیەکەم، شەلم، بەڵام پارە ٢٤ قاچم بۆ دەستەبەر ئەکات. کەواتە من شەل نیم. من کەسێکی خراپم، ناپاکم،

دەسەڵاتی پارە

بێ ویژدانم، بێ مێشکم بەڵام پارە ڕێزدارە و هەر بەمجۆرەش خاوەنەکەی. پارە باشترینە، هەربۆیە خاوەنەکەشی باشە. لەگەڵ ئەوەشدا پارە ناهێڵێ کێشەی ناپاکیم هەبێ: بۆیە من بە کەسێکی سەرڕاست دائەنرێم. من مێشکم لەسەردا نییە، بەڵام پارە مێشکی ڕاستەقینەی هەموو شتێکە، کەوایە چۆن خاوەنەکەی بێمێشک ئەبێ؟ لەگەڵ ئەوەشدا خاوەنی پارە ئەتوانێ خەڵکی زیرەک بۆ خۆی بکڕێ. کەواتە ئایا ئەو کەسەی کە دەسەڵاتی بەسەر زیرەکەکەدا هەیە، زیرەکتر نییە لەو زیرەکە؟ ئایا منێک کە بەهۆی پارەوە هەموو ئەو شتانەی دڵی مرۆڤ پێی خۆش بێ هەمبێ، خاوەنی هەموو تواناییە مرۆییەکان نیم؟ هەر بەمپێیەش ئایا پارەکەم هەموو ناتواناییەکانی من پێچەوانە ناکاتەوە؟

ئەگەر پارە ئەو لکێنەرە بێ کە من بە ژیانی مرۆڤەوە ببەستێتەوە و کۆمەڵگاش بە منەوە و من پەیوەست بکات بە سروشت و مرۆڤەوە، ئیتر ئایا پارە گرێبەستی هەموو گرێبەستەکان نییە؟ ئایا لە توانایدا نییە هەموو گرێکان بکاتەوە و بیانبەستێتەوە؟ لەبەرئەوەش ئایا هەروەها هۆکاری سەرەکی جیابوونەوە نییە؟ ئەوە دراوە کە بە ڕاستی ئەبێتە هۆی جیابوونەوە و هاوکاتیش هۆکاری سەرەکی پێکەوە بەستنە، واتە ئەو هێزی کیمیایی کۆمەڵگایە. (لە دەقە ئینگلیزیەکەدا نووسراوە کە لێرەدا وشەیەک لە دەستنووسەکەدا ناخوێنرێتەوە و پەڕیوە_ وەرگێڕی کوردی).

شکسپیر بە تایبەتی پێداگری لەسەر دوو تایبەتمەندێتی پارە ئەکات:

١. پارە خودایەکی بینراوە، یانی گۆڕینی تەواوی سیفاتە مرۆیی و سروشتیەکان بۆ دژەکانی خۆیان، شێواندن و تێکوپێکدانی شتەکان: شتە نەشیاوەکان (موستەحیلەکان) بە هۆی پارەوە پێکەوە ئەلکێندرێن.

٢. پارە قەحبە و گەوادی گشتی خەڵک و نەتەوەکانە.

توانای شێواندن و تێکوپێکدانی تەواوی سیفاتە مرۆیی و سروشتیەکان، وە توانای پێکەوەلکاندنی شتە نەشیاوەکان (موستەحیلەکان)، واتە دەسەڵاتی خودایی پارە لە جەوهەری پارە خۆیدایە بە وێنەی سروشتی جۆرێتی مرۆڤی نامۆبوو و نامۆکەر و خۆنامۆکەر. پارە توانای مرۆڤی نامۆبووە. ئەوەی کە من وەک مرۆڤێک ناتوانم بیکەم و بەوهۆیەشەوە هەموو دەسەڵاتە جەوهەریە تاکیەکانم بێتوانا ئەمێننەوە، ئەتوانم بە پارە بیکەم. بەمجۆرە پارە هەموو ئەم دەسەڵاتانە، کە خۆیان هیچ نین، ئەکات بە شت واتە ئەیانگۆڕێت بە دژەکەیان.

ئەگەر حەزم لە ژەمێکی دیاریکراو بێ یان بمەوێ گالیسکەی ئەسپ بگرم چونکە ئەوەندە هێزم نییە بە پێ بڕۆم، پارە ژەمەکە و گالیسکەکەم بۆ دەستەبەر ئەکات. کەواتە حەزەکانم لە شتێکەوە کە لە دونیای خەیاڵدایە ئەگۆڕێ و لەوەوە کە لە دونیای خەون و خەیاڵ و

ئارەزووکردندا بوونیان هەیە ئەگۆڕێ بۆ بوونێکی هەستپێکراو و ڕاستەقینە، لە خەیاڵەوە بۆ ژیان، لە بوونێکی خەیاڵییەوە بۆ بوونێکی ڕاستەقینەیی. پارە لە ڕوودانی ئەم ناوبژیکردنەدا دەسەڵاتە داهێنەرە ڕاستەقینەکەیە.

هیچ گومانێک لەوەدا نییە کە داخوازیەکە بۆ ئەو کەسەش کە پارەی نییە لە ئارادایە بەڵام داواکردنەکەی ئەو تەنها خەیاڵێکە و هیچ کاریگەری و بوونێکی نییە بۆ من، یان بۆ کەسی سێیەم، یان بۆ کەسی تر. هەر بۆیەشە تەنانەت بۆ منیش وەک شتێکی ناڕاستەقینە و بێئامانج ئەمێنێتەوە. جیاوازی لە نێوان داخوازیەکی کاریگەر کە لەسەر پارە بەند بێ لەگەڵ داخوازیەک کە لەسەر پێویستی من، هەستی من، ئارەزووی من و... هتد بەند بێ جیاوازیە لە نێوان بوون و بیرکردنەوەدا، لە نێوان شتێکدا کە بوونی لە ناو مندا تەنها وەک بیرێک هەیە و ئەو بیرەی کە وەک شتێکی ڕاستەقینە لە دەرەوەی من بوونی هەیە.

ئەگەر پارەم نەبێ بۆ سەفەر، کەواتە پێویستم بەوە نییە سەفەر بکەم، واتە پێویستی ڕاستەقینە و وەدیهاتووم بۆ سەفەر نییە. ئەگەر بگونجێم بۆ خوێندن بەڵام پارەکەیم نەبێ، کەواتە گونجاو نیم بۆ خوێندن، واتە گونجانی کاریگەر و ڕاستەقینەم نییە. لە لایەکی تریشەوە، ئەگەر بە ڕاستی هیچ نەگونجێم بۆ خوێندن بەڵام بمەوێ و پارەکەیم هەبێ، کەواتە گونجانێکی کاریگەرم هەیە بۆی. پارە وەک ناوەندێک و توانایەکی دەرەکی و گەردوونی (کە لە مرۆڤەوە وەک مرۆڤ یان لە کۆمەڵگاوە وەک کۆمەڵگا نەهاتبێ) بۆ گۆڕینی وێنەیەک بۆ واقع و واقع بۆ وێنەیەکی پەتی، دەسەڵاتە ڕاستەقینە بنەڕەتیەکانی مرۆڤ و سروشت ئەگۆڕێ بە تەنها مەفاهیمێکی موجەرەد و بەمجۆرەش بۆ ناتەواویەکان و خەونێکی بەدینەهاتووی ئازاربەخش. ڕێک بە هەمان شێوەی کە ناتەواویەکان و خەونە بەدینەهاتووەکان، واتە ئەو دەسەڵاتە بنەڕەتیانەی کە لە ڕاستیدا هیچ لەبارانەبوون و تەنها لە خەیاڵی تاکەکەدا بوونیان هەیە، ئەگۆڕێ بۆ دەسەڵاتە ڕاستەقینەکان و تواناییەکان. بەمجۆرە پارە لەبەر ڕۆشنایی تەنها ئەم خاسیەتەیدا بریتیە لە شێواندنی گشتی تاکەکان کە ئەیانکات بە پێچەوانەی خۆیان و سیفاتی پێچەوانە ئەدات بە سیفاتەکانی خۆیان.

بەمجۆرە پارە بە شێوەی ئەم دەسەڵاتە تێکدەرە دەرئەکەوێ کە لە دژی تاکیش و بەستەرەکانی کۆمەڵگاشە، کە خۆیان وەک قەوارە دێنە بەرچاو. پارە دڵسۆزی ئەگۆڕێ بە نادڵسۆزی، خۆشەویستی بە ڕق و ڕق بە خۆشەویستی، چاکە بە خراپە و خراپە بە چاکە، خزمەتکار بە سەرۆک و سەرۆک بە خزمەتکار، بێمێشکی بە زیرەکی و زیرەکی بە بێمێشکی.

لەبەرئەوەی پارە، کە وەک مەفهومێکی چالاکی بەها بوونی هەیە، هەموو شتێک تێکئەدا و ئەیشێوێنێ، خۆی شێوێنەر و تێکدەری گشتی هەموو شتەکانە، جیهانە بە ژێرەوژووری،

دەسەڵاتی پارە

شێوێنەر و تێکدەری تەواوی سیفاتە سروشتی و مرۆییەکانە.
ئەو کەسەی کە ئەتوانێ ئازایەتی بکڕێ ئازایە هەرچەندە ترسنۆکیش بێ. لەبەرئەوەی پارە ناگۆڕدرێتەوە بە هەر جۆرێتیەکی دیاریکراو، بە هەر شتێکی دیاریکراو یان بە هەر دەسەڵاتێکی بنەڕەتی مرۆیی دیاریکراو، بگرە ئەگۆڕدرێتەوە بە تەواوی جیهانی ئۆبجێکتیڤی مرۆڤ و سروشت لەبەرئەوە لە ڕوانگەی خاوەنەکەیەوە ئەکەوێتە پێناوی ئەوەوە کە هەر جۆرێتیەک ئەگۆڕێت بە هەر جۆرێتیەک و شتێکی تر تەنانەت کە پێچەوانەکەشیەتی: پارە پێکەوەلکاندنی نەشیاوەکانە. پارە دژ بەیەکەکان ئەخاتەوە ئامێزی یەک.
وای دابنێ کە مرۆڤ مرۆڤ بێ و پەیوەندیەکەشی بە جیهانەوە مرۆییانە بێ، ئەو کات ئەتوانی خۆشەویستی تەنها بە خۆشەویستی بگۆڕیتەوە، متمانە بە متمانە و ...هتد. ئەگەر حەز بکەی خۆشی لە هونەر ببینی، ئەبێ لە باری هونەریەوە کەسێکی ڕۆشنبیر بی. ئەگەر بتەوێ کاریگەری لەسەر خەڵک دابنێی، ئەبێ کەسێکی خاوەن کاریگەریەکی بزوێنەر و هاندەر بیت لەسەر خەڵک. هەر پەیوەندیەکت بە مرۆڤ و سروشتەوە ئەبێ دەربڕینێکی دیاریکراو بێ پەیوەست بێتەوە بە ئامانجی ئیرادەتەوە، بە ئامانجی ژیانی ڕاستەقینەی شەخسیتەوە. ئەگەر خۆشەویستی بکەیت بە بێ ئەوەی لەبەرامبەردا خۆشەویستی وەربگریتەوە، واتە ئەگەر خۆشویستنەکەت وەک خۆشویستن خۆشەویستی دوولایەنە بەرهەمنەهێنێ وە ئەگەر لە ڕێی دەربڕینێکی زیندووەوە دەربارەی خۆت وەک کەسێکی هەستناسک نەتوانی خۆت بکەیت بە کەسێکی خۆشەویست، ئیتر خۆشەویستیەکەت هیچ لەبارانەبووە، بەدبەختیە.''

- هەموو هێڵی تەئکیدەکان هی مارکس خۆیەتی (وەرگێڕی کوردی)

مانای دیموکراسی، ڕای تاک و دەخاڵەتی هاوولاتیان لە چارەنووسی کۆمەڵگادا *

مەنسور حکمەت

هۆشمەند: سوپاسی بەڕێز مەنسور حکمەت ئەکەم بۆ کاتێک کە پێی دام، پرسیارەکەی من ئەوەیە کە هەڵوێست و پێناسەی ئێوە بۆ دیموکراسی چیە؟ ئایا ئێوە باوەڕتان بە دیموکراسی پێناسە کراوی دنیا هەیە یان نا؟

مەنسور حکمەت:

سوپاس هۆشمەندی ئازیز، لەپەیوەند بە دیموکراسیەوە من باوەڕم وایە بە درێژی لەسەری نووسیومە ئەگەر دەستت بەو نووسینانە ناگات، ئەگەر ئەدرەسێکم بدەیتێ بۆتان ئەنێرم. باسەکانی من لەپەیوەند بە دیموکراسیەوە لەسەر سایتەکان پەیدا ئەبێ و بە هەمان شێوەش لە خودی بەرنامەی "دنیایەکی باشتر" دا هەیە بەوجۆرەی کە ئێوە ئەڵێن لە پەیوەند بە دیموکراسی باوی دنیا قسەمان کردووە. تەماشاکە، بۆچوونێک بە تایبەت لە نێو چەپەکانی ولاتانی دواکەوتوودا، چەپەکانی ولاتانی هەژارتردا هەیە گوایە دیموکراسی هاوتای ووشەی ئازادیە. سەرئەنجام ئازادی یانی دیموکراسی و ئەمە تەنها شکلێکە کە

ئازادى ئەتوانێ بە خۆيەوە بگرێ. وە هەر لێرەدايە كە ئەگەر كەسێک بڵێ من ديموكرات نيم، ماناكەى ئەبێ بەوە كە ئازاديخواز نييە، سەركوتگەر و لايەنگرى سەركوتگەرييە. لە كاتێكدا كە ديموكراسى ووشەيەكى هاومانای ئازادى نييە، ووشەيەكە لە دەورەيەكى دياريكراوى كۆمەڵايەتيدا، چينێكى كۆمەلايەتى دياريكراو بۆ مانادان بە ئازادى لە ڕوانگەى خۆيەوە داويەتى بە دەستەوە.

ديموكراسى پەرلەمانى يان ديموكراسى بۆرژوازى شێوەيەكە كە ئەم چينە، كە بنەماى كۆمەڵگاكەى لەسەر سوودبردنى سەرمايە، بنەماى كارى بەكرێ، بنەماى بوونى بازاڕ، بنەماى كڕين و فرۆشتن دامەزراندووە و هێزى كاريشى گۆڕيوە بە كالايەک، ئازادى پێ پێناسەكردووە. كۆمەڵگايەكى لەم چەشنە سيستمى سياسى لەسەر مەقولەى ديموكراسى پەرلەمانى بنيات ناوە و بەوەش ئەڵێ ئازادى. (ئەمە) ئازاديە بەو مانايەى كە كۆمەڵگا و ئەو چينە (بەوجۆرە) لێى ئەڕوانن. ماناكەى ئەوە نييە كە لە ڕووى مێژووييەوە تەنها ئەشێ بەم جۆرە تەماشاى ئازادى بكرێ، يا لە ڕووى مێژووييەوە تەنها بەمجۆرە تەماشايان كردووە، يان سۆشياليستەكان لەسەريانە بەمجۆرە تەماشاى ئازادى بكەن.

سۆشياليستيش لەپەيوەند بە ئازادى ئينسانەوە پێناسى خۆى هەيە. بەلام باسى سۆشياليزم لەسەر ئازادى، ئابوريش ئەگرێتەوە. وە ئابورى و سياسەت بە ووردى پێكەوە گرێ ئەدات. تەماشاكە، من ديموكرات بە ماناى ديموكراتى پەرلەمانى نيم چونكە سيستمى پەرلەمانى سيستمێک نييە كە دەسەڵات بداتە هاوولاتيان دەخاڵەت لە چارەنوسى خۆياندا بكەن. سيستمێكە كە بە پێچەوانەوە، ئەم دەسەلاتە بە بەردەوامى لە هاوولاتيان ئەسەنێتەوە و دەورە لە دواى دەورە ئەيدات بە كەسانى تر. هەر لەبەرئەوەشە پێى ئەڵێن ديموكراسى نوێنەرايەتى يان ديموكراسى وەكالەتى. ئەم وەكيلانە كەسانێكن كە بۆ هەر ٤ ساڵ جارێک يا هەر ٥ ساڵ جارێک، لەو كۆمەڵگايانەدا كە واى دابنێين ديموكراسيەتيان تيايە، سەلاحيەتى دەخاڵەت كردن لە چارەنووسى كۆمەڵگادا بە نوێنەرايەتى جەماوەرى مليۆنى خەڵک وەرئەگرن. لەو دەورەيەدا هاوولاتى لە ڕێگەى ديموكراسيەوە بچوكترين ئيمكانى دەخاڵەتى لە كۆمەڵگادا نييە. ديارە لە ڕێگاى ميكانيزمى ترەوە ئەتوانێ، كە دواتر دێمە سەريان، بەلام لە ڕێگەى ديموكراتيكەوە ناتوانێ دەخاڵەت لە چارەنووسى كۆمەڵگادا بكات. ئەگەر لە ماوەى ئەم ٤ ساڵەدا ئەم حكومەتە جەنگ ڕابگەيەنێ، لە هاوولاتى ناپرسن. ئەگەر بڕى

سوو بەرزببێتەوە لە هاووڵاتی ناپرسن. ئەگەر بڕیار بدەن قوتابخانەی ئاینی بکەنەوە، لە هاووڵاتی ناپرسن. هاووڵاتی وەکالەتی داوە، ئازادیەکەی بۆ ماوەی ٤ ساڵ داوە بە کەسانی تر. دوای ٤ ساڵەکەش کە دێنەوە، دەخاڵەتێک لە هاووڵاتیان ناخوازن، پێی ئەڵێن وەکیلی دوای ئەوت هەڵبژێرە. وەرە لە نێو ئەو هەڵبژاردانەدا کە ئەحزابی سیاسی خستوویانەتە بەردەمت، یەکێک هەڵبژێرە و ئەم ئینسانانە لەم ٤ ساڵەدا بگەیەنە دەسەڵات.

من لە ئێوە ئەپرسم، ئەگەر لە جیاتی سیاسەت، مەسەلە ئابوریی بوایە، بیانووتایە وەرن هەر ٤ ساڵ جارێک کەسانێک هەڵبژێرن، کە لە جێی ئێمە خۆشگوزەران بن، بێن و هەر ٤ ساڵ جارێک کەسانێک هەڵبژێرین کە لە جێی ئێمە بچنە قوتابخانە، هەر ٤ ساڵ جارێک کەسانێک هەڵبژێرن کە لە جێی ئێمە بچنە لای دوکتۆر و لە خزمەتگوزاری تەندروستی بەهرەمەند بن. یان وەرن هەر ٤ ساڵ جارێک کەسانێک هەڵبژێرن کە لە جێی ئێمە خواردن بخۆن، هەر ٤ ساڵ جارێک کەسانێک هەڵبژێرن کە لە جێی ئێمە سێکس بکەن... هیچ کەسێک ئەمە قبوڵ ناکات.

هیچ کەسێک، لە هەموو ئەو ئینسانانەی کە دیموکراسی پەرلەمانیان قبوڵە، قبوڵ ناکەن کە لەو ٤ ساڵەدا ئیختیاری ژیانیان لەو بوارانەوە کە باسم کرد، لە سەرپەرشتی منداڵەکانیان، تا بژێوییان، تا خۆشگوزەرانییان بە کردەوە بدەنە دەست کەسێکی تر. وەکالەت لەم مەسەلانەدا بسپێرێت بەو وەکیلە و بڕوات و ٤ ساڵی تر بێتەوە. بەڵام لەم سیستەمەدا سیاسەت چونکە گرنگی نیە، خەڵک ئەم کارە ئەکەن. عیلەتی ئەوەی دیموکراسی پەرلەمانی ئەتوانێ لەسەر پێی خۆی بوەستێ، ئەوەیە کە سیاسەت لەم سیستەمەدا بێ ئەهمیەتە. لەبەرئەوەی سیاسەت هەر لە پێشەوە لە لایەن خەڵکەوە زانراوە، ئەزانن کە سیاسەت لە دەست ئاغایانی دەسەڵاتدایە و ئەزانن کە هەتا پەرلەمانیش سەنتەری دەسەڵات نییە.

ئێوە تەماشاکەن کۆمپانیای بوینگ کە سی هەزار کەس لە کار دەرئەکات، ڕەزامەندی لە هیچ مەرجەعێک وەرناگرێ، کۆنگرەی ئەمێریکا قسەی تیا ناکات. بەڵام شارێکی گەورە دائەخات. سی هەزار کەسی شارێک، ژمارەیەکی نسبەتەن گەورەیە. لە ئەنجامی ئەمەوە هەژاری هەیە، بێبەشی هەیە، مەوادی بێهۆشکەر هەیە، خۆکوشتن هەیە، لە پەیوەند بە هیچ یەکێک لەمانەوە خەڵک و نوێنەرەکانیان قسەیەک ناکەن، ڕا نادەن. بوینگ دایئەخات. کۆڕوکۆمەڵە حاکمەکان بەسەر کۆمەڵگاوە لە پەیوەند بە ئابوریەوە بڕیاری خۆیان داوە،

ماناى ديموكراسى، ڕاى تاك و دەخاڵەتى هاووڵاتيان ..

پەرلەمانيش ئيشى ئەوەيە مۆرى تەئيدى لێ بدات. سيستمى ديموكراسى پەرلەمانى سيستمێكە بۆ شەرعيەتدان بە حكومەتێك كە بەر لە پەرلەمان و لەسەرووى پەرلەمانەوە بوونى هەيە ئەوىش حكومەتى چينى دەسەڵاتدارە. حكومەتى چينێكە كە لە ڕووى ئابوررييەوە دەسەڵاتدارە.

بەم پێيە نا! من لايەنگرى ديموكراسى پەرلەمانى نيم. ڕۆشنە كە ديموكراسى پەرلەمانيم پێ باشترە لەچاو حكومەتى سەربازيدا، ڕۆشنە ئەوم پێ باشترە لە سەركوتگەرى پاشايەتى، ڕۆشنە ئەوم لە حكومەتى پۆليسى مەخفى پێ باشترە. بەڵام پێم وانييە ئاستى ئێمە ئەوەندە بهێننە خوارەوە كە ئەوە بە عينوانى ئايدياڵى (نموزەجى) خۆمان لە ژياندا قبوڵ بكەين. سۆشياليزم ماناى ئازاديە بۆ ئێمە، وە ئەڵتەرناتيڤى ئێمە لەبەرامبەر ديموكراسيدا سۆشياليزمە. ئەگەر بەم مانايە ليكبدرێتەوە كە سۆشياليزم بەها بۆ ڕاى تاك دانانێت، چونكە ديموكراسى معيارى مافى تاكە، دەى باشە ئەڵێين كەسێك كە حەبى تەبليغاتى ڕەسمى كۆمەڵگاى بۆرژوازى قوت داوە، وا ئەڵێت. لە كاتێكدا كە هەرگيز بەمجۆرە نييە. تەنها بزووتنەوەيەك كە بە ماناى واقعى ماف ئەدات بە تاك كە بەشێوەى بەردەوام لە چارەنوسى سياسى و ئابورى خۆيدا دەخاڵەت بكات سۆشياليزمە.

*** ئەم بابەتە وەڵامى پرسيارێكە لە مەنسور حكمەت لە كۆبوونەوەيەكى پاڵتۆكيدا (كۆبوونەوەى پرسيار و وەڵام) كە لە لايەن ئيرەجى فەرزادەوە نووسراوەتەوە. ئەم دەقە كورديە وەرگێردراوى دەقە فارسيەكەيە كە هەمان تايتڵى هەيە و لەسەر ماڵپەڕى مەنسور حكمەت دەست ئەكەوێ.**

وەرگێڕانى لە فارسيەوە: جەمال موحسين

بەڵگەنامەکان

لەم گاڵتەجاریەی هەڵبژاردنەکانی عێراقدا نابێ بەشداری بکەین!

کرێکاران، خەڵکی زەحمەتکێش و ئازادیخوازی کوردستان!

گاڵتەجاری هەڵبژاردنی ئەنجومەنی نوێنەرانی عێراق دووبارەکردنەوەی هەمان سەوداوامامەڵەی ناو بازاڕی لەخشتەبردنی خەڵکە. کێبڕکێی بەدەستهێنانی کورسیەکانە لەنێوان دەستەوتاقمی کۆنەپەرستی نەتەوەپەرست و مەزهەبی و تائیفیە میلیشیایەکاندا. مەیدانێکە بۆ درۆکردن و داپۆشینی ڕابردووی تاڵانچیتی و راوڕوتی خەڵک و سڕینەوەی خوێنی دەست و مەچەکێکە کە لە تاوانەکانی کوشتن و تیرۆرو دەربەدەرکردنی هاوڵاتیاندا سوورکراوە.

یاسایەکی هەڵبژاردن کە لەسەر بنەمای بەشی نەتەوەی کوردو عەرەب، سونەو شیعە، مەسیحی و سریانی، یەزیدی و تورکمان، تەنانەت تورکمانی شیعە وکوردی شیعە، کاکەیی وفەیلی، ڕێژەی نوێنەرانی پەرلەمانی دیاریکردوە، لەبنەڕەتەوە مافی هاوڵاتیبوونی یەکسانی لەخەڵک سەندۆتەوە. لەلایەکی دیکەوە بەشداریکردنی هێزە میلیشیاییەکانی وەک "حەشدی شەعبی" و"عەسایبی ئەهلی حەق" و "ڕێکخراوی بەدر" وهاوشێوەکانیانی لە هەڵبژاردندا هیچ حوکمێک سەبارەت بەم هەڵبژاردنە ناهێڵێتەوە بێجگە لەوەی کە بڵێین: ئەم هەڵبژاردنە بەکردەوە، نەک هەر شایانی ئەوە نییە بە هەڵبژاردن ناوببرێ، بگرە واتا و ناوەڕۆکی "هەڵبژرادن ودیموکراسی ڕۆژئاوایی" شی شەرمەزارکردوە.

بەڵگەنامەکان

بەلاّم خەڵکی کوردستان ئەمجارە لەدۆخێکدا رووبەڕوی سیناریۆی گاڵتەجاڕی هەڵبژاردنی عێراق کراوەتەوە کە لە ڕیفراندۆمێکدا بەشیوەیەکی مەدەنی و بەدەر لەزەبروزەنگ دەنگی دا بەجیابوونەوەو سەربەخۆیی کوردستان. بڕیاریاندا کەچیتر نایانەوێت ژیانی خۆیان و نەوەکانی داهاتویان لەژێر سایەی دەستورو دەسەلاّتێکی عروبی و ئیسلامیدا بەڕێوە ببەن، بەلاّم عەبادی و حکومەت و پەرلەمانی عێراق بە بەڕێخستنی جەنگێکی سەراسەری وەلاّمی ی‌ڕیاری خەڵکی کوردستانیان دایەوە. ئایا دوای ئەم هەموو تاوانکاری و دەستدرێژی و سەرکوتگەریەی دەسەلاّتدارانی بەغدا، ئیتر بەقەد سەرەدەرزیەک بواری متمانەبوون بەم دەسەلاّتە لای خەڵکی کوردستان ماوەتەوە تا ڕێگای بەغدا و "شەراکەت لەحوکمەتدا" بۆ گەیشتن بەژیانێکی باش و ئاسودە وبەدور لەرقەبەری نەتەوەیی و دینی بگرنەبەر!؟ ئایا بەدوای ئەو هەموو دەستریژیەی کاربەدەستانی بەغدا، بانگەوازکردنی خەڵکی کوردستان بۆ بەشداری لەهەڵبژرادنێکدا کەهەرئەم کاربەدەستانە دەخاتەوە سەر کورسی دەسەلاّت، سوکایەتیکردن نیە پێیان!؟

ڕاستیەکەی ئەوەیە دەسەلاّت و سیستەمێکی حوکمڕانی کە لەعێراقدا بەڕێوەدەبریٚ، کەمترین فرسەتی لەبەردەم خەڵکی کوردستاندا نەهێشتۆتەوە تا ڕێگای پێکەوەژیانی ئازادانەو یەکیەتیەکی ئارەزومەندانە هەڵبژێری و هەر لێرەشەوە بۆ هەڵبژاردنەکانی عێراق بڕوانیٚ. بەپێچەوانەشەوە ڕووداوەکانی ١٦ی ئۆکتۆبەر و مامەڵەی فاشیستانەو شۆڤێنیستانەی دەوڵەتی عێراق و پەرلەمان و حزبەکانی سەر بە خێزانی بۆرژوازی عێراقی – عەرەبی بەرامبەر ڕیفراندۆم و ئەنجامەکەی، ئەوەی سەلماندەوە کە بەشداریکردن لەم هەڵبژاردنەدا و گەڕانەوە بۆبەغدا، جگە لە پێشێلکردنی ئیرادەی خەڵکی کوردستان و بەزۆرلکاندنەوەی کوردستان بەعێراق و ژێردەستەکردنی خەڵکەکەی شتێکی دیکە نیە.

لەدۆخی ئێستادا، ئەم سیاسەتی گەڕانەوەیە بۆ بەغدا لەڕێگای بەشداریکردن لەهەڵبژاردنەکانەوە، هەرچی زیاتر زەبوونی و سەرشۆڕی بزوتنەوەی بۆرژوازی کوردو حزبەکانی نمایش دەکات. بۆیە خەڵکی کوردستان نەک هەر نابیٚ بەبەشداریکردنیان لەهەڵبژاردندا باجی ئەم زەبونی و سەرشۆڕیەی بزوتنەوەی کوردایەتی و حزبەکانی بدەن، بەڵکو پێویستە لەبازنەی سیاسەت و خۆشخەیاڵیەکانی ئەم بزوتنەوەیەدا بێنەدەرو ئیرادەی شۆڕشگێڕانەیان لەپێناو گەیشتن بەئازادی و یەکسانی و خۆشگوزەرانی بهێننە مەیدان.

خرۆشانی ئەم دوایانەی خەڵکی شارەکانی کوردستان و پەلاماردانی بنکەو بارەگای

لەم گاڵتەجاڕیەی هەڵبژاردنەکانی عیراقدا..

حکومەت و حزبەکان، جگەلەوەی "نا" یەکی گەورەی بە ڕووی دۆخەکەدا هەڵبڕی، هاوکات لێدانی یەکەمین زەنگی کۆتایی هێنان بەم دەسەڵاتە نایەکسان و گەندەڵە بوو. بۆ کپکردن و چەواشەکردنی ئەم دەنگەیە کە سەرجەم حزبەکانی کوردستان، بە ناسیۆنالیست و ئیسلامیەوە، بەوانەوە کەدەسەڵاتیان بەدەستەوەیەو بەوانەشەوە کەبانگەشەی ئۆپۆزسیۆن دەکەن، لەهەوڵی ئەوەدان، بەهەر نرخێک بووە، "ئەزمونی حوکمرانیەکەیان" لە مەترسی هاتنەمەیدانی شۆڕشگێرانەی جەماوەر دوورخەنەوە و لەباشترین حالەتدا، لەڕیگای گۆڕینی چەند دەموچاوێکەوە، پەرلەمان و حوکمەتە فاشیلەکەیان بەسەر سەری خەڵکەوە رابگرن.
ئەوەی کەئەم هەڵبژاردنە، حزبەکانی وەک پارتی و یەکیەتی، گۆڕان و ئیسلامیەکان، لیستە تازە پێگرتوەکەی بەرهەم سالح و شاسوار عەبدولواحیدی خستۆتە نێو کێبرکێی بەخشینەوەی "دلسۆزی بۆخەڵک"، "بانگەشەی چاکسازی ودادپەروەری"، "سەروەرکردنی یاساو دژایەتکردنی گەندەڵی"، هاوکات ئەوەی کەخۆیان بە"هێزی نیشتمانی و نەتەوەیی" ناوزەدکردووە و بەکۆبوونەوەیان لەدەوری دروشمی"بەدیهێنانی مافەکانی کورد لەبەغدا" بانگەوازی خەڵک دەکەن بۆ بەشداریکردن لەهەڵبژاردندا، هەرهەموویان لەسەر پێگەی گەندەڵیەکی سیاسی و درۆیەکی شاخدار ڕاوەستاون. ئەم لایەنانە کە بە لۆگۆی جیاواز و لیست و قەوارەکانیانەوە ڕوویان لەخەڵک کردوە دەنگیان پێبدەن، ئەوانەن کەپشتیان لەبڕیاری زۆرینەی هەرئەو خەڵکە کردوە کە لەڕیفراندۆمدا دەنگیان بە سەربەخۆیی دا.ئەم لایەن و لیست و قەوارانە ناوەڕۆکی شۆڤینیستی وکارنامەی سەرکوتگەری دەسەڵاتدارانی عێراق پەردەپۆش دەکەن‌و چاویشیان لەهەموو ئەو تاوانانە نووقاندوە کە ئەمە دەسەڵاتە بەرامبەر بەخەڵکی کوردستان ئەنجامی داوەو درێژەی پێدەدات!

جەماوەری ئازادیخوازی کوردستان!

بەشداری لەم گاڵتەجاریەدا مەکەن و مەهێڵن چارەنووسی خوتان و نەوەکانتان جارێکیتر بەعێراقی عروبی و ئیسلامیەوە بلکێندرێتەوە. ڕێگامەدەن بۆ چوارساڵی دیکە ژیانی خۆتان وخێزانەکانتان لەگێژاوی سیاسی "پەیوەندیەکانی نێوان هەولێر و بەغد"دا ڕابگیرێ.

نابی ڕێگابدەین کڵاوی "هەڵبژاردن" بکەنە سەرمان بۆئەوەی بەپشتیوانی دەسەڵاتدارانی بەغداو گەڕانەوە بۆلای عەبادی، دەسەڵات و ئەزمونی شکسخواردوویان هەڵسێننەوە.بەپێچەوانەوە دەبێ ئەم هەڵبژاردنە لەلایەن ئێوەوە، هاوڵاتیان و خەڵکی ئازادیخوازەوە وەکو بەگاڵتەجاڕ تەماشا بکرێ و بگێرێ وشکستپێهینانی وەک مەیدانێک بۆ کۆتاییهێنان بەدەسەڵاتداریتی ئێستاو گەیشتن بەئازادی و سەربەخۆیی بەدەستەوە بگیرێت.

خەڵکینە!

ئەمە هەڵبژاردن نییە، ئەمە سوکایەتیکردنە بەخەڵکی کوردستان، نابێ بەشداری تێدا بکەین. وەرن با لەدرێژەی نارەزایەتیەکانی تائیستاماندا ئاراستەی خەباتمان بەرەو دەسەلاتداریێتی جەماوەری ڕێکخراو لەئەنجومەن و شوراکان و کۆنترۆڵی کارگەو دامەزراوەکاندا بکەین و هەنگاو بەهەنگاو بۆ بەدەستەوەگرتنی چارەنوسی سیاسی خۆمان و کۆمەڵگا، تێبکۆشین.

ئێمە زۆرینەی خەڵکی کوردستان؛ کرێکاران و زەحمەتکێشان و ئازادیخوازان، لەبەرامبەر ئەم هەڵبژردانە وگەڕانەوە بۆبەغدا ڕێگایەکی ترمان لەبەردەمدایە؛ ئەویش هێنانەمەیدانی بزوتنەوەیەکی سیاسی و شۆڕشگێرانەی وایە کە بەپشتبەستن بەتواناو ئیرادەی جەماوەر، کوردستان لەم گێژاوو دۆخە سیاسیە نارۆشنەی ئێستای دەربهێنێ و کوردستانێکی سەربەخۆو دامەزراو لەسەر بنەمای بەشداری راستەوخۆی خەڵک لەشوراکان و ئەنجومەنەکاندا، دامەزرێنی.

حزبی کۆمۆنیستی کرێکاریی کوردستان

٢٦/٢/٢٠١٨

بۆ بەدەستهێنانی ژمارەکانی پێشووی گۆڤاری دیدگای سۆشیالیستی، دەتوانن لەگەڵمان پەیوەندی بگرن:

0047 47276028

didgaisocialisti@gmail.com

دیدگای سۆشیالیستی، بخوێننەوە و بەدەستی دۆستان و ئاشنایانی خۆتانی بگەیەنن!

Socialist Outlook

A political intellectual quarterly issued by
Worker - communist Party of Kurdistan

Ninth Issue, April 2018